

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทางเศรษฐกิจ ความร่วมมือระหว่างประเทศ นโยบายด้านการศึกษาของประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ และการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาทางเศรษฐกิจในธุรกิจประเภทต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ใน 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2551-2560) ของประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลีมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานการศึกษาของประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลี

การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลี ดำเนินมาตั้งแต่อดีต เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและให้บุคคลากรในสังคมมีความรู้เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาทุกๆด้าน จากข้อมูลที่ปรากฏ การเริ่มต้นการจัดการศึกษามีความแตกต่างกัน แต่ลักษณะการพัฒนากิจการศึกษาก็ไม่แตกต่างกันมากนัก ประเทศไทยได้มีการพัฒนาการจัดการศึกษาตั้งแต่รัชการที่ 5 ซึ่งให้มีการจัดระบบการศึกษาในระดับพื้นฐานและการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อที่จะนำการศึกษาให้เป็นขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศในยุคสมัยใหม่ ช่วงเวลาที่ช้ากว่าประเทศไทย ประเทศเกาหลีได้พ้นจากเมืองขึ้นของประเทศญี่ปุ่น และประสบกับสงครามกลางเมืองเกาหลีเสร็จสิ้นลงแล้ว การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาเกิดขึ้นตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลเพื่อตอบสนองความต้องการ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจนถึงเกิดการปฏิรูปการศึกษาขึ้นเพื่อจะเข้าสู่สังคมโลกภวัตันในปัจจุบัน

ประวัติการศึกษาของประเทศไทย

การจัดการศึกษาไทยมีระยะเวลาอันยาวนาน 700 ปีเศษ มีระยะเวลาคาบเกี่ยวกับยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ 4 สมัย คือ สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ การพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจะนำข้อมูลของ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547) มาอธิบาย ดังต่อไปนี้

การพัฒนาทางการศึกษาไทยสามารถแบ่งออกเป็น 8 สมัย สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น การศึกษาสมัยปฏิรูปการศึกษา สมัยกาเปลี่ยนแปลงการปกครอง(พ.ศ. 2475-2503) การศึกษาสมัยพัฒนาการศึกษา และการศึกษาสมัยโลกาภิวัตน์ ลักษณะการพัฒนาการศึกษา แต่ละสมัยมีดังนี้

1. สมัยสุโขทัย (พ.ศ.1800-1893)

นับตั้งแต่พ่อขุนบางกลางหาวกับพ่อขุนผาเมือง ร่วมใจกันทำสงครามปราบปรามศัตรูจนสงบราบคาบแล้วจึงสถาปนากรุงสุโขทัยเป็นราชธานีขึ้น นับว่าไทยเริ่มตั้งอาณาจักรที่มั่นคง และมีอิสรภาพสมบูรณ์เป็นครั้งแรก ปฐมกษัตริย์ของไทยคือพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และต่อมาจนถึงสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ซึ่งต่างก็ได้ทำนุบำรุงบ้านเมืองให้ก้าวหน้า ปลูกฝังค่านิยมให้คนไทยรักการศึกษา สร้างเอกลักษณ์ประจำชาติขึ้นมา ทั้งการปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม ศิลปะ และวรรณคดี ซึ่งมีพระมหากษัตริย์สืบราชสมบัติติดต่อกันมาประมาณ 100 ปี

การศึกษาสมัยสุโขทัยเป็น การศึกษาที่มุ่งทางด้านอักษรศาสตร์ ด้านการทหาร เพื่อมุ่งทำนุบำรุงบ้านเมือง รวมทั้งพระพุทธศาสนาเป็นประการสำคัญ วิชาที่เรียนในยุคแรกๆ คือวิชาภาษาบาลี ต่อมา พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ได้ทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อปีพ.ศ. 1826 ดังจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการศึกษา ดังต่อไปนี้

1) ศูนย์กลางการศึกษาที่สำคัญอยู่ที่วัด มีพระภิกษุเป็นผู้สอน สอนแบบให้เปล่า ไม่คิดค่าเล่าเรียน เรียนกันเฉพาะผู้ชาย

2) การบวชเรียนการศึกษาเพื่อให้สามารถอ่านออกเขียนได้ และศึกษาวิชาการแขนงอื่นๆ เช่น แพทย์แผนโบราณ โหราศาสตร์ คาถาอาคม ฯลฯ

3) การศึกษายึดพุทธศาสนาเป็นหลัก โดยเน้นทางด้านศีลธรรม และ จรรยาเป็นประการสำคัญ

4) มีการอบรมจริยศึกษาแก่ประชาชนเป็นประจำทุกวันพระ

5) การถ่ายทอดความรู้ ยึดระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด

6) ส่งเสริมการประพันธ์วรรณคดีจึงได้มีวรรณคดีเกิดขึ้นหลายครั้งส่วนใหญ่เป็นวรรณคดีพุทธศาสนา เช่นสุภายิตพระร่วง ไตรภูมิพระร่วง คำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ เป็นต้น

ส่วนการศึกษาของผู้หญิงนั้น จะได้รับจากครอบครัวของตนเอง หรือครอบครัวของญาติที่ส่งไปอยู่ในวังซึ่งส่วนใหญ่ไม่ใช่การอ่านการเขียน กล่าวกันว่าคนไทยห้วงบุตรสาว ไม่ต้องการให้เขียนเพลงยาวหรือ จดหมายรักได้ตอบกับหนุ่มๆ จึงไม่นิยมให้เด็กผู้หญิงเรียนอ่านเขียน ส่วนใหญ่จึงเป็นวิชาแม่บ้าน เช่น การทำครัว ต้มน้ำพริก ทำขนมมวนบุหรี และจีบพลู แต่ในตระกูลขุนนางชั้นสูงบุตรบางคนก็ได้เรียนอ่านเขียนเหมือนกัน โดยมีพราหมณ์หรือราชบัณฑิตมาสอนให้ที่บ้านหรือ ไม่ก็บิดามารดานำไปถวายตัวพระราชวงศ์ฝ่ายหญิงในวัง

2 สมัยอยุธยา (พ.ศ.1893-2310)

ลักษณะการดำรงชีวิต โดยทั่วไปคล้ายกับสมัยสุโขทัย แต่อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งคือ สงครามที่ติดต่อกันตลอดถึง 400 กว่าปี จะว่างเว้นก็เพียงระยะเวลาอันสั้น ไม่นานนัก ซึ่งพบว่า นโยบายในการจัดการศึกษา ยังคงรูปแบบเช่นเดียวกับสมัยสุโขทัยดังนี้

1) เน้นในเรื่องศาสนาเป็นสำคัญ โดยศูนย์กลางอยู่ที่วัด พระมีหน้าที่อบรมสั่งสอนให้ พลเมืองอ่านออกเขียนได้

2) มีการสอนวิชาสามัญ เพื่อให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้ เรียนเลข อักษรศาสตร์ เพื่อ รักษาเอกลักษณ์ด้านภาษาให้คงไว้

3) ยอมรับอารยธรรมที่ต่างชาตินำเข้ามา นอกเหนือจากวิชาสามัญทั่วไป

4) มีวรรณคดีทางพุทธศาสนาและศีลธรรม เช่นมหาชาติคำหลวง สมุทรโฆษคำฉันท์

5) กำเนิดโรงเรียนสอนศาสนา โดยมีขจันนารี ชาวตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ศาสนา

6) มีแบบเรียนภาษาไทยเล่มแรกเกิดขึ้น คือ จินตามณี

ดังนั้นจึงเป็นเรื่องน่าเสียดายที่วิทยาการของไทย ซึ่งได้รับสร้างมาเป็นเวลาอันยาวนาน เกือบ 400 ปี รวมทั้งศิลปะหัตถกรรมและวรรณกรรมต่างๆ ได้ถูกพม่าเผาผลาญทำลาย ในคราวเสีย กรุงเมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2310 นับเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ของทางการศึกษาไทยพร้อมกับ สูญเสียบ้านเมืองในคราวเดียวกัน

3 สมัยธนบุรี (พ.ศ. 1893-2310)

หลังจากที่ไทยต้องเสียกรุงศรีอยุธยาให้แก่พม่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชก็ได้ทรง กอบกู้อิสรภาพ และรวบรวมกำลังคนไทยที่แตกแยกเป็นก๊กเป็นเหล่าให้รวมเข้ากันเป็นปึกแผ่น จึง เป็นพระราชภาระอันหนักหน่วงตลอดระยะเวลา 15 ปี จึงไม่ค่อยมีเหตุการณ์และความก้าวหน้าทาง การศึกษา แต่ถึงกระนั้นก็ตาม สมเด็จพระเจ้าตากสินก็ได้ทรงโปรดให้เก็บรวบรวมตำราต่างๆ และ พระไตรปิฎกที่กระจัดกระจายอยู่มาเก็บไว้ที่พระอารามหลวง รวมทั้งอาราธนาพระภิกษุที่มีความรู้ จากนครศรีธรรมราชเพื่อสังคายนาพระไตรปิฎกให้ถูกต้องเหมาะสม

4 สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2325-2411)

การจัดการศึกษาสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น นับได้ว่าเป็นยุคหัวเลี้ยวหัวต่อ ของการศึกษา ก่อนที่จะได้มีการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญในราชการที่ 5 พอจะแยกได้ดังนี้

41 สมัยรัชกาลที่ 1 (6 เมษายน 2325-8 กันยายน 2352)

สมัยนี้ยังอยู่ในภาวะสงครามบ้างประปราย อีกทั้งยังต้องสร้างแบบแปลนเมืองใหม่ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงเน้นทางด้านอักษรศาสตร์ ศาสนา ศิลปศาสตร์ และด้านการทหารเป็น สำคัญ

42 สมัยรัชกาลที่ 2 (8 กันยายน 2352-21 กรกฎาคม 2362)

เนื่องจากสงครามระหว่างไทยกับพม่าและหัวเมืองอื่นๆ ค่อยๆ ลดน้อยลง จึงมีเวลาทำนุบำรุงบ้านเมืองได้มาก โดยเฉพาะด้านศิลปะแขนงต่างๆ รวมทั้งวรรณคดีความเจริญสูงสุดในสมัยนี้ได้มีการติดต่อกับชาติตะวันตกอีก หลังจากว่างเว้นไปเป็นเวลานาน ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ชาวต่างชาติเข้ามาในสมัยนี้คือ โปรตุเกส และอังกฤษ ซึ่งทำให้ไทยได้รับอิทธิพลทางวิชาการอย่างมาก เช่น การต่อเรือ การรบ นอกจากนี้ก็ได้เสริมงานการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์และละครด้วย

43 สมัยรัชกาลที่ 3 (21 กันยายน 2362-2 เมษายน 2394)

ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ปัจจัยที่มีผลต่อความก้าวหน้าทางการศึกษาสมัยนี้คือการนำการวิชาการสมัยใหม่ซึ่งได้แก่ การพิมพ์มาใช้ในประเทศไทย ทำให้การศึกษาวិชาการต่างๆ โดยเฉพาะวิชาหนังสือไทยเป็นไปอย่างแพร่หลายมากขึ้น

44 สมัยรัชกาลที่ 4 (2 เมษายน 2394-11 พฤศจิกายน 2411)

สภาพสังคมโดยทั่วไปแตกต่างไปจากสมัยก่อน คือ แทนที่จะใช้กำลังเข้าสู่รบกับ แต่สถานการณ์สงครามแบบใหม่เกิดขึ้นในลักษณะคุกคามจากประเทศจักรวรรดินิยมตะวันตกที่คอยจะหาโอกาสยึดครองเป็นอาณานิคม การจัดการศึกษาสมัยนี้เริ่มเปลี่ยนไปจากเดิม คือนอกจากการให้การศึกษาเพื่อให้อ่านออกเขียนได้ และศึกษาพุทธศาสนาแล้ว ก็ยังเน้นการแก้ปัญหาด้านรัฐศาสตร์ เช่น ภาษาอังกฤษ เพื่อให้หลุดพ้นจากการคุกคามจากประเทศผู้ล่าอาณานิคมเมืองขึ้น รวมทั้งการศึกษาวิชาการสมัยใหม่เป็นพื้นฐานต่อการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญอีกด้วย

การศึกษาในสมัยโบราณตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นต้นมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เป็นระยะเวลาอันยาวนานถึงเกือบ 600 ปีนับว่าการศึกษามีลักษณะเดียวกันเกือบทุกสมัยคือ เป็นการศึกษาที่ไม่เป็นระเบียบแบบแผน (Informal Education) พอจะสรุปได้ดังนี้

- 1) เป็นการจัดการศึกษาที่ไม่เป็นระบบแบบแผน
- 2) ศูนย์กลางของการศึกษาอยู่ที่วัด วัง และบ้าน
- 3) การศึกษาจำกัดเฉพาะผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ ส่วนผู้หญิงได้รับการอบรมสั่งสอนบ้างเฉพาะพวกขุนนางข้าราชการส่วนใหญ่

- 4) การศึกษาใช้วิธีการสอนแบบท่องจำวิธีเดียวและรักษาวินัยโดยการลงโทษเข็มนตี
- 5) การศึกษาวิชาชีพถ่ายทอดกันเฉพาะในครอบครัวไม่ได้เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก
- 6) หนังสือเรียนมีน้อย

5. การศึกษาศมัยปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2412-2474)

การศึกษาศมัยปฏิรูปการศึกษานี้ นับว่าเป็นการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญ เป็นการเปลี่ยนแปลง

ที่ไม่มีระบบแบบแผนมาเป็นการศึกษาที่มีระบบแบบแผน อันเป็นการพัฒนาที่สำคัญ โดยรัฐจัดให้มีองค์กรรับผิดชอบในการจัดการศึกษาโดยตรง มีการแบ่งส่วนราชการออกเป็นกระทรวง ทบวง กรม มีหน้าที่ในการบริหารการศึกษา มีกฎหมายทางการศึกษา มีการจัดวางแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามลักษณะของโรงเรียนในปัจจุบันซึ่งพอจะแยกได้ดังนี้

5.1 สมัยรัชกาลที่ 5 (พ.ศ. 2414-2453) มีนโยบายดังนี้

1) เพื่อเน้นการศึกษาวิชาสามัญให้ราษฎรทั่วไป ทั้งในกรุงเทพมหานคร และหัวเมือง ให้รู้หนังสือ อ่านออกเขียนได้ รู้วิชาอย่างวิชาสามัญ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเป็นพลเมืองดีของชาติ

2) เพื่อให้เน้นกุลบุตร มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเข้ารับราชการเพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติ และเพื่อให้รอดพ้นจากการตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสตะวันตก

3) มุ่งส่งเสริมบุคคลที่มีความสามารถ เกลี้ยवलลาดไปศึกษาวิชาการในต่างประเทศเพื่อกลับมาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคตต่อไป

4) มุ่งสร้างองค์กรทางการศึกษาเพื่อการบริหารทางการศึกษาโดยตรง

5.2 สมัยรัชกาลที่ 6 และ 7 (พ.ศ. 2453-2474)

นโยบายที่หวังจัดการศึกษาเพื่อให้บุคคลเข้ารับราชการในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้เปลี่ยนแปลง เนื่องจากราษฎรนิยมส่งลูกหลานเข้าเรียนมากขึ้น จนหน่วยราชการต่างๆ ไม่สามารถรับเข้าปฏิบัติงานได้หมด ดังนั้นจึงได้ปรับปรุงนโยบายเสียใหม่ เพื่อให้มีผู้ที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ และออกไปประกอบอาชีพตามความรู้ความสามารถ ความถนัดตามที่เรียนมาได้ จากนโยบายในการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ต่างๆ มากมาย เช่น

1) มีกระทรวงธรรมการขึ้นเพื่อดำเนินงานด้านการศึกษา ประกอบด้วยกรม 6 กรม ได้แก่ กรมธรรมการกลาง กรมศึกษาธิการ กรมพยาบาล กรมพิพิธภัณฑ์ กรมราชบัณฑิต และกรมสังฆการี

2) ตั้งมหาวิทยาลัยแห่งแรกคือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (26 มีนาคม 2459)

3) มีโครงการศึกษาสำหรับชาติ พ.ศ. 2441 ซึ่งถือว่ามีลักษณะเป็นแผนการศึกษาชาติฉบับแรก มีสาระสำคัญดังนี้

- การศึกษามี 2 ประเภทคือการศึกษาสามัญศึกษา ได้แก่ มวลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา การศึกษาพิเศษ และวิชาประเภทจำเพาะสิ่ง เช่น ศิลปะ กฎหมาย ฝึกหัด อาจารย์ แพทย์ การช่าง

- มีโรงเรียน 3 ประเภท คือ โรงเรียนหลวง โรงเรียนเชลยศึกคืนบารุง

- มีชั้นการศึกษา ได้แก่ ชั้นมูล ชั้นประถมศึกษาตอนต้นปีที่1-4 ชั้นประถมศึกษาตอนปลายปีที่ 5-6

6 การจัดการศึกษาสมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2475-2503)

ในช่วงสมัยรัชกาลที่ 7 สถานการทางการเมือง การเศรษฐกิจได้ตกต่ำทั่วโลก ประเทศไทยได้รับความกระทบกระเทือนด้วย เนื่องจากบรรดาบุคคลที่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้ไปศึกษาวิชาการในต่างประเทศได้กลับมาพัฒนาในด้านต่างๆ จึงเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 นอกจากนั้น ในตอนปลายรัชสมัยเป็นระยะการเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2483-2489) ไทยได้รับความกระทบกระเทือนจากสงครามเอเชียบูรพาอย่างหนัก ทำให้การศึกษาต้องหยุดชะงักลง

นโยบายการศึกษาของสมัยนี้มีดังนี้

1) เร่งทำนุบำรุงศาสนา มุ่งสอนเพื่อให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

2) จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำทั่วโลก

3) กระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังภูมิภาคและท้องถิ่น

คณะราษฎรซึ่งประกอบด้วยข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พลเรือน ได้ทำการยึดอำนาจเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยมีพระยามโนปกรณนิติธาดา เป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกได้กำหนดหลักการ 6 ประการ ในการปกครองประเทศ คือ หลักเอกราช หลักรักษาความสงบภายใน หลักเสรีภาพ หลักเอกราชทางเศรษฐกิจ หลักการปกครองประเทศ และหลักการศึกษา โดยถือว่าการศึกษามีความสำคัญจำเป็นอันดับแรกที่ต้องสนับสนุน เพื่อประโยชน์ต่อการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย

7. การศึกษาสมัยพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2503-2535)

ในช่วงสุดท้ายของยุคสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อเหตุการณ์เข้าสู่ภาวะปกติแล้ว ก็เริ่มมีการตื่นตัวในการปรับปรุงประเทศ โดยเฉพาะในสมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี ได้พยายามนำระบบการวางแผนด้านเศรษฐกิจและสังคมมาใช้ในการบริหารประเทศซึ่งรวมทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้วย ทำให้ระบบการศึกษาสอดคล้องกับแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้อย่างดี ช่วงเวลานี้เกิดนโยบายการจัดการศึกษาดังนี้

1) กระจายการบริหารการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาคมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการแบ่งการศึกษา เป็นเขตการศึกษาตามลำดับ

2) ปรับปรุงคุณภาพและขยายการศึกษาฝึกหัดครูทั่วภูมิภาค และเปิดสอนระดับปริญญา

ตรีในวิทยาลัยครู

- 3) จัดการศึกษามุ่งเน้นตามความต้องการกำลังคนในสาขาวิชาการต่างๆ
- 4) ขยายการศึกษาภาคบังคับให้สูงขึ้นตามกำลังความสามารถของรัฐ
- 5) ผลผลิตกำลังคนในระดับกลาง ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพเพื่อสนองต่อความต้องการ

ทางเศรษฐกิจและสังคม

- 6) จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการ “ การศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต ”
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา มีดังนี้

- 1) ความตระหนักในประโยชน์ของการศึกษาของประชาชนโดยทั่วไป
- 2) ความช่วยเหลือของสหประชาชาติและต่างประเทศ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัสดุอุปกรณ์

การเงิน ทุนครูงานและศึกษาต่อ และอื่นๆ

- 3) ชีตแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา

8 การศึกษาศสมัยโลกาภิวัตน์ (พ.ศ.2535-ปัจจุบัน)

การเปลี่ยนแปลงการเมืองนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยมีมากยิ่งขึ้น โดยที่นายรัฐมนตรีมาจากพลเรือน ซึ่งเริ่มจากนายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย ได้ปรับปรุงภาวะทางเศรษฐกิจ และการศึกษาเพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง สัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ด้านเศรษฐกิจและการเมืองเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนจัดการศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษามากขึ้น มีการยกฐานะจากวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัย ขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็น 9 ปี มีการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติใหม่ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในยุคไร้พรมแดน (Globalization) ซึ่งมีการพัฒนาระบบวิทยาการด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศมีบทบาทต่อการศึกษาเพิ่มมากขึ้น มีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้กับการศึกษา จึงทำให้กระแสความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษามีลักษณะที่แตกต่างไปจากเดิม และนำเข้าสู่ยุคสมัยโลกาภิวัตน์ โดยมีนโยบายการศึกษาดังนี้

- 1) จัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง และต่อเนื่องตลอดเวลา

- 2) จัดการศึกษาและส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการของเด็ก ตามสภาวะความต้องการพื้นฐานตามวัยตั้งแต่ปฏิสนธิ และการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

- 3) ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับบริการเพื่อเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1ปี ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา

- 4) จัดการศึกษาภาคบังคับให้ทั่วถึง มีคุณภาพ และสะดวกแก่ผู้เรียน สถานศึกษาของรัฐ และของท้องถิ่นจะต้องจัดการศึกษาภาคบังคับเป็นบริการแบบให้เปล่า

5) ให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชน รัฐเร่งรัด และขยาย การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชนอย่างทั่วถึง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนให้สูงขึ้น

6) ปฏิรูปการฝึกหัดครู และการพัฒนาครูประจำการ โดยมุ่งให้เป็นการพัฒนาวิชาชีพเฉพาะ เพื่อสร้างจิตสำนึกของความเป็นครู พัฒนาคำรู้ความสามารถทั้งทางวิชาชีพครู และวิชาการให้ ได้มาตรฐาน และยกระดับของวิชาชีพครูให้สูงขึ้น

7) ส่งเสริมให้การอุดมศึกษามีความเป็นเลิศในการสร้างพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยี และให้มีการประสานวิทยการสากลกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้การอุดมศึกษามีบทบาทนำ การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมไปในทิศทางที่พึงประสงค์

8) ปรับปรุงเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอนทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ให้สนองต่อหลักการและสอดคล้องกับความต้องการของการจัดการศึกษาที่ตัวตั้งไว้

9) ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกระดับรวมทั้งประชาชนโดยทั่วไป มีความรู้ความสามารถใน การใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อการสื่อสาร เพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาความคิด และองค์ความรู้ และเพื่อดำรงรักษาวัฒนธรรมของชาติ

10) ส่งเสริมให้มีการเรียนภาษาต่างประเทศ ที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศอย่างกว้างขวาง เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า การติดต่อสื่อสารในด้านวิทยการ การค้าและความสัมพันธ์

11) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และองค์ ความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเนื้อหาสาระกระบวนการเรียนการสอน และต่อการส่งเสริมการเรียนรู้

12) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ เพื่อขยายบริการการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยน และกระจายความรู้ข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชน ชุมชนได้อย่างกว้างขวาง และ รวดเร็ว

13) ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของครอบครัว ชุมชน สถาบันสังคมอื่นๆ และสื่อมวลชนให้ มีส่วนร่วมในกระบวนการของการศึกษา การอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

14) สนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบ และวิธีการที่เอื้อให้ผู้มีปัญญาเสหรือ มี ความสามารถพิเศษได้พัฒนาอัจฉริยภาพของตน

15) สนับสนุนการขยายบริการการศึกษาให้แก่ผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม และผู้ ที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญา จิตใจ และอารมณ์ ให้กว้างขวางและทั่วถึงโดยเร็ว

16) ส่งเสริมการศึกษาของภิกษุ สามเณร นักบวช และบุคลากรทางศาสนา เพื่อให้ สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี และ เป็นผู้นำในการปลูกฝังคุณธรรม ศีลธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม

ให้แก่บุคคลและสังคม

17) ปรับปรุงระบบบริหารการศึกษาให้มีเอกภาพด้านนโยบาย และมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งให้กระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหาร และการจัดการภายในของสถานศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้บุคคล และองค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการจัดการศึกษาของชุมชน

18) ส่งเสริมให้เอกชนจัดการศึกษาทุกระดับเพิ่มขึ้นให้มีอิสระ และความคล่องตัวในการบริหาร และการจัดการสามารถพึ่งตนเองได้ โดยรัฐให้การสนับสนุนด้านวิชาการ ทรัพยากร การอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน และการรับรองมาตรฐาน

19) ระดมจัดสรร และใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสำหรับวงการศึกษาไทยในยุคสมัยโลกาภิวัตน์ คือ การปรับเปลี่ยนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ถือว่ารัฐธรรมนูญฉบับประชาชน เน้นการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชน 12 ปี โดยรัฐจัดให้ไม่เก็บค่าเล่าเรียน และต้องจัดให้ทั่วถึงทุกคน นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2542 ได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติขึ้นใช้เป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษา และตราพระราชบัญญัติขึ้นใช้ในปี พ.ศ. 2546 โดยมุ่งการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และการบริหารงานไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา นอกจากนี้ได้ยุบรวม กรมกองต่างๆ เหลือเพียง 5 สำนักขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีซึ่งมาจากการเมืองโดยตรง และยุบรวมหน่วยงานทางการศึกษาในระดับจังหวัด และอำเภอเป็นเขตพื้นที่การศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 175 เขตพื้นที่ จึงทำให้โครงสร้างการบริหารการศึกษาไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เน้นให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสามารถบริหารจัดการในกิจการต่างๆ ได้แก่ งานบริหารทั่วไป งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารบุคคล จัดการศึกษาโดยยึดแนวปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545

จากประวัติการจัดการศึกษาของประเทศไทย สามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาไทยมีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 700 ปี นับได้ 8 สมัย ตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น สมัยปฏิรูปการศึกษา สมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครอง สมัยพัฒนาการศึกษา และสมัยโลกาภิวัตน์ การจัดการศึกษาของประเทศไทยแต่ละสมัย ล้วนมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย วาจา ใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อให้สามารถเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาชาติให้มั่นคงและเจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ประวัติการจัดการศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี

การจัดการศึกษาเกาหลีมีระยะเวลาอันยาวนานมากกว่า 1000 ปี ตามข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์การจัดการศึกษาสามารถแบ่งเป็น 4 ช่วง ตั้งแต่อดีตที่ประเทศเกาหลีแบ่งแยกเป็น 3 อาณาจักรในสมัยโบราณ ต่อมาเป็นช่วงอาณาจักรโก-รยอ อาณาจักรโจซอน และ ปัจจุบัน ตามลำดับ

การพัฒนาการศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีนับจากสมัยที่ชนชาติเกาหลีโบราณสร้างประเทศไว้ใน คาบสมุทรเกาหลีอย่างชัดเจนเป็น 3 อาณาจักร ตั้งแต่นั้นมาการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาเกิดขึ้น 15 ครั้ง การศึกษาสมัยที่แยกเป็นสามประเทศ สมัยโก-รยอ สมัยโจซอน การศึกษาในสมัยปฏิรูปการปกครองกับไอเกชยอก (Kaphkaeheok) การศึกษาในสมัยจักรพรรดิญี่ปุ่นเข้ามาบริหารการศึกษา อย่างเบ็ดเสร็จ การศึกษาในสมัยทหารอเมริกาและสงครามเกาหลี และ การศึกษาในสมัยการปรับปรุงหลักสูตร ตั้งแต่ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 8 การพัฒนาการศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้นจะนำข้อมูลของ Kang ki-su (2004) มาอธิบาย ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาในสมัยที่แยกเป็นสามอาณาจักร (ค.ศ. 194-935)

การจัดการศึกษาของเกาหลีมีประวัติตั้งแต่โบราณ ตามการบันทึกประวัติศาสตร์ของจีนและเกาหลี ในสมัยที่แยกเป็นสามประเทศ ได้แก่ โกกูรยอ (Koguryo) ซินลา (Silla) เบกแจ (Baekche) และ ระหว่างศตวรรษที่ 4 ถึง 7

Kang ki-su ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการศึกษาเกาหลีตั้งแต่สมัยโบราณว่า สมัยนั้นทั้ง 3 อาณาจักรจะพัฒนาระบบการปกครองอย่างสมบูรณ์ หลักการของพุทธศาสนานำไปใช้ในการปกครอง และการดำเนินชีวิต ขณะเดียวกันส่งผลต่อการจัดระบบการศึกษาเพื่อสร้างคนในการบริหารประเทศ

ในสมัยโบราณที่เกาหลีแบ่งเป็น 3 อาณาจักร อาณาจักรโกกูรยอซึ่งเป็นประเทศหนึ่งในสามประเทศของสมัยนั้นได้ตั้งโรงเรียนแทฮัก (Taehak) และเกียงดง (Keungdang) ในปี 372 แทฮัก (Taehak) เป็นโรงเรียนสอนให้แก่ลูกหลานชนชั้นสูง เพื่อผลิตข้าราชการชั้นสูงในการบริหารประเทศ เกียงดงเป็นโรงเรียนเอกชนที่สอนให้แก่ลูกหลานของประชาชนทั่วไปตั้งแต่การศึกษาระดับพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษาซึ่งสอนวิชาเกี่ยวกับลัทธิขงจื้อ (Confucianism) และยุทธวิธีทางทหารเป็นหลัก

สำหรับอาณาจักรเบกแจ ข้อมูลการศึกษาเกี่ยวกับระบบการศึกษาของอาณาจักรเบกแจยังไม่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน แต่จากการศึกษาประวัติศาสตร์ ประเทศญี่ปุ่นในสมัยนั้นได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากเบกแจ จึงสามารถคาดได้ว่า อาณาจักรเบกแจให้ความสำคัญกับการศึกษา ลัทธิขงจื้อเป็นสำคัญ

จีนลาเป็นอาณาจักรที่ยังไม่ได้ตั้งสถานศึกษาที่ชัดเจน แต่มีการจัดการศึกษาให้แก่ฮวารังโด (Hwarangdo) ที่เป็นกลุ่มเยาวชนซึ่งรัฐจัดตั้งขึ้น สมัยที่แยกเป็นสามอาณาจักรนั้น พุทธศาสนาเป็นหลักในด้านการศึกษา และวัฒนธรรม จนกระทั่งความคิดของพุทธศาสนาของสมัยนั้นยังสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ดังนี้

1) เป็นที่พึงของการแสวงหาความสุขและความปรารถนาของประชาชนทั่วไปโดยเชื่อมโยงกับความเชื่อของคนในท้องถิ่นในยุคโบราณ ขณะเดียวกันการสร้างความคิดเป็นเหตุที่ทำให้ได้มาซึ่งความสุขและความปรารถนา

2) เป็นศาสนาที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนทั่วไป โดยการหาที่พึ่งที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ความรู้สึกเป็นชนชั้นถูกปกครองที่ถูกปกครองภายใต้อำนาจชนชั้นปกครองและลัทธิขงจื้อที่ชนชั้นสูงนำหลักการนี้ไปใช้ในการปกครอง

3) เป็นศาสนาที่เชื่อมกับการรักษาปกป้องเพื่อประเทศชาติ นอกเหนือจากพุทธศาสนาเป็นที่พึ่งในการหาเส้นทางบรรลุความสุขและความปรารถนาของประชาชนแล้ว ยังมีบทบาทและพลังในการสร้างความสามัคคีเพื่อภูมิกฤตของชาติบ้านเมืองจากภัยคุกคามต่อประเทศชาติ

4) เป็นศาสนาที่ไม่ได้ตั้งสถานศึกษาอย่างชัดเจนเป็นทางการ ซึ่งมีความแตกต่างกับลัทธิขงจื้อที่มีสถาบันการศึกษาเป็นทางการ แต่ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่อยู่กับชนชาติเกาหลีเป็นเวลายาวนาน ฉะนั้นจะนับตั้งแต่สมัยที่แยกเป็นสามอาณาจักรนั้นมาจนถึงปัจจุบัน พุทธศาสนาได้ส่งผลกระทบต่อความคิด วิธีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม และการศึกษาของชนชาติเกาหลีมาโดยตลอด

บทบาทของพุทธศาสนาและฮวารังโดมีอิทธิพลต่อการศึกษาในสมัยที่แยกเป็นสามอาณาจักรอย่างมาก ความสำคัญของพุทธศาสนาด้านการศึกษามีดังนี้

1) พุทธศาสนามีบทบาทเผยแพร่ศาสนาจากชนชั้นสูงนำไปสู่ชนชั้นล่าง และสอนให้ประชาชนมีความรู้และเข้าใจตัวเอง และ สภาพแวดล้อมภายใต้บริบทสังคมที่ประชาชนทั่วไปมีสถานภาพที่ต่ำกว่าชนชั้นปกครองที่รู้จากหนังสือ

2) พุทธศาสนาส่งผลให้ประชาชนรู้และสร้างคุณธรรม และ ศีลธรรม ถึงแม้ว่า ลัทธิขงจื้อสอนหลักการนี้ให้แก่คนสมัยนั้น ทั้งคุณธรรม และ ศีลธรรมทางพุทธศาสนานั้นยังปรากฏในข้อปฏิบัติที่สมาชิกของฮวารังต้องรักษาซึ่งประกอบด้วย 5 ประการ

3) พุทธศาสนาช่วยในการสร้างความสามัคคีของประชาชนและการภูมิกฤตของชาติ

4) วัดเป็นที่สถานศึกษาสำหรับพระภิกษุ ผู้มีความรู้ ผู้ที่สนใจเรียนหนังสือสาขาอื่นๆด้วย

5) พุทธศาสนาส่งผลต่อวัฒนธรรมอย่างมาก รวมทั้ง วรรณกรรม ศิลปะ และอื่นๆ ด้วย

ฮวารังโดได้จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 576 โดยจัดกลุ่มวัยรุ่นจากชนชั้นกลุ่มต่างๆ ที่กระจัดกระจายอยู่ที่อาณาจักรของซิลลา ให้มารวมกลุ่มด้วยกัน เพื่อสร้างคนเพื่อพัฒนาประเทศและรักษา

ดินแดนจากภัยอันตราย ฮารังโดได้รับการดูแลจากรัฐบาลซึ่งประกอบด้วย กุกซอน (Kuksun) เป็นหัวหน้า รองจากกุกซอนมีฮวารัง (Hwarang) ฮารังมีลูกน้องเรียกว่า นังโด (Nangdo) ประมาณตั้งแต่หลายร้อยถึงหลายพันคน ผู้เป็นฮวารัง (Hwarang) ได้รับคัดเลือกจากลูกหลานของขุนนางที่สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นระหว่างชนชั้นสูงกับชนชั้นล่าง เพราะนังโด (Nangdo) ส่วนมากเป็นชนชั้นถูกปกครอง อย่างไรก็ตาม ต่อมาฮวารัง เป็นกองกำลังสำคัญที่มีบทบาทในการร่วมกันสร้างชาติให้เป็นประเทศเดียวเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์

วัตถุประสงค์ของระบบฮารังสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

- 1) เพื่อสร้างและคัดเลือกคนที่มีคุณสมบัติที่ดีในการบริหารและปกป้องประเทศ
- 2) เพื่อจัดการศึกษาให้กับวัยรุ่นให้สามารถเป็นกองกำลังของชาติที่เข้มแข็งในการรักษาดินแดน

แดน

3) เพื่อสร้างความรักชาติให้กับวัยรุ่นโดยใช้วิธีการศึกษาแบบทัศนศึกษาทั่วประเทศ เรียนรู้วิถีดำเนินชีวิตของประชาชน เรียนรู้ความสนุกสนานกับการร้องเพลงและเที่ยวตามธรรมชาติที่สวยงาม ซึ่งระบบการศึกษาเหล่านี้แตกต่างจากระบบการศึกษายุคหลังที่ใช้ระบบการจัดหลักสูตรแบบแผนภายใต้ลัทธินิยมโดยสิ้นเชิง

2 การศึกษาในสมัยโก-รยอ (ค.ศ. 936-1392)

ในยุคแรก อาณาจักรโก-รยอ (Koryeo) ส่งเสริมทั้งศาสนาพุทธและระบบฮารังโดซึ่งเป็นระบบที่สำคัญในการร่วมประเทศตั้งแต่สมัยซิลลา ถึงแม้ศาสนาพุทธที่มีลักษณะปกป้องประเทศชาติรวมอยู่ด้วยนั้น ได้รับความสำคัญตั้งแต่พระเจ้าแผ่นดินองค์แรกในยุคนี้ และแพร่กระจายไปทั่วประเทศ แต่ศาสนาพุทธ ไม่สามารถที่จะส่งผลต่อการสร้างระบบการศึกษา เพราะคนสมัยนั้นนำศาสนาพุทธมาใช้เพื่อเป็นที่พึ่งทางใจของคนโดยไม่ได้นำถึงสังคมที่ตัวเองดำรงชีวิตอยู่ นอกจากนี้ สมัยโก-รยอให้ความสำคัญกับลัทธินิยมในการบริหารประเทศ โดยใช้หลักการขงจื้อในการคัดเลือกข้าราชการที่จะบริหารประเทศ และเปิดวิชาสอนหลักการขงจื้อในสถาบันการศึกษาในเมืองหลวง

ระบบการศึกษาของสมัยโก-รยอสามารถแยกเป็นระบบการศึกษาของรัฐ และเอกชน ระบบการศึกษาของรัฐประกอบด้วย กุกจกัม (Kukjakam) ฮยวงโค (Hyanggyo) โดงซอฮักดัง (Dongseohakdang) และโอบุฮักดัง (Obuhakdang) กุกจกัม (Kukjakam) เป็นลักษณะเหมือนสถาบันอุดมศึกษาในสมัยปัจจุบันที่สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 992 ซึ่งเน้นการสอนหลักการขงจื้อ เพื่อผลิตบุคลากรที่ใช้ในการบริหารประเทศซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญ วิชาที่สอนในกุกจกัมได้แก่ หลักการขงจื้อ กฎหมาย คณิตศาสตร์ ฮยวงโค (Hyanggyo) เป็นระบบการศึกษาระดับสูงและปานกลางที่สร้างขึ้นในท้องถิ่น โดยรัฐบาลส่วนกลางส่งอาจารย์สอนให้กับฮยวงโค ถ้านักเรียนที่เรียนหนังสือ

เก่งสามารถเรียนต่อที่กุกจกัม (**Kukjakam**) ได้ นอกจากฮยางโคเป็นสถาบันสอนหนังสือแล้ว ยังเป็นศาลที่จัดพิธีกรรมไหว้เคารพนับถือขงจื้อด้วย โดงซอฮักดัง (**Dongseohakdang**) เป็นสถาบันที่สอนหนังสือระดับสูงและระดับกลางที่เหมือนกับฮยางโค และ ตั้งอยู่ที่เมืองหลวง แต่ไม่มีศาลโอบุฮักดัง (**Obuhakdang**) ได้พัฒนามาจากโดงซอฮักดัง (**Dongseohakdang**) ซึ่งได้ขยายเป็น 5 แห่งในเมืองหลวง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคเหนือ

สมัยโก-รยอมีระบบการศึกษาของเอกชนประกอบด้วยสียิโด (**Syvido**) และซอดัง (**Seodang**) เมื่อคุณภาพการศึกษาของรัฐในกุกจกัม (**Kukjakam**) ต่ำลง โชยชุง (**Choichung**) ซึ่งได้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น สร้างสียิโด (**Sybigongdo**) ขึ้นโดยมีระดับการศึกษาสูงกว่า ฮยางโค (**Hyanggyo**) และเนื้อหาวิชาที่สอนเหมือนกับกุกจกัม (**Kukjakam**) การศึกษาของสถาบันสียิโด (**Sybigongdo**) ได้รับความดูแลจากรัฐบาล ซอดัง (**Seodang**) เป็นโรงเรียนที่สอนหนังสือระดับพื้นฐานให้กับลูกหลาน ซอดังจัดสอนหนังสือที่วัดหรือสถานที่สอนเกี่ยวกับลัทธิเต๋า

ในสมัยโก-รยอ ผู้ที่ต้องการเข้ารับราชการต้องผ่านการสอบการคัดเลือกที่จัดขึ้นในยุคแรก ของโก-รยอ การจัดการสอบคัดเลือกข้าราชการเป็นเจตนาธรรมณ์ของรัฐเพื่อที่จะสร้างอำนาจของพระเจ้าแผ่นดินในการบริหารประเทศอย่างเข้มแข็งโดยใช้พื้นฐานของหลักการขงจื้อ การสอบแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เจซุลออบ (**Jaesulup**) เมียงเกียงออบ (**Myoungkyoungup**) และจับออบ (**Jabup**) เจซุลออบ (**Jaesulup**) เป็นการสอบวิชาเกี่ยวกับการเขียนกลอน การเขียนบทความ เป็นต้น เมียงเกียงออบ (**Myoungkyoungup**) เป็นการสอบวิชาเกี่ยวกับหลักการลัทธิขงจื้อ จับออบ (**Jabup**) เป็นการสอบวิชาเกี่ยวกับเทคโนโลยี และฝีมือการช่าง ส่วนมากการสอบการคัดเลือกข้าราชการจัดขึ้นปีละ 1 ครั้ง และ คัดเลือกครั้งละ 33 คนเท่านั้น ระบบการศึกษาสมัยโก-รยอถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือการคัดเลือกคนที่จะปกครองประเทศ เท่านั้น

3 การศึกษาในสมัยโจซอน (Joseon/ ค.ศ. 1392-1897)

สมัยโจซอน (**Joseon**) เป็นยุคที่แยกชนชั้นอย่างชัดเจน เป็นสังคมที่ยึดหลักการลัทธิขงจื้อ (**Confucianism**) เป็นหลัก และมีปรากฏการณ์การให้ความสำคัญกับศาสตร์ที่นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตจริงเรียกว่า ซิลฮัก (**Silhak**) ระบบการศึกษาของโจซอนได้รับการถ่ายทอดมาจากยุคโก-รยอ และมีจุดมุ่งหมายของการเรียนเพื่อพัฒนาตัวเอง และ เพื่อปกครองหรือบริหารประเทศ ระบบการศึกษาอาณาจักรโจซอนสามารถแยกเป็นระบบการศึกษาของรัฐและเอกชน ระบบการศึกษาของรัฐประกอบด้วย ซองกียุนควัน (**Sungkyunkwan**) ซาฮัก (**Sahak**) เฮียงยางโค (**Hyanggyo**) โจงฮัก (**Jonghak**) และ จับฮัก (**Jabhak**)

ซองกียุนควัน (**Sungkyunkwan**) เป็นสถาบันการศึกษาที่สูงสุดของสมัยโจซอนที่ตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1392 ประกอบด้วยผู้บริหาร 22 คน และนักเรียน 100 ถึง 200 คนที่เป็นลูกหลานของชน

ชั้นปกครองเท่านั้น โดยรัฐบาลจัดที่พักและอาหารให้ฟรี เนื้อหาวิชาที่สอนได้แก่ หลักการลัทธิขงจื้อ การเขียนบทความ การเขียนตัวหนังสือตามศิลปะโดยการใช้พู่กัน

ซาฮัก (Sahak) เป็นสถาบันสืบทอดมาจากโดงซอฮักดง (Dongseohakdang) และโอบุฮักดง (Obuhakdang) ของอาณาจักรโก-รยอ สมัยแรกของโจซอนซาฮัก (Sahak) ยังไม่มีสถานที่สอน เพราะฉะนั้นต้องใช้วัดต่างๆ เป็นสถานที่สอนและมีนักเรียนแห่งละประมาณ 100 คนที่เป็นลูกหลานของชนชั้นปกครองและชนชั้นกลาง โดยเนื้อหาวิชาที่สอนคือหลักการขงจื้อ

เฮียงยงโค (Hyangkyo) เป็นสถาบันสืบทอดมาจากโก-รยอที่มีระบบการศึกษาระดับสูงและปานกลางที่ตั้งขึ้นในท้องถิ่น นอกจากเป็นสถาบันสอนหนังสือแล้ว ยังเป็นศาลที่จัดพิธีกรรมไหว้เคารพนับถือขงจื้อด้วย คนที่มีอายุครบถึง 16 ปีบริบูรณ์สามารถเข้าเรียนได้ เนื้อหาวิชาที่สอนคือ หลักการขงจื้อ และวิชาชีฟเป็นต้น

โจงฮัก (Jonghak) สถาบันที่สอนหนังสือให้กับลูกหลานของเชื้อพระวงศ์ ที่มีอายุครบ 16 ปีสามารถเข้าเรียนได้ สถาบันนี้มีจำนวนนักเรียนแห่งละประมาณ 40 ถึง 50 คน เนื้อหาวิชาที่สอนเหมือนกับชองกียุนชวัน (Sungkyunkwan)

จ็อบฮัก (Jabhak) เป็นสถาบันที่สอนวิชาชีฟ เนื้อหาวิชาที่สอนได้แก่ การทหาร กฎหมาย โหราศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ คณิตศาสตร์ เกษศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เป็นต้น

สมัยโจซอนมีระบบการศึกษาของเอกชนประกอบด้วยซอวอน (Seowon) และซอดัง (Seodang) ซอวอน (Seowon) เป็นการเลียนแบบการจัดห้องสมุดของประเทศจีน แต่สมัยโจซอนซอวอน (Seowon) เป็นสถาบันการศึกษาและต่อมาเป็นสถาบันแหล่งกำเนิดความขัดแย้งเพื่อแย่งชิงอำนาจทางการเมือง ระหว่างกลุ่มที่เกิดมาจากสถาบันสถานศึกษาของรัฐ และกลุ่มที่เกิดมาจากสถาบันสถานศึกษาของเอกชนในท้องถิ่น ลักษณะพิเศษของซอวอน (Seowon) คือระบบการศึกษาที่มีอาจารย์ใหญ่ที่มีความรู้สูงเกี่ยวกับลัทธิขงจื้อเป็นศูนย์กลาง และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อในการเรียนหนังสือ

ซอดัง (Seodang) เป็นระบบการศึกษาที่ได้รับสืบทอดมาจากโก-รยอ ซอดังเป็นโรงเรียนที่สอนวิชาพื้นฐานให้กับลูกหลานชนชั้นกลางซึ่งอายุตั้งแต่ 7 ถึง 16 ปี นอกจากซอดังเปิดโอกาสให้ลูกหลานได้รับการศึกษามากขึ้นแล้ว ยังเป็นสถานศึกษาที่เตรียมตัวเพื่อจะเรียนต่อที่ซอวอน (Seowon) หรือเฮียงยงโค (Hyangkyo) ต่อไป

ในสมัยโจซอน ผู้ที่ต้องการเข้ารับราชการต้องผ่านการสอบคัดเลือกที่รัฐบาลจัดขึ้นเป็นประจำทุก 3 ปี และการสอบคัดเลือกเป็นครั้งคราวมี 5 ประเภท การสอบแบ่งออกเป็นการคัดเลือกข้าราชการ 3 ประเภท ได้แก่ มุนกว่า (Munkwa) มุกว่า (Mukwa) และจ็อบกว่า (Jabkwa) มุนกว่า (Munkwa) เป็นการสอบเพื่อคัดเลือกข้าราชการระดับสูงและข้าราชการทั่วไปที่ประกอบด้วยผ่าน

การสอบทั้งมุกว่า (**Mukwa**) และเซงจินกัว (**Senginkwa**) มุกว่า (**Mukwa**) เป็นการสอบเพื่อคัดเลือกข้าราชการด้านทหารโดยการทดสอบวิชาได้แก่ การยิงธนู การใช้อาวุธปืน และยุทธศาสตร์ทางทหาร จักกัว (**Jakwa**) เป็นการสอบเพื่อคัดเลือกข้าราชการจากชนชั้นกลางที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีหรือการช่าง โดยทดสอบวิชา โหราศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ หินกับหยาง และ กฎหมาย เป็นต้น

ระบบการศึกษาของอาณาจักร โจซอนเน้นการสร้างคนเข้ารับราชการเพื่อปกครองประเทศ โดยวางระบบราชการที่ใช้วิธีนับคะแนนจากทั้งความรู้และความสามารถ เพราะฉะนั้น การเรียนหนังสือเป็นเครื่องมือในการเข้าสู่องค์กรราชการเพื่อสร้างฐานะสถานภาพทางสังคมให้สูงขึ้นเท่านั้น สถาบันการศึกษา และหลักสูตรที่เรียนที่ได้จัดไว้เป็นองค์ประกอบในการเตรียมสอบเพื่อเข้ารับราชการ อันทำให้ระบบการศึกษาสมัยนั้นเอนเอียงไปทางเดียว และส่งผลต่อการปฏิบัติตามการเรียนการสอนหลักการขงจื้อ และ ลักษณะการศึกษาอย่างแท้จริงลดลง

จุดมุ่งหมายของการศึกษาในสมัยโจซอนเป็นการสร้างคนที่มีความรู้ และความรู้ที่นั้นสามารถถูกนำไปใช้จริงแล้ว ต้องสร้างคนที่มีคุณธรรม ความอ่อนโยน ความซื่อสัตย์กับพระเจ้าแผ่นดิน จิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม และประเทศชาติ ซึ่งบุคคลที่มีคุณลักษณะเหล่านี้ถูกเรียกกันว่า ซอนบี (**Seonbi**) ซอนบี (**Seonbi**) เป็นภาพลักษณ์ของบุคคลที่สมัยโจซอนต้องการ และเป็นอุดมการณ์ภายใต้หลักการปรัชญาขงจื้อ ความเป็นซอนบี (**Seonbi**) นั้นส่งผลต่อสังคมโจซอนอย่างมากด้านการสร้างผู้ที่มีความรู้นำไปใช้จริงได้ สร้างบุคลิกคนให้มีจิตสำนึกความเป็นซอนบี (**Seonbi**) อยู่ในตัว จิตสำนึกความเป็นซอนบี (**Seonbi**) เป็นแรงขับเคลื่อนในการสร้างบุคคลที่เป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาวเกาหลีตั้งแต่สมัยโจซอนจนถึงปัจจุบัน

ในสมัยโจซอน การศึกษาหลักการขงจื้อได้พัฒนาเป็นปรัชญาเพื่อที่หาคำตอบเกี่ยวกับแนวคิด และหลักการของโลกมนุษย์ โดยศึกษาจริยศาสตร์ และอธิบาย เพื่อที่จะนำผลการศึกษาเหล่านี้มาใช้เป็นหลักการในการศึกษาของมนุษย์ที่มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์

ในปลายศตวรรษที่ 18 สังคมโจซอนให้ความสนใจกับการศึกษาแนวใหม่ที่เรียกว่า ซิลฮัก (**Silhak**) ซิลฮัก (**Silhak**) เกิดขึ้นหลังจากการพิจารณาการศึกษาหลักการลัทธิขงจื้อที่ผ่านมา ที่มีลักษณะเป็นนามธรรมมากกว่าที่จะนำประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง เหตุผลที่ซิลฮัก (**Silhak**) เกิดในบรรดานักหลักการขงจื้อ มีดังนี้

- 1) การนำการศึกษาแนวใหม่จากประเทศจีนที่นำอารยธรรมใหม่ของยุโรปตะวันตกมากำลังสร้างแนวคิดใหม่ที่แตกต่างจากหลักการขงจื้อดั้งเดิม
- 2) การศึกษาแนวใหม่ที่เน้นการศึกษาที่สามารถพิสูจน์ได้
- 3) การทบทวนเกี่ยวกับจุดอ่อนของสังคมเดิมที่ไม่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบันและเสนอแนวคิดใหม่ที่จำเป็นกับสังคม

ซิลฮัก (Silhak) เน้นหลักการการศึกษาว่า สามารถนำความรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาการดำเนินชีวิตของประชาชนได้ และให้ความสนใจศึกษาด้านประวัติศาสตร์ของชาติ ภูมิศาสตร์ ท้องถิ่น และเลือกอารยธรรมใหม่หรือเทคโนโลยีที่มีประโยชน์กับสังคม ดังนั้นนักศึกษาซิลฮัก (Silhak) แบ่งเป็น 3 กลุ่มซึ่งประกอบด้วย กลุ่มต้องการปฏิรูประบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจ ระบบสังคม ระบบการบริหาร กลุ่มศึกษาระบบการค้า ระบบเทคโนโลยีของการผลิตและการจัดจำหน่าย กลุ่มศึกษาประวัติศาสตร์ และพิสูจน์ความจริง การบันทึกต่างๆ

ถึงแม้ว่า ซิลฮัก (Silhak) เกิดจากกลุ่มศึกษาหลักการขงจื้อ มีข้อจำกัดในการพัฒนาเป็นการศึกษาหลักในสมัยที่สังคมกำลังจะเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมใหม่ในสมัยโจซอน แต่ส่งผลต่อแนวคิดใหม่ให้กับชาวเกาหลีที่เกี่ยวกับการศึกษาต้องพิสูจน์และนำไปใช้จริงได้ นอกจากนี้ซิลฮัก (Silhak) ยังมีอิทธิพลต่อรัฐบาลให้ปฏิรูประบบสังคมใหม่ และเชื่อมต่อการปฏิรูปต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเวลาต่อมาจนถึงปัจจุบัน

4 การศึกษาในสมัยปฏิรูปการปกครองกับโอเกหยอก (Gap Oh Innovation/ ค.ศ. 1897)

ในยุคปลายศตวรรษที่ 19 เจ้าอาณานิคมเข้ามามีอิทธิพลต่อประเทศเกาหลี ทำให้สังคมอยู่ในสถานะอันตรายที่จะตกเป็นเมืองขึ้น และเผชิญสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงจากระบบสังคมเก่า พระเจ้าแผ่นดินโกโจง (Kojong) ได้ประกาศการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารแผ่นดินที่เรียกว่า กัปโอเกหยอก (Gap Oh Innovation) กับ โอเกหยอก (Gap Oh Innovation) เป็นการปฏิรูปการปกครองที่ล้างระบบเก่าและสร้างระบบใหม่เพื่อปรับโครงสร้างบริหารการศึกษาให้ทันสมัย หลักการของการปฏิรูปมี 14 ข้อที่พระเจ้าแผ่นดินประกาศในปีค.ศ. 1894 มีเนื้อหาที่หลักการศึกษามีดังนี้

- 1) ข้อที่ 11 จะส่งลูกหลานที่เก่งไปต่างประเทศเพื่อศึกษาวิชาการและเทคโนโลยี
 - 2) ข้อที่ 12 จะให้นายทหารได้รับการศึกษา และจัดระบบเกณฑ์ทหารเพื่อที่จะสร้างกองทัพที่เข้มแข็ง
 - 3) ข้อที่ 14 จะคัดเลือกผู้บริหารอย่างยุติธรรมโดยไม่ได้คำนึงถึงอิทธิพลของกลุ่มใดหรือตระกูลใด
- พระเจ้าแผ่นดินโกโจง (Kojong) ได้ประกาศ พระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา หลังจากการประกาศกฤษฎีกา ระบบการศึกษาเปลี่ยนให้จัดระบบการศึกษาใหม่ซึ่งส่งผลต่อการจัดตั้งโรงเรียนผลิตครู และการปรับปรุงระบบโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนผลิตครู สถาบันซองเคียนชวัญ (Sungkyunkwan) โรงเรียนประถม โรงเรียนแพทย์ โรงเรียนมัธยม โรงเรียนอาชีวะ โรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศ โรงเรียนเกษตร เป็นต้น

ถึงแม้ว่า ในสมัยพระเจ้าแผ่นดินโกโจง (Kojong) ระบบการศึกษาได้รับการเปลี่ยนแปลงจากเดิมมาก แต่ความไม่พร้อมของปัจจัยต่างๆ เช่น ขาดสถานศึกษาที่เหมาะสมกับระบบการศึกษาใหม่ บุคลากร ขาดแคลนหนังสือเรียน ทำให้การปฏิรูปทางการศึกษาไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่

การ

5. การศึกษาในสมัยจักรพรรดิญี่ปุ่นเข้ามาบริหาร (1905-1910)

หลังจากจักรพรรดิญี่ปุ่นชนะสงครามกับจีน และ รัสเซีย จักรพรรดิญี่ปุ่นได้เข้าแทรกแซงการบริหารและการปกครองของรัฐบาลเกาหลีมากขึ้น จักรพรรดิญี่ปุ่นบังคับรัฐบาลเกาหลีให้ลงนามสนธิสัญญาที่ไม่เสมอภาค ที่เรียกว่า เอลซาโจยัค (Ul Sa Treaty) อันทำให้อาณาจักรโจซอนที่ได้คุ้มครองเกาหลีมา 500 ปี และระบบพระมหากษัตริย์หมดไป หลังจากนั้น ได้ตั้งรัฐบาลใหม่บริหารแทน รัฐบาล เกาหลี ที่เรียกรัฐบาลญี่ปุ่นนี้ว่า โทงกัมบุ (Tongkambu) เพื่อที่จะปกครองเกาหลีตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลญี่ปุ่นอย่างสมบูรณ์

โทงกัมบุ (Tongkambu) ได้ปรับปรุงระบบการศึกษาเกาหลีที่เกี่ยวกับการปรับชื่อเรียกโรงเรียนระยะเวลาเรียน และหลักสูตรทั้งระบบประถมศึกษาและมัธยมศึกษา นอกจากนี้โทงกัมบุ (Tongkam-bu) ปรับหลักสูตรให้โรงเรียนประถมสอนภาษาญี่ปุ่น เปิดโอกาสให้ผู้หญิงสามารถเรียนได้ ตั้งสำนักพิมพ์พิมพ์คู่มือหนังสือเรียนภายใต้การควบคุมของโทงกัมบุ (Tongkambu) และจัดเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความคิดแบบญี่ปุ่นตั้งแต่เด็กวัยเรียน

6. การศึกษาในสมัยจักรพรรดิญี่ปุ่นเข้ามาบริหารอย่างเบ็ดเสร็จ (ค.ศ. 1911-1945)

การศึกษาในสมัยจักรพรรดิญี่ปุ่นเข้ามาบริหารอย่างสมบูรณ์ เป็นช่วงที่จักรพรรดิญี่ปุ่นปกครองเกาหลีอย่างเบ็ดเสร็จ ชื่อรัฐบาลจักรพรรดิญี่ปุ่นได้เปลี่ยนเป็น โชงโดกบุ (Chongdokbu) การจัดระบบการศึกษาสมัยนี้สามารถแยกได้เป็น 3 ช่วง ดังนี้

1) ช่วงปี ค.ศ. 1911-1922

สมัยนี้ โชงโดกบุ (Chongdokbu) จักรพรรดิญี่ปุ่นประกาศการปรับปรุงระบบการศึกษาให้เกาหลีมีความรู้พื้นฐานที่เหมาะสมกับนโยบายจักรพรรดิญี่ปุ่น เพื่อสร้างคนเกาหลีให้เป็นประโยชน์กับจักรพรรดิญี่ปุ่นมากที่สุด หลังจากมีเหตุการณ์ขบวนการต่อต้านจักรพรรดิญี่ปุ่นเกิดขึ้นทั่วประเทศในวันที่ 1 มีนาคม ปี ค.ศ. 1919 ที่เรียกว่า สามฮิลอนโดง (sanil movement) โทงกัมบุ (Tongkambu) ได้ปรับปรุงระบบการศึกษาให้ประชาชนเกาหลีได้รับการศึกษาขั้นที่สูงกว่า เพื่อตอบสนองความต้องการของชาวเกาหลีซึ่งทำให้ โชงโดกบุ (Chongdokbu) ยกเลิกแผนการจัดการศึกษาวิชาชีพมากกว่า การศึกษาวิชาสามัญในชั้นประถมศึกษาที่ยินยอมให้โรงเรียนเอกชนที่ยังไม่ได้ลงทะเบียนสามารถคัดเลือกครูสอนได้โดยไม่ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ของรัฐอย่างเคร่งครัด

เนื้อหาที่ใช้ในการสอนในโรงเรียนระดับต่างๆ ได้แก่ ระดับโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย ศิลธรรม ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษาจีน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การเกษตร คนตรี ระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ สำหรับผู้หญิงกับผู้ชาย ประกอบด้วย ศิลธรรม ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษาจีน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เคมี ประวัติศาสตร์โลก ภูมิศาสตร์ทั่วไป

ภูมิศาสตร์เกี่ยวกับญี่ปุ่น และกฎหมาย ระดับโรงเรียนสายอาชีพ ประกอบด้วย ศิลกรรม ภาษาญี่ปุ่น ประวัติศาสตร์โลก ภูมิศาสตร์ทั่วไป ภูมิศาสตร์เกี่ยวกับญี่ปุ่น วิทยาศาสตร์ทางการเกษตร และการประมง และยังมีรายวิชาการเกษตร เช่นการเลี้ยงสัตว์ การทอผ้า ดิน ปุ๋ย เป็นต้น

หนังสือคู่มือการเรียนการสอนที่สำคัญถูกจัดพิมพ์ขึ้นด้วย โซงโดกบุ (Chongdokbu) โซงโดกบุ (Chongdokbu) ควบคุมเนื้อหาการพิมพ์วิชาที่สำคัญได้แก่ ศิลกรรม ภาษาญี่ปุ่น ภูมิศาสตร์ทั่วไป ภูมิศาสตร์เกี่ยวกับญี่ปุ่นและประวัติศาสตร์ เพราะวิชาเหล่านี้สามารถปลูกจิตสำนึกความเป็นพลเมืองจักรพรรดิญี่ปุ่นได้ สำหรับวิชาอื่นๆ โซงโดกบุ (Chongdokbu) นำหนังสือคู่มือการเรียนการสอนของญี่ปุ่นมาใช้แทน โดยเฉพาะเนื้อหาวิชาศิลปกรรมเน้นความเป็นพลเมืองที่ดีตั้งแต่ระดับประถมถึงระดับมัธยม

2) ช่วงปี ค.ศ. 1922-1938

ช่วงเวลานี้เป็นการปรับปรุงระบบการศึกษาครั้งที่ 2 ภายใต้การปกครองของโซงโดกบุ (Chongdokbu) โดยนำผลการสำรวจการศึกษาประเทศอาณานิคมที่ถูกเจ้าอาณานิคมครอบครองอยู่ เป้าหมายการจัดการศึกษาคือการขยายการศึกษาระดับประถม และ ระบบการจัดการศึกษาระดับประถมถึงมหาวิทยาลัย โดยกำหนดวิชาเรียน และชั่วโมงเรียนของแต่ละวิชา โดยเฉพาะการขยายการศึกษาระดับประถมนั้น จะตั้งโรงเรียนขนาดเล็กไว้ในเมืองและชนบทโดยปรับระบบการศึกษาพื้นฐานซอดัง (Seodang) ที่ดำเนินมาเป็นระยะเวลายาวนานในสังคมเกาหลี เพื่อที่จะเผยแพร่ภาษาญี่ปุ่น ปลูกจิตสำนึกความเป็นพลเมืองจักรพรรดิญี่ปุ่น

การปรับปรุงระบบการศึกษา และเนื้อหาวิชาได้แก่ ระดับโรงเรียนประถมศึกษาระยะเวลาการศึกษา 6 ปี เนื้อหาวิชาประกอบด้วย ศิลกรรม ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษาจีน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ อาชีพ การเขียนภาพ งานหัตถกรรม ดนตรี พลศึกษา คหกรรมศาสตร์ การเย็บผ้า ระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ สำหรับผู้หญิงกับผู้ชาย มัธยมศึกษาสายสามัญ สำหรับผู้ชายกำหนดระยะเวลาการศึกษา 5 ปี เนื้อหาวิชาประกอบด้วย ศิลกรรม ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษาจีน ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส) คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เคมี กฎหมายและเศรษฐศาสตร์ อาชีพ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การเขียนภาพ พลศึกษา สำหรับมัธยมศึกษาสายสามัญสำหรับผู้หญิงกำหนดระยะเวลาการศึกษา 4.5 ปี เนื้อหาวิชาได้แก่ ศิลกรรม ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษาจีน ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส) คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การเขียนภาพ พลศึกษา คหกรรมศาสตร์ การเย็บผ้า ในระดับโรงเรียนสายอาชีพโรงเรียนสายอาชีพกำหนดระยะเวลา การศึกษา 6 ปี ประเภทโรงเรียนสายอาชีพแยกออกเป็น โรงเรียนอุตสาหกรรม โรงเรียนการเกษตร โรงเรียนพาณิชย์ โรงเรียนการประมง โรงเรียนอาชีพ และ โรงเรียนเสริมวิชาอาชีพ สำหรับโรงเรียนเสริมวิชาอาชีพ

กำหนดระยะเวลาเรียน 2-3ปี

หนังสือคู่มือการเรียนการสอนที่สำคัญถูกจัดพิมพ์ขึ้นโดยโชงโดกบุ (Chongdokbu) โชงโดกบุ (Chongdokbu) ควบคุมและกำหนดเนื้อหาการพิมพ์วิชาต่างๆที่สำคัญ แต่ เนื่องจากหนังสือคู่มือการเรียนการสอนในโรงเรียนสายอาชีพมีความหลากหลายมากตามประเภทวิชา ฉะนั้น โชงโดกบุ (Chongdokbu) จึงกำหนดให้โรงเรียนสายอาชีพนำหนังสือคู่มือต่างๆที่พิมพ์ที่ญี่ปุ่นมาใช้ โดยได้รับการอนุญาตจากโชงโดกบุ (Chongdokbu) ก่อน

สมัยนี้การจัดการศึกษาให้ความสำคัญกับการปลูกจิตสำนึกชาวเกาหลีเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองจักรพรรดิญี่ปุ่น ถึงแม้ว่า ระบบการศึกษาได้รับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องโดยโชงโดกบุ (Chongdokbu) อัตราการได้รับการศึกษาระดับประถมของเด็กวัยเรียนยังอยู่ในระดับร้อยละ 20

3) ช่วงปี ค.ศ. 1938-1945

ช่วงปี ค.ศ. 1938-1945 เป็นช่วงที่ระบบการศึกษาได้รับผลกระทบจากสงครามมหาเอเชียบูรพา หลังจากจักรพรรดิญี่ปุ่นเปิดสงครามกับจีนแผ่นดินใหญ่และอเมริกาในมหาสมุทรแปซิฟิก จักรพรรดิญี่ปุ่นพยายามสร้างประเทศเกาหลีให้เป็นฐานที่สนับสนุนสงครามทั้งวัตถุประสงค์และกำลังคน ระบบการศึกษาเป็นไปตามนโยบายของจักรพรรดิญี่ปุ่นเช่นเดียวกัน โดยลดระยะเวลาเรียนลงเพื่อที่จะเลือกชายหนุ่มเกาหลีส่งไปเป็นทหารญี่ปุ่นที่สนามรบ และ โรงเรียนจัดกิจกรรมการศึกษาทางทหารมากขึ้น ช่วงนี้ จักรพรรดิญี่ปุ่นเน้นการเตรียมตัวเข้าสู่ภาวะสงคราม ในระบบการศึกษาที่เช่นเดียวกันมีเข้มข้นขึ้นตามภาวะสงครามมหาเอเชียบูรพาที่รุนแรงขึ้น หลังจากสงครามมหาเอเชียบูรพาสิ้นสุดลงโดยญี่ปุ่นแพ้สงคราม ประเทศเกาหลีก็ได้รับอิสระจากการปกครองญี่ปุ่น

7. การศึกษาในสมัยทหารอเมริกันและสงครามเกาหลี (ค.ศ. 1945-1954)

หลังจากประเทศเกาหลีได้รับอิสระจากอาณานิคมญี่ปุ่น ได้เผชิญกับปัญหาที่ประเทศแยกเป็นเกาหลีเหนือ และเกาหลีใต้ ส่วนเกาหลีเหนือใช้ระบบคอมมิวนิสต์ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากรัสเซีย และจีน ส่วนเกาหลีใต้ใช้ระบอบประชาธิปไตยซึ่งได้รับอิทธิพลจากสหรัฐอเมริกา เพราะฉะนั้น สมัยนี้ การจัดการระบบการศึกษาของเกาหลีสามารถอธิบายได้โดยแบ่งระยะเวลาเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1) ช่วงการปกครองรัฐบาลโดยทหารอเมริกัน (ค.ศ. 1945-1948)

รัฐบาลทหารอเมริกาที่เข้ามาบริหารสาธารณรัฐเกาหลีจัดระบบการศึกษาใหม่ตามระบบประชาธิปไตย โดยจัดระบบการศึกษาเป็น 5 ระดับ ได้แก่ การศึกษาก่อนวัยเรียน การศึกษาระดับประถม การศึกษาระดับมัธยม การศึกษาระดับอุดมศึกษา และการศึกษาพิเศษ ตามช่วงอายุ และระยะเวลาการศึกษาแต่ละระดับมีดังนี้

ระดับประถมศึกษา อายุ 6ปี-12ปี รวมเวลาเรียน 6ปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อายุ 12ปี-15ปี รวมเวลาเรียน 3ปี

ระดับมัธยมสามัญ ตอนต้นและตอนปลาย อายุ 12 ปี-18ปี รวมเวลาเรียน 6ปี

ระดับการศึกษาอาชีพ อายุ 12ปี-18ปี รวมเวลาเรียน 6ปี

ระดับการศึกษาเพื่อผลิตครู อายุ15ปี-18ปี รวมเวลาเรียน 3ปี

ระดับมหาวิทยาลัย อายุ 18ปี-22ปีรวมเวลาเรียน 4ปี

มหาวิทยาลัยแพทย์ อายุ 18ปี-24ปี รวมเวลาเรียน 6ปี

บัณฑิตมหาวิทยาลัย 1 ปีขึ้นไป

ถึงแม้ สมัยนี้ระบบการศึกษาเกาหลีได้รับการปรับปรุงโดยรัฐบาลทหารอเมริกัน แต่ส่วนมากได้นำความคิดเห็นของชาวเกาหลีมาใช้ด้วย สำหรับการจัดการศึกษานั้นเน้นการเรียนการสอนภาษาเกาหลี และสร้างระบบการศึกษาญี่ปุ่น โดยเฉพาะยกเลิกการสอนภาษาญี่ปุ่น และเพิ่มเวลาการเรียนภาษาเกาหลีและจัดพิมพ์หนังสือประกอบการสอนภาษาเกาหลีมากขึ้น สำหรับปัญหาการขาดแคลนจำนวนครูสอนระดับประถมนั้น รัฐบาลเพิ่มจำนวนโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้นเป็น 17 แห่งทั่วประเทศ

2) ช่วงตั้งรัฐบาลใหม่ (ค.ศ. 1948-1950)

หลังจากพ้นจากการปกครองของรัฐบาลทหารอเมริกา ประเทศเกาหลีตั้งรัฐบาลใหม่ของตนเองเป็นครั้งแรกโดยใช้ระบอบประชาธิปไตย เรียกว่า สาธารณรัฐเกาหลี (Republic of Korea) และประกาศให้ประชาคมโลกทราบ รัฐบาลใหม่มีแผนการจัดการศึกษาทุกระดับจัดการศึกษาประถมเป็นการศึกษาถูกบังคับเรียน โดยได้รับการสนับสนุนจากคณะส่งเสริมการศึกษาของอเมริกา และปรับปรุงระบบการศึกษาสายมัธยม สายอาชีพ และ โรงเรียนผลิตครู แต่ยังไม่ได้รับผลสำเร็จเท่าที่ควร ขณะที่ระบบการศึกษากำลังจะได้รับการปรับปรุงจากรัฐบาลใหม่ สงครามเกาหลีเกิดขึ้นในปี 1950 อันทำให้การดำเนินการจัดระบบการศึกษาใหม่หยุดชะงักลง

3) ช่วงสงครามเกาหลี (ค.ศ. 1950-1953)

ระยะเวลาสงครามเกาหลียาวนาน 3 ปี ความรุนแรงของสงครามช่วงแรกทำให้สังคมเกาหลีอยู่ในสภาวะความวุ่นวาย และ ชีวิตทุกคนตกอยู่ในสภาวะเสี่ยงความตายหรือ ความอยู่รอด ในระยะหลังสงครามเกาหลี ความรุนแรงสงครามเบาบางลง รัฐบาลได้ประกาศ การจัดการศึกษาพิเศษในสภาวะสงครามเพื่อที่จะเปิดการศึกษา ช่วงระยะนี้ การดำเนินงานการศึกษาเน้นการจัดสถานศึกษา และ บุรณะสถานศึกษาที่เกิดความเสียหายจากสงคราม การสร้างจิตสำนึกการปกป้องรักษาประเทศชาติให้รอดพ้นภัยอันตรายจากคอมมิวนิสต์ และ การสอนวิชาทหารให้แก่นักเรียน เนื่องจากสถานศึกษาได้รับความเสียหายอย่างมาก เพราะฉะนั้นนักเรียนส่วนใหญ่เรียนหนังสือโดยที่ไม่มีอาคารเรียน และเริ่มมีการได้รับความช่วยเหลือจากสหประชาชาติ

8 การศึกษาในสมัยการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 1 (ค.ศ. 1954-1963)

หลังจากสงครามเกาหลีสิ้นสุดลงแล้ว รัฐบาลพยายามฟื้นฟูระบบการศึกษาที่หยุดชะงักลงในช่วงสงคราม และดำเนินการปรับปรุงการศึกษาอย่างต่อเนื่องจากที่ได้จัดไว้ตั้งแต่ก่อนสงครามเกาหลี อันเป็นแผนการศึกษาครั้งที่ 1 เพื่อปรับปรุงระบบการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยการกำหนดหลักสูตร เวลาเรียนและตำราเรียนหนังสือ ช่วงเวลานี้ประชาชนได้รับการศึกษาระดับ ประถมสูงถึงร้อยละ 95.3 ต่อมาในปี 1960 มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเกิดขึ้น 2 ครั้ง ได้แก่ การปฏิวัติทางการเมืองโดยประชาชน และ รัฐประหารโดยกลุ่มทหาร

9 การศึกษาในสมัยการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1963-1973)

หลังจากการทำรัฐประหาร นายพลปากจงฮีได้เป็นประธานาธิบดี ได้ปรับปรุงการจัดการศึกษาไปตามความต้องการทั้งนักศึกษา และผู้ปกครอง ประกอบกับการวิเคราะห์กระบวนการศึกษา และการจัดการศึกษาทั่วประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการศึกษา 3 ส่วน ได้แก่ เนื้อหา ระบบ และการบริหารจัดการ กล่าวคือ เนื้อหาจะให้ความสำคัญกับความเหมาะสมกับสังคมเกาหลี ผลลัพธ์ และ ประโยชน์ ระบบให้ความสำคัญกับความสมเหตุสมผล และ ส่วนการบริหารจัดการจะให้ความสำคัญกับภูมิภาค และท้องถิ่น

ลักษณะการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากอดีตคือ เพิ่มวิชาสอนเกี่ยวกับการต่อต้านคอมมิวนิสต์ในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น นอกจากนี้เริ่มพิมพ์หนังสือคู่มือการเรียนการสอน และหนังสืออ้างอิงหลากหลายภายใต้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและควบคุม ในปี 1969 รัฐบาลประกาศธรรมนูญการศึกษาแห่งชาติ (**Charter of National Education**) ซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาของชาติเพื่อแสดงวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการศึกษาให้ประชาชนทราบ และสร้างระบบการศึกษาเป็นเอกลักษณ์ และมีประโยชน์กับประเทศชาติในอนาคต

10 การศึกษาในสมัยการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 3 (ค.ศ. 1973-1981)

ในการจัดการศึกษา การประกาศธรรมนูญการศึกษาแห่งชาติ (**Charter of National Education**) เป็นทิศทาง และเป้าหมายการศึกษาในสมัยนี้ รัฐจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตรการศึกษาเพื่อปรับปรุงระบบการศึกษา คณะกรรมการพิจารณาหลักสูตรได้จัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นความต้องการของประชาชนให้สอดคล้องกับธรรมนูญการศึกษาแห่งชาติ นำผลที่ได้จากการสัมมนาไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน สร้างความรู้ และเทคโนโลยีให้แก่ประชาชน โดยเน้นเนื้อหาวิชาการ และสาขาเฉพาะทางที่นำไปใช้ได้จริงในการพัฒนาสังคมในอนาคตตามเป้าหมายของธรรมนูญการศึกษาแห่งชาติ (**Charter of National Education**)

11. การศึกษาในสมัยการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 4 (ค.ศ. 1981-1987)

การปรับปรุงการศึกษาครั้งที่ 4 ไม่มีความแตกต่างจากการปรับปรุงการศึกษาครั้งที่ 3

มากนัก สารสำคัญคือจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ ปีที่ 2 รวมกันเป็นชั้นเดียว จัดเนื้อหาหนังสือได้ง่ายกว่าเดิม จัดกิจกรรมพิเศษในโรงเรียนลดลงเป็น 3 ประเภทจาก 4 ประเภท

การศึกษาในโรงเรียนมีจุดประสงค์ 4 ประการ ได้แก่ การพัฒนาสุขภาพจิต และร่างกาย สร้างความสามารถในการคิด และเทคโนโลยี สร้างบุคลิกภาพที่อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี และสร้างจิตสำนึกให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม นอกจากนี้ยังเน้นเป้าหมายการสร้างคนที่มีพึงประสงค์ ได้แก่ คนที่มีสุขภาพดี และคิดเป็น มีความสามารถ มีคุณธรรม และมีความคิดเป็นตัวของตนเอง

ช่วงนี้ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันพัฒนาการศึกษาเกาหลีชัดเจนมากขึ้น กล่าวคือว่า กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบด้านการสร้างนโยบายกระบวนการการศึกษา การปรับปรุงหลักสูตร การพิจารณาแผนการปรับปรุงการจัดการศึกษา การตัดสินใจและบังคับใช้แผนปรับปรุงระบบการศึกษา สำหรับสถาบันพัฒนาการศึกษาเกาหลีรับผิดชอบด้านการวิเคราะห์ระบบการศึกษาปัจจุบัน การกำหนดแผนการปรับปรุง และเป้าหมายระดับโรงเรียน กำหนดเป้าหมายระดับโรงเรียน และทุกชั้นห้องเรียนทุกระดับอย่างชัดเจน สร้างเนื้อหาการเรียนการสอน และการแก้ไขเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร

12 การศึกษาในสมัยการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 5 (ค.ศ. 1987-1992)

การศึกษาในสมัยการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 5 ยังรักษาการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 4 การศึกษาในสมัยการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 5 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา ทั้งภายในและภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงปรัชญาทางการศึกษาและเนื้อหาการเรียนการสอน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งมีความจำเป็นในด้านการแข่งขันระหว่างประเทศ และความจำเป็นในการสร้างคุณภาพการศึกษา

หลักการจัดระบบการศึกษารุ่นนี้เน้นการสร้างคนให้มี สุขภาพดี มีเอกลักษณ์ของตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม วิธีดำเนินการตามหลักการเหล่านี้ ประกอบด้วย การสร้าง หลักการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เข้มข้น การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสังคมสารสนเทศ และ การปรับปรุงหลักสูตรเพื่อสร้างประสิทธิภาพซึ่งประกอบด้วยแผนกลยุทธ์ เช่น การกำหนดหลักสูตร ที่มีความพอเหมาะ การพัฒนาคุณภาพหลักสูตร การเพิ่มคู่มือหนังสือเรียน และความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

13 การศึกษาในสมัยการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 6 (ค.ศ. 1992-1997)

การศึกษาในสมัยการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 6 ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน และ อนาคตซึ่งสังคมกำลังเข้าสู่สังคมแห่งสารสนเทศ สังคมแห่งความรู้เป็นฐาน และสังคมแห่งความหลากหลาย หลังจากการประเมินการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 5 วิเคราะห์พบปัญหาต่างๆ ได้แก่ อำนาจของการตัดสินใจขึ้นอยู่กับอำนาจส่วนกลาง ระบบ

การจัดการศึกษาไม่ได้คำนึงถึงความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน โรงเรียน และ ท้องถิ่น เนื้อหาหลักสูตรมีส่วนที่ไม่เหมาะสมกับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป และ การพัฒนาผู้เรียนอย่างสมบูรณ์ ข้อบกพร่องในการชี้แนะวิธีการสอนและการจัดการระบบความรู้ให้กับผู้สอน และขาดประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอนตั้งแต่การตั้งเป้าหมายจนถึงประเมินผลและ การขาดความยืดหยุ่นในการจัดหลักสูตรแบบเน้นท่องจำ และการจัดการศึกษาแบบระบบปิดระหว่างส่วนกลาง และท้องถิ่น

เพราะฉะนั้นการศึกษาในสมัยการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 6 จัดหลักสูตรโดยเน้นสร้างมนุษย์ที่มีคุณธรรม ปลุกจิตสำนึกการสร้างสาธารณะประโยชน์ พัฒนาความคิดที่สร้างสรรค์ สร้างความหลากหลายด้านเนื้อหาและวิธีการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการจัดหลักสูตร

นอกจากการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 6 เริ่มมีการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้ว สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดการศึกษาได้ โดยการกำหนดเวลาเรียนตามความต้องการของครูและนักเรียน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน การสอนวิชาศีลธรรมระดับประถมศึกษาตอนต้นเน้นการรักษาระเบียบสังคม และสร้างความเข้าใจความสัมพันธ์ตัวเองกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปรับหลักสูตรให้มีความหลากหลายเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และเพิ่มวิชาภาษาจีน คอมพิวเตอร์ และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ วิชาเทคโนโลยี อุตสาหกรรม และ คหกรรมศาสตร์ เหล่านี้จัดให้เป็นวิชาบังคับที่นักเรียนผู้หญิงกับผู้ชายต้องเรียน เพื่อที่จะสร้างความเสมอภาคระหว่างเพศชายและเพศหญิง สำหรับจำนวนวิชาบังคับลดลงมาเป็นจำนวน 11 วิชาจาก 13 วิชา เพื่อแบ่งเบาภาระการเรียนของผู้เรียน และกำหนดเวลาเรียนตามหลักสูตรการมอบอำนาจการจัดการเวลาเรียนให้มีความยืดหยุ่นตามสภาพของนักเรียนให้แก่โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปรับหลักสูตรให้มีจำนวนวิชาเดิมลดลงและเพิ่มวิชาที่เกี่ยวกับสารสนเทศหรือเทคโนโลยี นอกจากนี้การจัดหลักสูตรบางส่วนได้มอบหมายให้ท้องถิ่นหรือโรงเรียน เลือกวิชาที่เหมาะสมกับท้องถิ่น จัดวิชาเกี่ยวกับอาชีพที่จะสามารถนำไปใช้ในอนาคตจัดวิชาใหม่ที่มีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนและสังคมที่เปลี่ยนแปลง และจัด การศึกษาให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและอยู่อย่างมีความสุขในสังคมเทคโนโลยี และสังคมโลกาภิวัตน์ เป็นต้น

การจัดการศึกษาดังกล่าวเกิดจากความคิดใหม่ ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถผู้เรียนแต่ละคนโดยตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

14 การศึกษาในสมัยการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 7 (ค.ศ. 1997- ปัจจุบัน)

การศึกษาในสมัยการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 7 ขึ้นตรงกับประธานาธิบดีเรียมตัวตั้งแต่ปี ค.ศ. 1994 โดยรัฐบาลตั้งคณะกรรมการการศึกษา (The Presidential Commission on

Education Reform) คณะกรรมการประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา นักวิชาการด้านการศึกษาจากโรงเรียนทุกระดับ ตัวแทนผู้ประกอบการ ตัวแทนด้านธุรกิจ เป็นต้น มีบทบาทหน้าที่ในการนำเสนอแผนการปฏิรูปการศึกษาใหม่ เพื่อจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสังคมสารสนเทศ และโลกาภิวัตน์

คณะกรรมการการได้นำเสนอแนวทางหลักการปฏิรูปมีดังนี้

- 1) ระบบการศึกษาแบบเปิดและการศึกษาตลอดชีวิต
- 2) การจัดระบบอุดมศึกษาให้มีความหลากหลายทางสาขาวิชาและเน้นการศึกษาเฉพาะทาง
- 3) การจัดระบบการศึกษาให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารมากขึ้น
- 4) การแก้ไขระบบการเข้ามหาวิทยาลัยเพื่อลดภาระของผู้ปกครอง
- 5) การจัดหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่สอดคล้องกับส่งเสริมการผลิต

คนที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีความประพฤติดี

- 6) การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 7) การจัดระบบสนับสนุนให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาและการจัดระบบ

การประเมิน

- 8) การสร้างครูที่มีความรู้ความสามารถและมีความประพฤติดี
- 9) การจัดระบบการเก็บภาษีเพื่อที่จะเพิ่มงบประมาณทางการศึกษาให้อยู่ในระดับร้อยละ 5 ของ GNP

แผนปฏิบัติที่จะดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวมาข้างต้นประกอบด้วย 4 งาน ได้แก่

- 1) การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพที่ดี
- 2) การจัดหลักสูตรส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
- 3) การจัดระบบการศึกษาที่เน้นให้ความสำคัญกับความสามารถของผู้เรียนที่แตกต่างกัน
- 4) การเน้นการศึกษาเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ และภาษาต่างประเทศ

การปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 7 เน้นการศึกษาทำให้อิสระแก่ผู้เรียน และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ลักษณะที่สำคัญของหลักสูตรมีดังนี้

- 1) การกำหนดวิชาเรียนที่จำเป็นหรือวิชาพื้นฐานสำหรับนักเรียนทุกระดับเพื่อสร้าง

พลเมืองดีให้กับประเทศชาติ

- 2) การจัดวิชาเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 3) การให้มีอิสระในการจัดการเรียนให้เหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียน
- 4) การนำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียน
- 5) การจัดระบบการดูแลรักษาคุณภาพการศึกษา

หลังจากแผนการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 7 การปฏิรูปการศึกษาตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันการพัฒนาระบบการศึกษาต้องเผชิญกับสังคมโลกาภิวัตน์ที่มีสังคมแห่งมีความหลากหลายโดยเฉพาะความต้องการของผู้คนและความต้องการของผู้เรียน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนั้นทำให้การจัดการศึกษาที่ผ่านมาที่เน้นการศึกษาพื้นฐาน และการผลิตคนเพื่อตอบสนองทางอุตสาหกรรมซึ่งแตกต่างจากการจัดการศึกษาปัจจุบันที่เป็นสังคมแห่งความหลากหลาย และ ให้ความสำคัญกับการสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี และมีความสามารถในการสื่อสาร กับสังคมอื่นๆ โดยนำระบบข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ กระทรวงศึกษาธิการและทรัพยากรมนุษย์ได้รับมอบหมายและดำเนินการ โดยมอบหน้าที่ให้สถาบันการพัฒนาการศึกษาเกาหลี (Korea Education Development Institute) วางแผนการปฏิรูประดับมหภาคซึ่งเป็นแนวทางการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรการวางแผนจุดภาคเป็นการจัดหลักสูตรวิชาการศึกษาขั้นพื้นฐานวิชาต่างๆ และการเรียนการสอนแต่ละวิชาในหลักสูตรการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ต่อมาหลักสูตรการศึกษาได้จัดจำนวนวิชาเรียนมากขึ้นตามความต้องการของสังคมที่มีความหลากหลายตามสาขาอาชีพ โดยเฉพาะการบริหารบ้านเมืองมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น และมีความต้องการผู้ที่มีความรู้เฉพาะทาง ดังนั้นความต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหารและแก้ไขปัญหาได้เข้ารับราชการเป็นพนักงานเพื่อสังคม

จากประวัติการจัดการศึกษาของประเทศเกาหลี สามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาประเทศเกาหลีมีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 1,000 ปี แบ่งเป็นช่วงเวลาได้ 14 สมัย ตั้งแต่สมัยที่แยกเป็นสามประเทศ สมัยโกเลาะ สมัยโจซอน จนกระทั่งถึงปัจจุบันสมัยปรับปรุงหลักสูตร ครั้งที่ 7 ซึ่งในสมัยแรกประเทศเกาหลีเน้นการจัดการศึกษาเพื่อการผลิตกำลังคนตอบสนองภาคอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ละฉบับ มีการพัฒนาเรื่อย มาตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังเช่นปัจจุบันได้จัดระบบการศึกษาให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความหลากหลายตามความต้องการของสังคม ส่งผลให้ความต้องการของผู้เรียนที่มีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาอย่างรวดเร็ว สาธารณรัฐเกาหลีจึงให้ความสำคัญกับการสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นคนมีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถ ด้านเทคโนโลยี และระบบข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ มีความสามารถในการสื่อสารกับสังคมอื่นๆ เป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาชาติให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้า และสามารถปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกได้

ภาพลักษณ์การจัดการศึกษาและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นโยบายการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่หลักของรัฐบาลที่ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาชาติและเหมาะสมต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศ ดังที่ประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลีได้ดำเนินการจัดการศึกษาชาติมาหลายยุคหลายสมัย จนกระทั่งปัจจุบันดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเทศไทย

กฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาคนของประเทศไทย

กฎหมายการศึกษาได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ และกฎกระทรวง เพื่อดำเนินนโยบายการศึกษาเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ของชาติในการพัฒนาประเทศทุกด้านพร้อมกับการสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดีขึ้น ข้อกฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจมีดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ, 2546) เช่น ในมาตรา 4 การให้ความหมายการศึกษาว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และ ปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้มีการกำหนดความหมาย "มาตรฐานการศึกษา" ว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่งและเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา

สำหรับการสนับสนุนการศึกษาในมาตรา 14 ได้ระบุสิทธิประโยชน์ไว้ว่า บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณีดังต่อไปนี้

1. การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ

2เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

3การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

สำหรับการจัดการศึกษาเฉพาะทาง มาตรา **21** ระบุไว้ว่า กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และ หน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำหรับการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา **34** ได้ระบุไว้ว่า คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากรการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ส่วนคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐ และเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐาน การอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และ สังคมแห่งชาติและแผน การศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการส่งเสริมเทคโนโลยีในการศึกษาเพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนในอนาคต ในมาตรา **63** มาตรา **64** มาตรา **65** มาตรา **6** และมาตรา **67** ได้ระบุไว้ว่า รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่สื่อตัวนำ และโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์ทางการศึกษา(มาตรา **63**) รัฐต้องส่งเสริม และสนับสนุน ให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น (มาตรา **64**) ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ (มาตรา **65**) ผู้เรียนมีสิทธิได้รับ การพัฒนาขีดความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ได้ทำ เพื่อให้ความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (มาตรา 66) รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้ง การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่า และเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย (มาตรา 67)

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายการศึกษาที่มีความสำคัญและมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยที่ได้เน้นให้มีการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องตลอด ชีวิต เพื่อให้ประเทศไทยมีกำลังคนที่มีคุณภาพสอดคล้องตามความต้องการแรงงานเพื่อการพัฒนา ประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นโยบายการศึกษาของประเทศไทย

เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการและระบบการสื่อสาร รวมทั้งการที่ประเทศไทยมีการติดต่อสัมพันธ์กับประชาคมโลกอย่างกว้างขวาง ทำให้บุคคลต้องปรับตัวทันกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อที่จะสร้างสมดุลของการพัฒนาในหลายลักษณะ ดังนั้นรัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และได้พัฒนาให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลง ทั้งในเรื่องของหลักการ ความมุ่งหมาย แนวนโยบาย และแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษายเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย ตามความคิดดังกล่าว แผนการศึกษาแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2535 ระบุหลักการจัดการศึกษา 4 ประการ ดังนี้ (เพ็ญจันทร์ ทัพประเสริฐ, 2542)

1. การสร้างความเจริญงอกงามทางปัญญา ความคิด จิตใจ และคุณธรรมของบุคคล
2. การตระหนักถึงการใช้ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
3. การก้าวทันความเจริญความก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่ และการรับวัฒนธรรมจากภายนอกอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา และบำรุงรักษาวัฒนธรรม
4. ความสมดุลระหว่างการพึ่งพาอาศัยกัน และ กันกับการพึ่งพาตนเอง โดยมีความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเพื่อเน้นการพัฒนาบุคคล

ระบบการศึกษาไทยจัดแบ่งเป็น 2 ระบบคือ การพัฒนาตามแนวระบบโรงเรียน และการศึกษาที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ในวิถีดำเนินชีวิต ส่วนการศึกษาแนวระบบโรงเรียนยังคงยึดตามแนวพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 คือ ระบบ 6:3:3 ส่วนการศึกษาที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ในวิถีดำเนินชีวิตนั้น จากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ให้ความหมายว่า “คือการศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งความรู้และสภาพแวดล้อมต่างๆ”

นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2505 - 2509) วัตถุประสงค์และนโยบายของการพัฒนาเศรษฐกิจได้ระบุพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ ในการที่จะให้การผลิตสินค้าและบริการดำเนินไปโดยสม่ำเสมอ และราบรื่นนั้น จำเป็นต้องอาศัยความก้าวหน้าทางวิชาการ โดยแนวคิดว่าการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจและสังคมนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจจึงจำเป็นต้องประสานกัน และมีส่วนสนับสนุนซึ่งกันและกัน ต้องผลิตกำลังคนในระดับต่างๆ ที่จะใช้ในแผนงานพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแต่ละแขนงอย่างเพียงพอ จากความคิดพื้นฐานดังกล่าวในระยะ พ.ศ. 2507-2509 การวางแผนพัฒนาการศึกษาจึงมุ่งยึดหลักปฏิบัติให้สอดคล้องกับผลการสำรวจความต้องการในด้านกำลังคนเท่าที่ได้ศึกษาและสำรวจความจำเป็นในการวางแผนกำลังคน

เพราะฉะนั้นนโยบายของการพัฒนาการศึกษาจำแนกออกเป็นหลักใหญ่ๆ 2 ประการ ได้แก่

1. เพื่อให้เยาวชนของชาติได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงกัน และให้มีมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น โดยรัฐจะพยายามปรับปรุง และ ขยายการศึกษาขั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.1 - ป.4) ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ เพิ่มระดับการศึกษาภาคบังคับจาก 4 ปี เป็น 7 ปี ให้ทั่วประเทศภายในระยะเวลาอันเหมาะสม

2. เพื่อส่งเสริมอุดมศึกษาให้สามารถผลิตนักศึกษาในอาชีพแขนงต่างๆ ให้เพียงพอต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ โดยถือว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นแหล่งผลิตกำลังคนในระดับสูง ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในอนาคตต่อไป นอกจากนี้ ตามนโยบายพัฒนาการศึกษายังดำริจะขยายการศึกษาระดับสูงไปยังส่วนภูมิภาคต่างๆ โดยการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในภาคต่างๆ ขึ้น

สำหรับแนวทางดำเนินการของการอุดมศึกษา รัฐได้จัดโครงการสถาบันพัฒนาการบริหารแห่งชาติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์จะให้การศึกษา อบรม และการทำวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ ในระดับบัณฑิตชั้นปริญญาโทในระยะแรกเริ่ม จะทำการสอน 4 สาขา ได้แก่

1. รัฐประศาสนศาสตร์
2. การบริหารธุรกิจ
3. การสถิติประยุกต์
4. เศรษฐศาสตร์

ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510 - 2514) แนวทางการและนโยบายพัฒนากำลังคนได้รับความสำคัญว่า การพัฒนากำลังคนเป็นนโยบายที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง เป้าหมายของการพัฒนากำลังคนคือ การจัดการมีงานทำขยายตัวขึ้นอย่างเพียงพอกับจำนวนประชากรวัยทำงานที่เพิ่มขึ้น การส่งเสริมให้ประชากรในชนบทมีงานทำเต็มที่ยิ่งขึ้น และ

การพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสูงขึ้นให้เหมาะสมกับความต้องการอันเกิดจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

โดยเฉพาะ ในระยะของแผนคาดว่าจะมีความต้องการคนทำงานเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นจำนวนที่จะจัดโครงการแก้ไขปัญหาแรงงาน และพัฒนากำลังคนในชนบทเพื่อยกระดับมาตรฐานและคุณภาพของกำลังคนของชาติที่จะเสริมสร้างกำลังคนที่มีวิชาชีพ และแรงงานประเภทฝีมือ โดยมีโครงการเร่งรัดพัฒนาการศึกษาทุกระดับและการฝึกอบรมช่างฝีมือประเภทต่างๆ ตามความต้องการของการพัฒนาประเทศ

การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ สามารถระบุว่า สิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ คือ กำลังคนที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งได้มาจากการศึกษาและการฝึกอบรม การวางแผนกำลังคนจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม ฉะนั้นนโยบายพัฒนาการศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง โดยการใช้นโยบายหลัก ได้แก่ การจัดการศึกษาให้สัมพันธ์กับความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม และให้สอดคล้องกับภาวะผูกพันที่มีอยู่กับสังคม

เพราะฉะนั้น การจัดการศึกษาให้ความสำคัญกับหลายประการ ได้แก่

1. ปัจจัยหนึ่งที่จะบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่วางไว้ คือ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถซึ่งได้มาจากการฝึกอบรมและการศึกษา การพัฒนาการศึกษาคือการผลิตกำลังคนทุกระดับให้มีปริมาณ และ คุณภาพเป็นส่วนสัดตรงตามความต้องการในระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การผลิตทรัพยากรมนุษย์ให้ตรงตามความต้องการของประเทศนั้นเป็นกระบวนการพัฒนาคนทั้งในด้านสติปัญญาและคุณภาพ ซึ่งจะต้องใช้เวลาอันจึงจะสัมฤทธิ์ผล

2. การพัฒนาเศรษฐกิจที่ดำเนินมาแล้วและจะดำเนินต่อไปตามแผนพัฒนาฉบับนี้ได้ขยายขอบเขตของงานด้านต่างๆ กว้างขวางยิ่งขึ้นเป็นอันมาก ความต้องการกำลังคนช่างฝีมือทุกระดับ โดยเฉพาะระดับกลางได้เพิ่มทวีขึ้นเป็นลำดับ

การวางแผนการศึกษาจึงได้ให้ความสำคัญกับสภาพที่แผนพัฒนาฉบับที่ **2** ได้ขยายขอบเขตของงานด้านต่างๆ กว้างขวางยิ่งขึ้น ความต้องการกำลังคนช่างฝีมือทุกระดับ นอกจากนั้น การวางแผน การศึกษายังมุ่งฝึกอบรมประชากรเพื่อให้เป็นพลเมืองดีในระบบประชาธิปไตย

3. การสร้างทรัพยากรมนุษย์มิได้คำนึงถึงความสามารถแต่เพียงด้านวิชาการแต่ยังต้องคิดถึงคุณธรรมทางจิตใจ และสุขภาพพลานามัยของประชากร

นอกจากนี้ ประเมินสภาพการศึกษาไว้ว่า การศึกษาของประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้าขึ้นมาเป็นลำดับทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ในด้านปริมาณนั้นมีจำนวนครู นักเรียนและโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นทั้งโรงเรียนรัฐบาล ราษฎร์และเทศบาล สภาพการศึกษาของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2508

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ **3 (พ.ศ. 2515-2519)** กำหนดวัตถุประสงค์

และนโยบายทั่วไปของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้งทาง เศรษฐกิจและสังคมจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ คือ ทรัพยากรด้านการเงินและทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะการพัฒนาประเทศไทยจะสำเร็จลุล่วงไปได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ โดยจำเป็นต้องสร้างกำลังคนที่มีความรู้และมีทักษะในการประกอบกิจการในปริมาณที่พอเพียงกับความต้องการของประเทศ และการที่จะได้กำลังคนที่มีความรู้และมีทักษะตามความต้องการดังกล่าวย่อมต้องอาศัยระบบการศึกษาที่ดี มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพทุกระดับการศึกษา

เพราะฉะนั้นนโยบายการพัฒนาการศึกษาส่วนรวมต้องคำนึงถึง

1. ปรับปรุงการศึกษาให้มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
2. ส่งเสริมการศึกษาวิจัยสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. ส่งเสริมการศึกษาด้านเกษตรกรรม เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการผลิตของประเทศ
4. ขยายและปรับปรุงด้านการประถมศึกษาภาคบังคับประถมต้น และประถมปลายให้

สอดคล้องกับการเพิ่มจำนวนประชากรวัยเรียน เน้นหลักการขยายการศึกษาระดับมัธยม และอุดมศึกษา

5. เร่งการผลิตครูให้เพียงพอกับความต้องการ

6. ส่งเสริมความเสมอภาคในการศึกษา ด้วยการปรับปรุงและขยายการศึกษาในส่วนภูมิภาค เร่งรัดให้การศึกษานี้เหมาะสมแก่ประชาชนตามท้องถิ่น

7. ส่งเสริมให้เอกชนได้มีส่วนในการจัดการศึกษาในอัตราส่วนและวิถีทางที่เหมาะสม และหามาตรการส่งเสริมให้มีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างสถาบันการศึกษากับสถาบันอื่นๆ

8. ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมและศึกษานอกโรงเรียนให้มีผลดียิ่งขึ้น

9. ส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม และวินัยของเด็กในวัยเรียนเพื่อให้มีความเข้าใจและภูมิใจใน ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

นอกจากการประเมินคุณภาพการศึกษาตามโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่โดยให้นักเรียนได้มี ประสบการณ์ทั้งในด้านวิชาชีพ และศิลปะปฏิบัติที่ปรากฏว่า นักเรียนที่สำเร็จหลักสูตรมัธยมแบบ ประสมนอกจากจะมีพื้นฐานความรู้ทางวิสามัญแล้วยังมีทักษะในทางวิชาชีพอันจะช่วยให้สามารถหางาน ทำได้อีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีโครงการระดับอุดมศึกษาเพื่อการขยายด้านปริมาณ โดยการการจัดตั้ง มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ การปรับปรุงคุณภาพโดย การจัดตั้งโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยขึ้น เพื่อผลิตบัณฑิตระดับปริญญาโท และสูงขึ้นไปในสาขาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

โครงการพัฒนาอุดมศึกษานั้นให้มหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนกลาง และต่างจังหวัดเพิ่ม

มาตรฐานสาขาวิชาเรียนสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ประสานงานการฝึกและอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้มให้นักศึกษาในโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ประสานงานการสอนภาษาอังกฤษในหน่วยงานต่างๆ โดยเผยแพร่ความรู้และทฤษฎีการสอนใหม่ๆ ตลอดจนจัดทำตำราเรียน

โครงการภาษาอังกฤษ จะประสานงานเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ประสานงานการฝึก และอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้มให้นักศึกษาในโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ประสานงานการสอนภาษาอังกฤษในหน่วยงานต่างๆ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550)

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ได้เสนอการปรับระบบการศึกษาเพื่ออนาคตให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตามแนวทางที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาคน สังคม และวัฒนธรรม ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ส่วนสำคัญที่ได้รับความสนใจในการได้รับการพัฒนามีดังนี้

1. การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยเน้นหนักในเรื่องของการปรับปรุงคุณภาพ และการใช้งาน ประกอบด้วย

- 1) การปรับปรุงระดับช่างเทคนิคและอาชีวศึกษา
- 2) การให้ความสำคัญกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับมัธยมศึกษา
- 3) การสร้างความเข้าใจในคุณค่าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่ประชาชนทั่วไป
- 4) การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของชาติ เพื่อให้สามารถร่วมแก้ปัญหาการพัฒนาของชาติ

2. การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาของชาติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดย

1) การจัดให้มีนโยบาย และแนวทางดำเนินการวิจัยของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ เพื่อให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจดำเนินการวิจัย

2) ปรับปรุงการบริหารการวิจัย และพัฒนาของภาครัฐบาล เพื่อให้ผลการวิจัยและพัฒนา มีผู้นำไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง ไม่สูญเปล่า

3) จัดให้มีองค์กรภายในขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน เพื่อส่งเสริมประสานงานในการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีสาขาที่เป็นลำดับความสำคัญของประเทศ 3 สาขา

4) สนับสนุน และ เพิ่มประสิทธิภาพการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้บังเกิดผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาเทคโนโลยีภายในประเทศอย่างแท้จริง

3. การสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศเพื่อให้เกิด

ผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาเทคโนโลยีภายในประเทศอย่างแท้จริง โดย

- 1) จัดตั้งคณะกรรมการบริหารการถ่ายทอดเทคโนโลยีระดับชาติขึ้น
- 2) เสริมสร้างความเข้มแข็งของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี
- 3) สนับสนุนให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยีควบคู่กับมิติทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ในการพิจารณาให้การส่งเสริมการลงทุน

4) ธนาคารแห่งประเทศไทยควรปรับปรุงการจำแนกประเภทของการจ่ายค่าธรรมเนียมเทคโนโลยี

4 พัฒนาระบบข้อมูลและข้อสนเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยให้ความสำคัญต่อ

- 1) การจัดตั้งเครือข่ายข้อสนเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครือข่ายหนึ่งในระบบสารนิเทศแห่งชาติ และสนับสนุนการพัฒนาฐานข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ
- 2) การพัฒนาระบบข้อมูลดัชนีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและแผนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

5) ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนในการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีโดย

- 1) เร่งรัดการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนเพื่อการวิจัยและพัฒนา
- 2) สนับสนุนให้เอกชนใช้เงินรายได้จัดตั้งเป็นทุนพัฒนาเทคโนโลยีขึ้นภายในธุรกิจของตน
- 3) ให้มีคณะกรรมการฝ่ายพัฒนาเทคโนโลยีภายใต้คณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชน
- 4) สนับสนุนการดำเนินงานของสมาคมวิชาการและวิชาชีพ เพื่อเป็นแหล่งวิชาการอิสระที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7(พ.ศ. 2535- 2539) ระบุแนวทางการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในส่วนการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. เร่งรัดการผลิตวิศวกร นักวิทยาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์ และนักเทคโนโลยีในสาขาวิชาที่มีความต้องการสูง
2. เร่งรัดและผลิตช่างเทคนิคและแรงงานมีฝีมือในสาขาที่ขาดแคลนให้มีปริมาณเพียงพอับความต้องการและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ
3. สร้างและเร่งรัดการผลิตอาจารย์มหาวิทยาลัย และนักวิจัยในสาขาที่ขาดแคลน
4. ให้ความสำคัญเป็นอันดับเร่งด่วนต่อการฝึกอบรม
5. ปรับปรุงสภาพการทำงานด้านวิชาการ โดยเฉพาะการสอน การวิจัย และพัฒนาให้อยู่ใน

สภาพที่จะรักษากำลังคนที่มีความสามารถสูงไว้ในระบบราชการ

ส่วนการจัดระบบการวิจัยและพัฒนาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาอุตสาหกรรมมีดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแผนการวิจัย และ พัฒนาให้สอดคล้องกับระดับการพัฒนาทาง อุตสาหกรรม
2. ปรับปรุงสถาบันวิจัย และพัฒนาของรัฐให้มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาทาง เทคโนโลยี ของอุตสาหกรรม
3. สนับสนุนการวิจัยค้นคว้าในสถาบันการศึกษา เพื่อเป็นศูนย์รวมความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยีของชาติ
4. ส่งเสริมบทบาทของเอกชนในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี
5. ให้มีการพัฒนาอาชีพนักวิจัย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ระบุแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาไว้จากผลการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะเวลาที่ผ่านมา และแนวโน้มในอนาคต โดยมีเป้าหมายว่า จะต้องเน้นการพัฒนาคนให้เป็นคนดีมีความสามารถ และมีสุขภาพอนามัยที่ได้อย่างเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำ และสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้สามารถ รักษาสถานภาพการแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการศึกษา และฝึกอบรมระบุไว้ ดังนี้

1. ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี อย่างเป็นทางการและเป็นขั้นตอนและกำหนดให้อัตราการเรียน ต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้น

2. ในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 กำหนดให้มีการรับ นักศึกษาใหม่ในระดับอุดมศึกษามีสัดส่วนของสายวิทยาศาสตร์ต่อสายสังคมศาสตร์เป็น 30:70 โดย เน้นการผลิตแพทย์ ทันตแพทย์ เกษษกร วิศวกร นักวิทยาศาสตร์ และ กำลังคนสาขาบริการต่างๆ ที่ สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ

3. ให้ประชาชน ได้รับการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบโรงเรียนอย่างกว้างขวางทั่วถึง และต่อเนื่อง

ส่วนแนวทางและมาตรการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและการฝึกอบรมให้ ความสำคัญต่อการขยายบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเตรียมความพร้อม เพิ่มพูนความรู้ และ ทักษะที่จะนำไปสู่การประกอบอาชีพต่อไป โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสซึ่งพึ่งตนเองไม่ได้ อย่าง ทั่วถึงโดยดำเนินงาน ดังนี้

1. ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยการศึกษาภาคบังคับ

2 เร่งรัดการจัดการศึกษาภาคบังคับ (6 ปี) ให้ครอบคลุมประชากรในกลุ่มอายุ โดยเฉพาะเด็กในชนบทห่างไกล

3 ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 เป็น 9 ปี อย่างเป็นขั้นตอนเน้นให้ความสำคัญทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ โดยเฉพาะพื้นที่ชนบทห่างไกลที่มีอัตราการเรียน

4 พัฒนาการเรียนการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาศาสตร์ (อังกฤษ) โดยในการพัฒนากำลังคนระดับกลาง และระดับสูงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพในสาขาที่ขาดแคลน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยดำเนินการดังนี้ 167-170

1. เร่งขยายการผลิตแพทย์ ทันตแพทย์ เกษษกร วิศวกร สถาปนิก นักวิทยาศาสตร์ นักเทคโนโลยีและช่างเทคนิค

2 พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารข้อสนเทศเกี่ยวกับภาวะตลาดแรงงาน เพื่อปรับปรุงหลักสูตร และขบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการมีงานทำ

3 เร่งรัดการผลิตและฝึกอบรมครูและอาจารย์ในสาขาที่ขาดแคลน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน

4 สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสามารถดำเนินการได้อย่างมีอิสระและพึ่งตนเองได้มากขึ้น

5 สนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ให้ผู้ที่เรียนมีความรู้ มีระเบียบ วินัย ควบคู่ไปกับการมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ พร้อมทั้งมีประสบการณ์เป็นสากลยิ่งขึ้น

6 ปรับค่าหน่วยกิตและค่าธรรมเนียมของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในสาขาที่ขาดแคลนหรือสาขาที่มีความต้องการเรียนสูง

7 สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาทำการวิจัย และพัฒนาให้กว้างขวางรวมทั้งสนับสนุนให้เอกชนจัดตั้งกองทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา

นอกจากนี้ส่งเสริม และสนับสนุนให้เอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษา และฝึกอบรมมากขึ้น โดยเน้นให้ความสำคัญและดำเนินการปรับปรุงการจัดการศึกษาตลอดชีพเพื่อปวงชนได้แก่

1. กระจายอำนาจการตัดสินใจในการกำหนดทิศทางและนโยบายการศึกษา

2 จัดให้มีการเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน

3 สนับสนุนให้เด็กทั้งในระบบ และนอกระบบโรงเรียนมีโอกาสได้รับการศึกษา และสอบเทียบความรู้ได้อย่างเหมาะสมตามวัยและระดับการศึกษา

4 พัฒนาคุณภาพครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยฝึกอบรมครูประจำการให้มีความรู้และความสามารถในการสอนได้ตามหลักสูตร

5 พัฒนาระดับข้อมูลข่าวสารในการให้ความรู้ผ่านทางระบบสื่อสารมวลชนต่างๆ โดยการจัด

ทำแผนการใช้สื่อสารมวลชนในทุกรูปแบบ เพื่อประโยชน์ต่อการให้การศึกษา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540- 2544) ระบุแนวทางการพัฒนาสติปัญญา ทักษะ และฝีมือแรงงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัย ซึ่งแบ่งเป็น 4 ประเด็นหลักคือ

1. การเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัย
2. การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
3. การพัฒนาคนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการพึ่งตนเองทาง

เทคโนโลยีมากขึ้นทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ

4. การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการการศึกษาและฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพ
- ส่วนการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยจะประกอบด้วย

1. สนับสนุนและส่งเสริมให้เยาวชน คู่สมรส พ่อและแม่ มีความรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัว และวิธีการเลี้ยงลูกที่ถูกต้องเหมาะสม

2. สนับสนุน และส่งเสริมให้เด็กก่อนวัยเรียน ได้รับการบริการการเตรียมความพร้อมในรูปแบบต่างๆ

3. สนับสนุนให้เด็กทุกคนได้รับการส่งเสริมด้าน โภชนาการอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ
- ส่วนการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ประกอบด้วย

1. ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และมีการฝึกปฏิบัติจากประสบการณ์จริง พร้อมทั้งปรับปรุงเนื้อหาสาระวิชา และกระบวนการเรียนรู้ในวิชาสำคัญที่เป็นนโยบายเร่งด่วน เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา และคอมพิวเตอร์ ควบคู่กับจัดให้มีสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเพียงพอตลอดทั้งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน นักศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์กับสังคม และการปรับปรุงเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้มีลักษณะบูรณาการ ควบคู่กับการส่งเสริมให้มีตำราและเอกสารวิชาการที่หลากหลาย

3. กระตุ้นและสนับสนุนการค้นคว้าหาความรู้ผ่านหนังสือ และแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ควบคู่กับการใช้มาตรการภาษีสนับสนุนให้มีหนังสือ อุปกรณ์สร้างเสริมการเรียนรู้และอุปกรณ์กีฬาที่มีคุณภาพและราคาถูก

4. ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ให้ทางเลือกหลากหลายตามความเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งในระบบและนอกระบบ โรงเรียนควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบการถ่ายโอนหน่วยกิตที่เชื่อม

ต่อไปทุกระดับ และส่งเสริมการศึกษาเพื่อการอ่านออกเขียนได้ โดยเน้นกลุ่ม เป้าหมายสตรีที่ด้อยโอกาส

5 สนับสนุนการกระจายอำนาจการจัดทำหลักสูตรไปสู่ท้องถิ่นอย่างจริงจัง โดยให้ครู และชุมชนมีบทบาทในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสมดุล และสัมพันธ์กันทั้งหลักสูตรที่เน้นความเป็นสากลบนฐานของความเป็นไทย หลักสูตรเลือกที่เน้นความสนใจของผู้เรียน และหลักสูตรท้องถิ่นที่เน้นภูมิปัญญาชาวบ้านและสภาพแวดล้อมของชุมชน

6 สนับสนุนให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการค้นคว้า การวิจัย การสาธิต การสอน และแนะนำวิธีการปฏิบัติต่อเด็กปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ตลอดจนการจัดกลุ่มโรงเรียนและกำหนดโรงเรียนที่เป็นศูนย์ประสานการส่งเสริมพัฒนาการ และการให้คำปรึกษาแก่ครู และผู้ปกครอง

7 ปรับปรุงระบบการวัดสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาให้สามารถสะท้อนจุดประสงค์ของหลักสูตรโดยรวม ควบคู่กับการปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ให้สามารถสะท้อนความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง

8 ปฏิรูประบบการผลิตและการพัฒนาครูอาจารย์โดย สร้างปัจจัยและโอกาสให้คนดีคนเก่ง เข้าสู่วิชาชีพครูอาจารย์ เร่งรัดให้มีการพัฒนาครูอาจารย์ และบุคลากรด้านการฝึกอบรมทุกคนอย่างต่อเนื่อง และสร้างจิตสำนึกและส่งเสริมขวัญกำลังใจในการทำงานของครูอาจารย์

สำหรับการพัฒนาคนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีมากขึ้นทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ โดย

1 การพัฒนาคุณภาพและปริมาณกำลังคนระดับกลางและระดับสูงไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและมีมาตรฐาน

2 การเสริมสร้างศักยภาพคนด้านการวิจัยและพัฒนา

3 การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของกำลังแรงงานให้สามารถเข้าสู่กระบวนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการการศึกษาและฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพ โดย

1 สนับสนุนการกระจายอำนาจจัดการศึกษาทุกระดับให้มีความคล่องตัว และเปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในกระบวนการคิดและการปฏิบัติที่ทุกฝ่ายเข้ามาเรียนรู้ร่วมกัน

2 ส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนในลักษณะแผนงานที่มีเครือข่ายการดำเนินงานที่เชื่อมโยงประสานกันอย่างชัดเจน

3 สนับสนุนบทบาทของภาคเอกชน และองค์กรประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด

การศึกษา และฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงานอย่างมีคุณภาพในปริมาณที่เพิ่มขึ้นทุกระดับ

4 สนับสนุนการนำกลไกตลาดมาใช้ในการผลิตกำลังคนอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการปรับปรุงระบบการให้ทุนการศึกษา และการเร่งรัดให้เงินกู้เพื่อการศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

5 ส่งเสริมและสนับสนุนการระดมพลังจากทุกส่วนในสังคมเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและสภาพสังคม นโยบายการศึกษาก็เปลี่ยนแปลงมาด้วยจนถึงปัจจุบัน นโยบายการศึกษาที่จัดขึ้นทุกครั้งจะคำนึงถึงความต้องการ และการพัฒนาของสังคมทุกๆ ด้านในอนาคต

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ **8(2540-2544)** เป็นนโยบายการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อสร้างพื้นฐานการพัฒนาคนภายใต้สังคมที่เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ และอิทธิพลของความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านการสื่อสารโทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศมีเครือข่ายโยงใยทั่วโลก โดยกำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษา **5** ด้าน ดังนี้ (เพ็ญจันทร์ ทัพประเสริฐ, 2542)

1. เร่งขยายยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนทั้งมวลรวมถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

2. ปฏิรูปการเรียนการสอน ให้เอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพตามจุดประสงค์ของหลักสูตรแต่ละระดับ และประเภทการศึกษา

3. ปฏิรูประบบการผลิต และพัฒนาครู ให้ครูมีศักยภาพเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตลอดจนพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพสูง

4. เร่งผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลาง และสูง

5. ปฏิรูปการบริหาร และการจัดการศึกษาที่ได้คุณภาพ และสร้างความเป็นธรรมแก่คนในสังคมมากขึ้น สามารถสนองตอบความต้องการของบุคคล สังคม และประเทศได้อย่างรวดเร็วตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ขณะเดียวกัน แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ **8** กำหนดแผนงานหลัก **9** ประการ ไว้ ดังนี้

1. การยกระดับการศึกษาพื้นฐานของปวงชน

2. การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

3. การพัฒนาการผลิตครู และฝึกอบรม และพัฒนาครูประจำการ

4. การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและด้านสังคม

5. การวิจัยและพัฒนา

6. การพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการ

7. การพัฒนาระบบอุดมศึกษา

8. การระดมสรรพกำลังเพื่อจัดการศึกษา

9. การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการศึกษา

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2539) เสนอแนวคิดอิทธิพลต่อการกำหนดทิศทางการศึกษาอนาคต 20 ปี ชี้แจงว่า กระแสโลกาภิวัตน์ และความก้าวหน้าเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารโทรคมนาคม เป็นส่วนสำคัญ โดยมีค่านิยมประชาธิปไตย ค่านิยมด้านสิทธิมนุษยชน และค่านิยมด้านอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมที่พร้อมกับการพัฒนาด้านต่างๆ ของประเทศ ภายใต้สภาพสังคมโลกที่มีความร่วมมือ รวมกลุ่มกัน และขณะเดียวกันมีการแข่งขันสูง สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุที่ทำให้เสริมสร้างปัจจัยต่างๆ เพื่อการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจโลกคือ คุณภาพของประชากร และกำลังคน ชีตความสามารถในการจัดการ ระบบสารสนเทศที่ดีในการตัดสินใจ เทคโนโลยีที่เหมาะสม และประโยชน์ในการพัฒนา ทั้งอุตสาหกรรมและการดำเนินชีวิตประจำวัน เพราะฉะนั้นการจัดการศึกษานั้นการพัฒนาคนเพื่อ ช่วยพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยให้ความสำคัญกับปัจจัย 3 ประการ ได้แก่

1. การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

2. การศึกษาสำหรับทุกคน โดยคำนึงถึงว่าสิทธิมนุษยชนด้าน โอกาส และเสมอภาคเพื่อสร้าง คุณภาพชีวิตทางการเมืองและเศรษฐกิจที่ดีขึ้น

3. การศึกษาเพื่อพัฒนาค่านิยมสากลเพื่อสร้าง โลกทัศน์ที่กว้าง ในความเข้าใจสังคมอื่นโดยเน้น การรักษาเอกลักษณ์ของชาติไว้ด้วย

เพ็ญจันทร์ ทัพประเสริฐ (2542) ได้กล่าวถึง นโยบายการศึกษาว่า นโยบายการศึกษาได้ถูก กำหนดไว้ 19 ข้อ ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาทุกระดับ ให้ความสำคัญ การศึกษาของเด็กในของปฐมวัย ขยายโอกาส และความรู้ของปวงชนให้สูงขึ้นเพื่อการยกระดับ คุณภาพชีวิต และเป็นพลเมืองโลกที่มีความสามารถติดต่อสื่อสารกับต่างประเทศได้ในลักษณะที่ สังคมไทยเป็นสังคมเปิดส่วนสำคัญของนโยบายการศึกษาได้แก่

1. จัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อให้ประชาชนมีโอกาส ได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง และ ต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับบริการเพื่อเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1 ปีก่อนเข้า เรียนรับประถมศึกษา

3. จัดการศึกษาภาคบังคับให้มีคุณภาพทั่วถึง และให้เปล่าระดับการศึกษาภาคบังคับให้เป็น ไปตามกฎหมายการศึกษาที่กำหนด

4. ให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของปวงชน และ เร่งขยาย การศึกษาสู่ปวงชนให้ทั่วถึง

5 ปฏิรูปการฝึกหัดครู และพัฒนาครูประจำการ ทั้งด้านสร้างจิตสำนึกความเป็นครู ความรู้ กระบวนการเรียนการสอน และเนื้อหาสาระในหลักสูตรทุกระดับ เพื่อสนองต่อหลักการ และ สอดคล้องกับความมุ่งหมายบริหารการศึกษาโดยส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาใช้ เพื่อขยายบริการการศึกษานอกจากส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษา ไทยแล้ว ยังสนับสนุนการเรียนภาษาต่างประเทศอีกด้วยเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาประเทศอย่าง กว้างขวาง

6 ปรับปรุงระบบบริหารการศึกษาให้มีเอกภาพในนโยบาย และมาตรฐานการศึกษาให้ สถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหาร และการจัดการภายในของสถานศึกษา

7 ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชน ครอบครัว สถาบันสังคมอื่นๆ มีส่วนร่วมในกระบวนการ การศึกษา

8 สนับสนุนขยายบริการการศึกษาให้แก่ ผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งผู้มี ความบกพร่องร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ส่งเสริมการศึกษาของภิกษุ สามเณร นักบวช และ ส่งเสริมให้เอกชนจัดการศึกษาทุกระดับเพิ่มขึ้นโดยให้มีอิสระ สามารถพึ่งตนเองได้ในการบริหาร และการจัดการ

จากนโยบายการศึกษาของประเทศไทย ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ท่ามกลางบริบท การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ยุคแห่งการจัดระเบียบการดำเนินงานใหม่ ทั้งในด้านความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การเปลี่ยนแปลงของโลก และความก้าวหน้าทาง วิทยาการ ส่งผลโดยตรงต่อนโยบายการพัฒนาของทุกประเทศที่ต่างพยายามพัฒนาขีดความสามารถทาง การแข่งขันในเวทีโลก โดยหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนางานด้านการศึกษา ด้วยการปฏิรูป การศึกษา เพื่อพัฒนา “ทรัพยากรมนุษย์” ให้มีความแข็งแกร่ง สามารถปรับตัวได้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของโลก และพร้อมรับสำหรับสิ่งท้าทายในอนาคต ประเทศไทยได้พัฒนาการจัด การศึกษามาหลายยุคสมัย จนปัจจุบันที่ได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ เมื่อมีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งได้ กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รัฐจึงได้ให้ความสำคัญกับ การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา การพัฒนานวัตกรรมใหม่ การนำเทคโนโลยี และ การบริหารบนฐานการจัดการความรู้จากกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างสมดุลทั้งด้านความเจริญ ก้าวหน้า และการธำรงไว้ซึ่งคุณค่าทางวัฒนธรรม และจารีตประเพณีอันดีงาม โดยการปฏิรูป การศึกษา ดังกล่าว เป็นหน้าที่สำคัญที่ทุกสถานศึกษา ต้องดำเนินการพัฒนาองค์ประกอบทุกส่วน

ของสถานศึกษาอย่างบูรณาการให้เอื้ออำนวย และเกื้อกูลกันอย่างเป็นระบบ และควรครอบคลุม การพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในทุกส่วนของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนเป็น สำคัญ

สาธารณรัฐเกาหลี

กฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาคนของสาธารณรัฐเกาหลี

ในปี ค.ศ. 2005 กฎหมายการศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข มีสาระสำคัญคือ เป็นกฎหมาย การศึกษาและการศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (Ministry of Education and Human Resources Development, 2005)

กฎหมายการศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของ ประชาชนในการได้รับการศึกษา ความรับผิดชอบของรัฐทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นรวมทั้งให้ ความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา (มาตรา 1)

การศึกษามีเป้าหมายให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตและสร้างคุณสมบัติ ที่เหมาะสมกับความเป็นพลเมืองที่ดีภายใต้ระบบประชาธิปไตย เพื่อที่จะเข้าร่วมในการพัฒนาและ ความเจริญของประเทศกับมนุษยชาติ โดยยึดหลัก "โองอิกอินกัน" ซึ่งเป็นคติของการสถาปนาของ ชาติชาวเกาหลีโบราณว่า สร้างประโยชน์ให้แก่มนุษย์ทุกคน (มาตรา 2)

ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาตลอดชีวิต และตามความสามารถ และ ความต้องการ (มาตรา 3)

รัฐบาลและองค์กรท้องถิ่นต้องประกันคุณลักษณะของการศึกษา และความชำนาญการทาง การศึกษา วางแผน และปฏิบัติตามนโยบายทางการศึกษาที่เหมาะสมกับท้องถิ่น (มาตรา 4)

รัฐบาลและองค์กรท้องถิ่นต้องวางแผนในการจัดหางบประมาณทางการศึกษาให้อย่าง เพียงพอ (มาตรา 7)

การศึกษาภาคบังคับของการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 9 ปี ประกอบด้วย ประถมศึกษา 6 ปี และ มัธยมศึกษาตอนต้นเป็น 3 ปี (มาตรา 8)

รัฐบาลและองค์กรท้องถิ่นต้องมีการวางแผนการสร้างนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุน การสร้างองค์ความรู้ฐานวิชาการ งบประมาณในการศึกษาและวิจัย เพื่อพัฒนาทางวิชาการ (มาตรา 24)

รัฐบาล และองค์กรท้องถิ่นต้องสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนเอกชน ให้รักษาคติคุณลักษณะ จุดเด่นที่หลากหลายของแต่ละโรงเรียน (มาตรา 25)

สำหรับกฎหมายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้กำหนดเป้าหมายเพื่อวางแผน บริหาร และ

ประธานในการดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของรัฐบาล และองค์กรท้องถิ่นดังต่อไปนี้

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หมายความว่า การผลิตและการจัดสรรของทรัพยากรมนุษย์โดยระดับชาติ ระดับท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และสถาบันวิจัย รวมทั้งกฎระเบียบ และการสร้างเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง(มาตรา 2)

รัฐบาลมีหน้าที่วางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ จัดระบบที่เอื้อต่อการดำเนินก้าด้านการบริหาร ด้านงบประมาณ (มาตรา 4)

รัฐมีหน้าที่จัดการวางแผนหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 5 ปีๆ ละ 1 ครั้ง และแจ้งให้หน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทั่วไป ในกรณีที่มีความจำเป็นปรับปรุงต้องแจ้งเช่นเดียวกัน องค์ประกอบของการจัดแผนหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีดังนี้ (มาตรา 5)

1. แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
2. นโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยงานสำคัญของรัฐ
3. นโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของเอกชน
4. การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของรัฐและองค์กรท้องถิ่น
5. การจัดการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสร้างโครงสร้างความต้องการและการจัดสรรทรัพยากรมนุษย์ทั้งระยะ กลาง และระยะยาว

รัฐบาลต้องสร้างข้อมูลและดัชนีที่เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างสถิติในการส่งเสริมการนำไปใช้ และการเผยแพร่ รัฐบาลต้องวางแผนและสร้างมาตรการเพื่อดำเนินการผลิตข้อมูลข่าวสาร วิเคราะห์ และนำไปใช้โดยปฏิบัติดังต่อไปนี้ (มาตรา 11)

- 1) การสร้างระบบการหาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และการจัดข้อมูล
- 2) การจัดโครงสร้างเครือข่ายสารสนเทศและบริหารเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 3) การส่งเสริมการตั้งองค์กรที่ผลิตข้อมูลข่าวสาร และการจัดการ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประเทศเกาหลีได้ดำเนินการพัฒนาคน โดยได้กำหนดแนวทาง และนโยบายการพัฒนาคนไว้อย่างชัดเจนทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน ให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้การพัฒนาประเทศบรรลุตามวิสัยทัศน์ และเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

นโยบายการจัดการศึกษาของประเทศเกาหลี

การศึกษาในสมัยการปรับปรุงหลักสูตร ครั้งที่ 7 (ค.ศ. 1997) เป็นรากฐานระบบการศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี จนถึงปัจจุบัน ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี มีความเกี่ยวข้องกับ การจัดโครงสร้างของการบริหาร และการจัดระบบการศึกษา ดังนี้

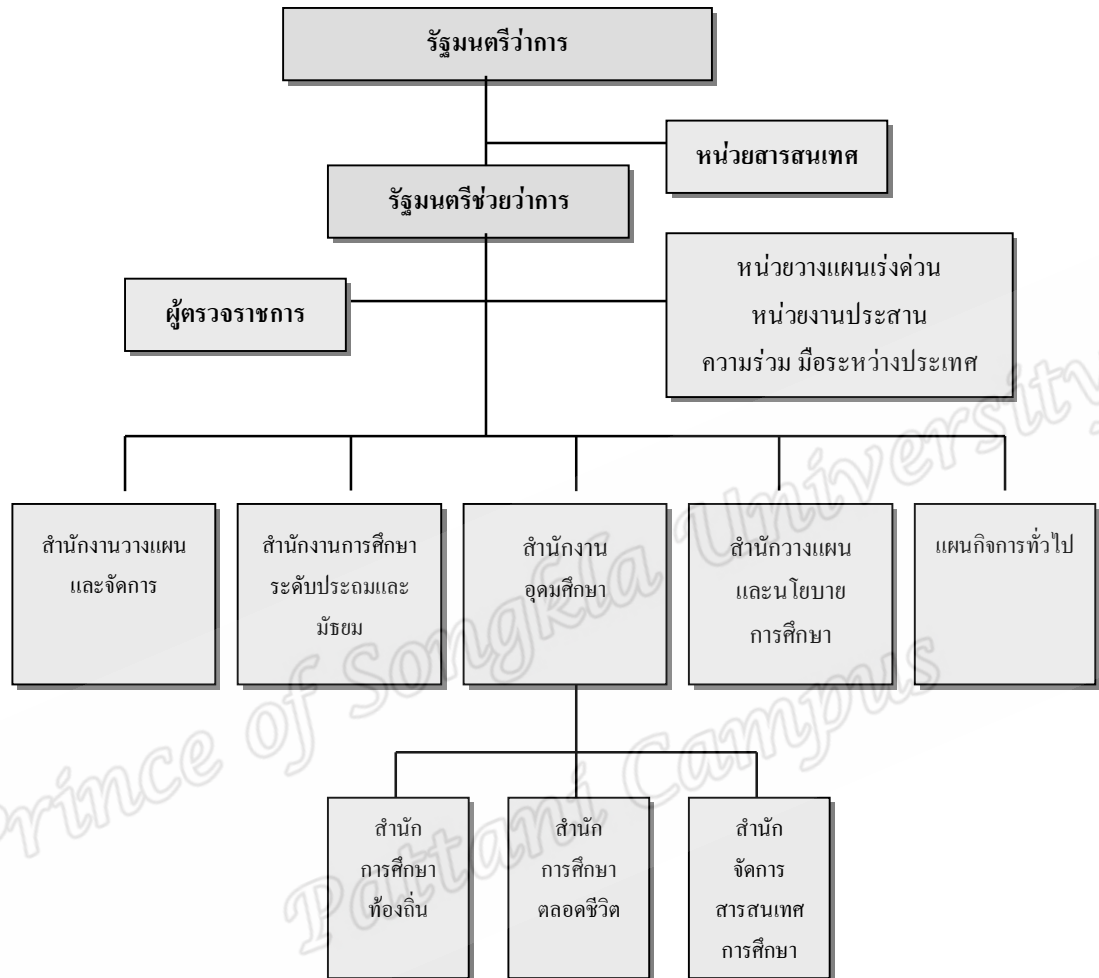
1. โครงสร้างการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นการจัดสรรทรัพยากรให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานทางการศึกษา การปรับเปลี่ยนส่วนใหญ่มักถูกเรียกร้องให้กระทำในลักษณะเดียวกับประเทศอื่นๆ คือ การกระจายอำนาจการตัดสินใจให้แก่ ชุมชน และโรงเรียน ในปัจจุบันการบริหารการศึกษาของเกาหลีแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับโรงเรียน

การบริหารการศึกษาระดับชาติ มีกระทรวงศึกษาธิการและทรัพยากรมนุษย์เป็นศูนย์กลาง ทำหน้าที่กำหนดนโยบายประสานสัมพันธ์กับกระทรวงและหน่วยงานอื่น กำกับดูแล และการนำนโยบายไปปฏิบัติ และเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาแก่คณะกรรมการระดับภูมิภาค

ในปี ค.ศ. 1996 กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปรับองค์กรของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับงานปฏิรูปการศึกษาโดยจัดแบ่งหน่วยงานออกเป็น 3 สำนักงาน ได้แก่ สำนักงานวางแผน และจัดการ สำนักงานการประถม และมัธยมศึกษา ส่วนสำนักงานการอุดมศึกษา มี 4 สำนัก ได้แก่ สำนักงานวางแผน และนโยบายการศึกษา สำนักงานวางแผน และนโยบายการศึกษา สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น สำนักงานการศึกษาตลอดชีวิตและสำนักการจัดการสารสนเทศทางการศึกษา ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 การจัดองค์กรของกระทรวงศึกษาธิการ สาธารณรัฐเกาหลี



ที่มา : ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี (2543, การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยสาธารณรัฐเกาหลี)

กระทรวงศึกษาธิการและทรัพยากรมนุษย์ของประเทศเกาหลีได้ประกาศนโยบายการศึกษาที่สำคัญในปี ค.ศ. 1996 โดยมีหลักการสำคัญ คือ การลดความแตกต่างทางการศึกษาระหว่างเมืองกับชนบท ระหว่างผู้มีรายได้สูงกับผู้ยากไร้ โดยจัดแผนปฏิบัติการ ประกอบด้วย (Ministry of Education and Human Resources Development, 2006)

1. การสร้างความมั่นคงทางการศึกษา
2. การปฏิรูประบบการศึกษาสายอาชีพ
3. การผลิตทรัพยากรมนุษย์

4 การเสริมสร้างประสิทธิภาพระบบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สำหรับการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา รัฐจะจัดงบประมาณทางการศึกษาเพื่อลดช่องว่างระหว่างเมืองและชนบท จัดการศึกษาตลอดชีวิตในเมืองต่างๆ และขยายพื้นที่ในการสนับสนุน การสร้างพื้นฐานทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมสร้างโครงการที่มีประโยชน์กับสาธารณชน และช่วยเหลือนักศึกษาอาสาสมัคร เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีแผนปฏิบัติการสนับสนุน ได้แก่

1. สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับบุตรของคนยากจนที่เรียนอยู่ในทุกระดับของการศึกษา ปฐมวัย

2 อนุโลมการใช้ข้อบังคับการศึกษาให้มีความยืดหยุ่นเพื่อคนด้อยโอกาสทางการศึกษาเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยการจัดการศึกษาระดับประถมและมัธยมต้นเพื่อผู้ใหญ่ที่มีโอกาส เรียนพร้อมให้เกียรติบัตร

3 สนับสนุนการศึกษาให้กับกลุ่มวัยรุ่นที่ไม่ได้เรียนหนังสือพร้อมกับอนุโลมยืดหยุ่นเกณฑ์ คุณสมบัติของการคัดเลือกครู และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพครู

4 สนับสนุนแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับท้องถิ่น สนับสนุนการศึกษาในถิ่น ทุรกันดาร และสนับสนุนการศึกษาให้กับลูกครึ่งระหว่างชาวเกาหลีกับชาวเอเชียตะวันออก

5 สร้างตัวชี้วัดที่อธิบายของความแตกต่างของการได้รับการศึกษา และจัดทีมงานดำเนินการ ตามแผนลดช่องว่างความแตกต่างของการได้รับการศึกษา

สำหรับการปฏิรูประบบการศึกษาสายอาชีพ รัฐจะสร้างโครงสร้างระบบการศึกษาสายอาชีพ ให้มีความเชื่อมโยงกับการดำรงชีวิตอย่างแท้จริง ดังนี้

1. ปรับปรุงระบบการศึกษาอาชีพระดับมัธยมศึกษาให้เป็นสถานศึกษาทางอาชีพอย่างแท้จริง โดยเพิ่มจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เชี่ยวชาญสายอาชีพ และสร้างระบบการศึกษาเฉพาะทางมากขึ้น

2 ปรับปรุงระบบการศึกษามหาวิทยาลัยอาชีพให้เป็นสถาบันฝึกอบรมสายอาชีพเฉพาะทาง โดยการออกไปประกาศนียบัตรสำเร็จการศึกษาที่เทียบเท่ากับปริญญาตรีในหลักสูตรที่มีความลึกซึ้งและความเข้มข้นพอและ ปรับปรุงให้เป็นสถานศึกษาที่เปิดให้ผู้ด้อยโอกาสสามารถเรียนได้ตลอดเวลา

3 พัฒนาและใช้ทรัพยากรมนุษย์ทุกระดับชั้นให้มีประโยชน์สูงสุด โดยพัฒนาความสามารถของสตรี และคนว่างงาน และขยายโอกาสเรียนหนังสือให้กับผู้ใหญ่ในท้องถิ่น และคนยากจน

4 จัดองค์กรรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงระบบการศึกษา ด้านการพิจารณา การปรับปรุงระบบการศึกษาเดิม **6-3-3-4** และตั้งคณะกรรมการวางแผนการสร้างทรัพยากรมนุษย์ ระยะกลาง และระยะยาวเพื่อสนับสนุนการหาแนวทางของการดำเนินชีวิตของประชาชนในอนาคต

สำหรับการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนา รัฐมุ่งเน้นการสร้างพลังของการพัฒนาในอนาคตต่อไปโดยปรับปรุงการจัดการศึกษาดังนี้

1. ปฏิรูปโครงสร้างให้เหมาะสมกับสังคมที่ใช้ความรู้เป็นฐาน โดยมีแนวคิดหลักว่า อนาคตของชาติขึ้นอยู่กับความสามารถของมหาวิทยาลัย ดังนั้นจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างมหาวิทยาลัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถมหาวิทยาลัยท้องถิ่น และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรมและสถาบันการศึกษา

2. ดำเนินการแผนการผลิตทรัพยากรมนุษย์เพื่อทำวิจัยและพัฒนาต่อเนื่อง เช่น การจัดการระบบการศึกษาระดับปริญญาโทเฉพาะทางในสาขากฎหมาย การแพทย์ การบริหารจัดการ เป็นต้น

3. ปฏิรูปโครงสร้างมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง โดยการลดจำนวนนักศึกษา สนับสนุนด้านงบประมาณให้กับมหาวิทยาลัยที่เน้นการศึกษาเฉพาะทาง สนับสนุนงบประมาณในการสร้างเทคโนโลยีเชิงพาณิชย์ โดยมหาวิทยาลัยถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่บริษัทสนับสนุนโครงการการผลิตเทคโนโลยีใหม่ และลดภาษีให้กับภาคอุตสาหกรรมที่ให้ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย

4. ส่งเสริมการเปิดตลาดให้แก่นักเรียนต่างชาติ และสร้างพื้นฐานระบบการศึกษาเข้าสู่ต่างประเทศโดยสนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา และการจัดตั้งศูนย์อบรม **APEC e-Learning**

5. ปฏิรูปโครงสร้างการสนับสนุนนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ โดยจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จัดตั้งคณะกรรมการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของชาติ และดำเนินนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เต็มพื้นที่ซึ่งทำให้ประชาชนสามารถรับรู้และสัมผัสได้

สำหรับการเสริมสร้างประสิทธิภาพระบบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา รัฐจะปรับปรุงระบบการศึกษาให้เป็นรูปธรรมในระดับโรงเรียน โดยดำเนินนโยบายดังนี้

1. จัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้นและมีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองที่มีรายได้สูงขึ้นแต่จำนวนบุตรลดลงกว่าเดิม และให้อิสระในการบริหารการศึกษาทุกระบบ

2. สร้างคุณภาพการศึกษาของรัฐที่ได้รับยอมรับจากสังคมโดยปรับปรุงการจัดการศึกษาอย่างรูปธรรม โดยปรับระบบควบคุมหนังสือคู่มือที่ใช้ในการเรียนการสอน ให้เปิดทางเลือกหนังสือคู่มือการเรียนการสอนมากขึ้น และปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนตามความต้องการของสังคม

3. นำร่องการเลือกผู้บริหาร โรงเรียนจากภายนอกองค์กร เพื่อเปิดโอกาส และสนับสนุนการสร้างโรงเรียนเฉพาะทาง

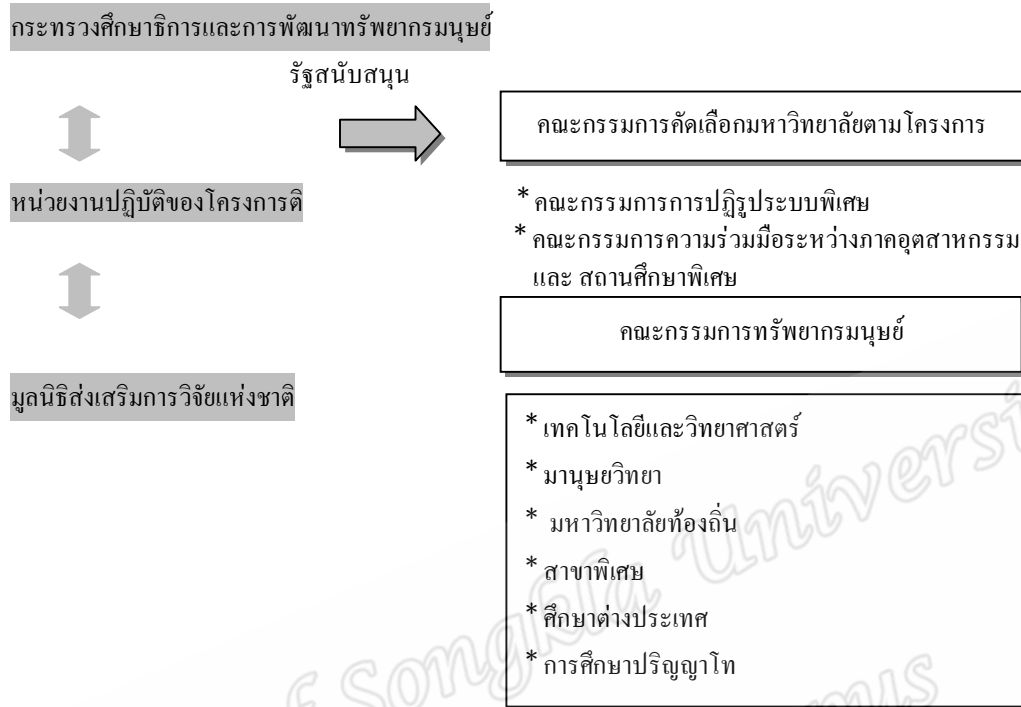
4. นำร่องการจัดตั้งโรงเรียนรูปแบบใหม่โดยรัฐบาลส่วนกลาง รัฐบาลท้องถิ่น และองค์กรของรัฐจัดงบประมาณและการบริหารให้ เพื่อที่สร้างคุณภาพการศึกษาที่ดี เน้นการพัฒนาความคิด

สร้างสรรค์ของผู้เรียนที่ผู้ปกครองจำนวนมากในเมืองใหม่ที่กำลังพัฒนา

นโยบายการศึกษาที่กำลังดำเนินการหลายประการดังกล่าวมาข้างต้น นโยบายการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนาได้รับความสนใจเป็นพิเศษจากประชาชนและมหาวิทยาลัยต่างๆ นโยบายนี้มีส่วนสำคัญเรียกว่า **BK 21 (Brain Korea 21)** หรือโครงการ **BK 21** ซึ่งเกิดมาจากแผนการสร้างโครงสร้างการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและมีแนวคิดที่เตรียมสังคมที่ใช้ความรู้เป็นฐานในอนาคตโดยการแก้ไขปัญหาในระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยมีความอ่อนแอทางวิชาการ ปัญหาในระบบการศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาที่ได้รับความเสียหายจากสภาพการศึกษาปัจจุบันเน้นการแข่งขันในการเข้าเรียนมหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ และปัญหาการพึ่งพาการศึกษาของต่างประเทศมากขึ้น เจตนารมณ์ของรัฐในการจัดโครงการ **BK 21** นอกจากแก้ไขปัญหาการศึกษาแล้วยังสร้างมหาวิทยาลัยที่คุณภาพดี ได้แก่ การสร้างระบบการศึกษาระดับปริญญาโทเท่าเทียมระดับโลก เพิ่มความสามารถทางการศึกษาและวิจัย การส่งเสริม และสนับสนุนมหาวิทยาลัยท้องถิ่น และการปรับปรุงแก้ไขระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นการแข่งขันการเข้ามหาวิทยาลัย (**Ministry of Education and Human Resources Development, 2007**)

วิธีดำเนินการของโครงการ **BK 21** ประกอบด้วย การรับสมัครตามโครงการ **BK 21** มหาวิทยาลัยตามสาขาที่รัฐกำหนดไว้ คณะกรรมการพิจารณาโครงการโดยคัดเลือกสนับสนุนงบประมาณ การประเมินผล และการยกเลิกการสนับสนุนด้วยผลการประเมิน ตามภาพประกอบ

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนของการคัดเลือกมหาวิทยาลัยตามโครงการ Brain Korea



ที่มา : **Ministry of Education and Human Resources Development (2007)**

ผลการดำเนินงานครั้งที่ 1 ตั้งแต่ปี 1999 ถึง 2005 ได้รับการประเมินว่า ทำให้สภาพการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยเปลี่ยนแปลงไปเป็นทางที่ดี ดังนี้ (**Ministry of Education and Human Resources Development, 2007**)

1. ทำให้การศึกษาของมหาวิทยาลัยเปลี่ยนแปลงไปมุ่งเน้นการวิจัยเป็นสำคัญ
 2. ทำให้พื้นฐานการศึกษามหาวิทยาลัยเน้นสร้างการวิจัยเพื่ออนาคตอย่างมั่นคง และเป็นประโยชน์เพื่อให้มีประโยชน์กับนักศึกษาชั้นหลัง
 3. ทำให้สร้างการแข่งขันระหว่างมหาวิทยาลัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโดยนำระบบการประเมินมาใช้
 4. ทำให้สร้างโครงสร้างระบบการผลิตทรัพยากรมนุษย์มีคุณภาพ
 5. ทำให้ผลการวิชาการและความสามารถทางวิจัยเพิ่มขึ้น
 6. ทำให้คุณภาพระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น
- ตั้งแต่ปี 2006 ถึงปัจจุบัน **KB 21** เริ่มโครงการที่ 2 โดยมีเนื้อหาสำคัญ ดังนี้
1. สนับสนุนสาขาที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถของการแข่งขันของชาติโดยตรง ให้สามารถสร้างความสามารถอยู่ในระดับที่แข่งขันกับต่างประเทศได้ในระยะเวลาอันสั้น

2 สนับสนุนนักวิชาการรุ่นใหม่ด้านงบประมาณ และอำนวยความสะดวกเพื่อที่จะให้เข้าร่วมการพัฒนาทางวิชาการและเปิดโอกาสให้เข้าร่วมการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ

3 ให้มหาวิทยาลัยปรับปรุงการบริหารการศึกษาของตนเองโดยเชื่อมกับโครงการ **BrainKorea21**

4 สร้างทรัพยากรมนุษย์เฉพาะทาง โดยเน้นการพัฒนาของมหาวิทยาลัยท้องถิ่น และสร้างความร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรมและสถาบันการศึกษา

ในการดำเนินงานดังกล่าวให้บรรลุวัตถุประสงค์ รัฐบาลจะสนับสนุนงบประมาณออกเป็นทั้ง 4 ส่วน ได้แก่ (**Ministry of Education and Human Resources Development, 2007**)

1. สนับสนุนการทำวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท และ ปริญญาเอก
2. สนับสนุนนักวิชาการรุ่นใหม่เพื่อที่จะส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยเปิดสาขาวิชาใหม่
3. สนับสนุนค่าใช้จ่าย ในกระบวนการค้นคว้าและการทำวิจัย
4. สนับสนุนกิจกรรมการทำวิจัยและการแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างประเทศ

จากการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาของประเทศเกาหลี สามารถสรุปได้ว่า ประเทศเกาหลีให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยได้พัฒนาการจัดการศึกษาดังแต่ระดับปฐมวัย จนถึง ระดับอุดมศึกษา รัฐบาลพยายามลดความแตกต่างทางการศึกษาระหว่างเมืองกับชนบท ระหว่างผู้มีรายได้สูงกับผู้ยากไร้ โดยการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา การปฏิรูประบบการศึกษาสายอาชีพ การพัฒนาการผลิตทรัพยากรมนุษย์ และการเสริมสร้างประสิทธิภาพระบบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้สามารถผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพพร้อมที่พัฒนาประเทศในยุคสังคมที่ใช้ความรู้เป็นฐานได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติเป็นการนำสาธารณรัฐเกาหลีสู่สังคมอุตสาหกรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดย การปรับปรุงโครงสร้าง การเพิ่มการผลิต และการสร้างสาธารณูปโภค และการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ เป็นต้น

นโยบายเศรษฐกิจของประเทศไทยเกิดจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ โดยเริ่มจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบันแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ส่วนสาธารณรัฐเกาหลีเริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ตั้งแต่ ค.ศ. 1962 เป็นระยะเวลา 5 ปี ได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องจนถึง ฉบับที่ 7 ที่เสร็จสิ้นในปี ค.ศ. 1997

ระบบเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามลำดับ การดำเนินการแผน

พัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ส่งผลให้ทั้งสองมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน การดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้งสองประเทศมีดังต่อไปนี้

ประเทศไทย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการลงทุนสร้าง โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (Infra-Structure) ของประเทศ ส่งเสริมการลงทุนของเอกชนใน ด้านอุตสาหกรรม และเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรม สินค้าสำเร็จรูป ส่งเสริมการศึกษาชั้นอุดมศึกษา ในส่วนภูมิภาค โดยจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อยกมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้มีระดับสูงขึ้นกว่าเดิม ด้วยการระดมและใช้ทรัพยากรเศรษฐกิจของประเทศ ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด เพื่อขยายการผลิตและเพิ่มพูนรายได้ การส่งเสริมการค้าเสรี แต่ให้อยู่ในขอบเขตที่สมควร

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เหมือนกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 1 เช่น ขยายการชลประทาน เส้นทางคมนาคม และการสาธารณสุขโลกต่างๆ ส่งเสริมการพัฒนาการผลิตด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดย สนับสนุนการลงทุนของชาวต่างประเทศ มุ่งพัฒนากำลังคนเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ โดยกระจายการศึกษาและการสาธารณสุขให้ทั่วถึง เริ่มให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชนบท และ ทรัพยากรธรรมชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ระบุเป้าหมาย และโครงสร้างทาง เศรษฐกิจในด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศว่า ประเทศไทยจะมีบทบาทสำคัญในการร่วมมือทาง เศรษฐกิจระหว่างประเทศขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งจะมีผลสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งภายใน ประเทศ และระหว่างประเทศโดยเฉพาะในเขตภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่ง ชาติ ฉบับที่ 2 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 4 ประการ ได้แก่

1. ระดมทรัพยากรกำลังคน ทรัพยากรธรรมชาติและทุนมาใช้ให้เกิดคุณประโยชน์สูงสุดใน ด้านเศรษฐกิจตามหลักวิชาการและวิทยาการแผนใหม่ เพื่อขยายพลังการผลิตของประเทศ

2. ส่งเสริม และรักษาไว้ซึ่งความเป็นธรรมของสังคม เพื่อเสริมเสถียรภาพของระบบสังคม เศรษฐกิจสถาบันที่สำคัญของชาติ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามกับ

สงเคราะห์ราษฎร

3 รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินการคลัง เพื่อให้การพัฒนาประเทศได้ลุล่วงไปด้วยดี และเพื่อเป็นหลักประกันอนาคตของชาติ

4 สนับสนุนการรักษาความมั่นคงของชาติ โดยถือหลักว่าความมั่นคงของชาติย่อมอาศัยพลังทางเศรษฐกิจ และความสามัคคีเป็นอันเดียวของระบบสังคม สภาพการค้ากับต่างประเทศจะเพิ่มมากขึ้นตลอดระยะเวลา **6** ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะประเทศไทยการส่งสินค้าทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้น และประเภทสินค้าที่ส่งออกก็เปลี่ยนแปลงไปตามเวลาผ่านไป เนื่องจากประเทศไทยกำลังเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจ จึงมีความต้องการเครื่องจักร และอุปกรณ์ต่างๆ มากซึ่งต้องสั่งมาจากต่างประเทศ อันทำให้การนำสินค้าเข้าได้ช้ากว่าการส่งสินค้าออก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ **3** เน้นการพัฒนาสังคมมากขึ้น เช่น การปรับปรุงความเป็นอยู่ของประชาชน การศึกษา การสาธารณสุข ขยายการพัฒนาปัจจัยขั้นพื้นฐาน เน้นการพัฒนาคนและเพิ่มการมีงานทำ รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยรักษาทุนสำรองระหว่างประเทศให้มั่นคง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ **3** มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการส่งออกประเภทสินค้าการเกษตร สนับสนุนอุตสาหกรรมที่ผลิตเกินความต้องการภายในประเทศให้สามารถส่งออกได้มากขึ้น ส่งเสริมการผลิตอุตสาหกรรมซึ่งส่งออกอยู่แล้ว โดยพยายามให้ผลิตด้วยต้นทุนที่ต่ำลง และมีโอกาสที่จะขยายการจำหน่ายได้มากขึ้น สำหรับเศรษฐกิจส่วนรวม มีเป้าหมายไว้ว่าจะเพิ่มผลผลิตอุตสาหกรรมเฉพาะประเภทที่อาจขาดตลาดต่างประเทศได้เพื่อเพิ่มรายได้ประชาชาติ นอกจากนี้ มีการพัฒนาอุตสาหกรรมซึ่งใช้วัตถุดิบที่ผลิตได้ภายในประเทศและใช้แรงงานภายในประเทศมากขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ **4** มีสาระสำคัญที่ประกอบด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อแก้ไขภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ **3** โดยขยายการผลิต การลงทุน และเพิ่มการจ้างงานเพื่อกระจายรายได้ให้ทั่วถึง ปรับปรุงคุณภาพของประชากร ปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทาง เศรษฐกิจสูงสุด

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ **4** มุ่งนโยบายในการเร่งรัดพัฒนา การส่งออก และการค้าระหว่างประเทศในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม รัฐจะให้ความสำคัญใน

การปรับปรุงคุณภาพการค้าของประเทศให้มีฐานะดีขึ้น โดยเร่งรัดการส่งออกให้มีอัตราสูงกว่าการนำเข้า การดำเนินงานดังกล่าว มีแนวนโยบาย ที่สำคัญคือ ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้า ระหว่างประเทศ โดยจะร่วมมือกันระหว่าง กลุ่มประเทศที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือหลายชนิด กลุ่มประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน และกลุ่มสมาชิกองค์การระหว่างประเทศภายใต้การสหประชาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะร่วมมือกับกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างใกล้ชิด

นอกจากการส่งเสริมการส่งออกสินค้าเกษตรแล้วยังมีการส่งเสริมการส่งออกสินค้า อุตสาหกรรม สินค้าประเภทหัตถกรรมที่ทำด้วยฝีมือ และมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของไทย การส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางบกระหว่างประเทศ ในกลุ่มเอเชียอาคเนย์

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 คำนึงถึงประเด็นปัญหาหลักทางเศรษฐกิจ และสังคมที่มีแนวโน้มว่าจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นในอนาคต เนื่องจากในระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา ระบบเศรษฐกิจ และสังคมของไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างการผลิตและรายได้ ในลักษณะการบริโภค ค่านิยม และมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น คนส่วนใหญ่ในชาติได้รับทั้งประโยชน์ และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภาวะทางเศรษฐกิจ และสังคม ดังกล่าวที่ผ่านมามากพอสมควร ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 จึงเป็น แผนการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม และการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาคโดยกำหนด เป้าหมายการปรับโครงสร้างการผลิตและการส่งออกของภาคอุตสาหกรรม โดยระบุ แนวนโยบาย ส่งเสริมให้เอกชนทั้งในและนอกประเทศเป็นผู้ลงทุนประกอบการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม ตามมาตรการ ทิศทางและเป้าหมายที่รัฐกำหนดไว้

สำหรับนโยบาย และมาตรการพัฒนาอุตสาหกรรมเฉพาะด้านจะปรับปรุงโครงสร้าง อุตสาหกรรมเฉพาะประเภทโดยมุ่งปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมบางประเภทที่มีอยู่เดิม และที่จะ ตั้งขึ้นใหม่ให้มีประสิทธิภาพที่สามารถจะแข่งขันในตลาดต่างประเทศ และตลาดภายในได้ โดยเน้น การปรับปรุงคุณภาพลดต้นทุนการผลิตและกำหนดราคาให้เป็นธรรมแก่ผู้บริโภคภายใน

สำหรับการส่งเสริมการส่งออกเร่งรัดให้การลงทุนเพิ่มการผลิตเพื่อการส่งออก โดยกำหนดให้มี สิ่งจูงใจ และความสะดวกรวมทั้งจัดอุปสรรคต่างๆ ในการส่งออก เพิ่มประสิทธิภาพการบริการ ส่งออกของกระทรวงพาณิชย์ รวมทั้งการเจรจาทางการค้าระหว่างประเทศ การควบคุมการส่งออก จะกระทำเฉพาะในกรณีพิเศษเท่านั้นและให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการค้าต่างประเทศ

ส่วนแผนการปรับโครงสร้างการค้าต่างประเทศ และบริการเกิดขึ้นจากการประเมินมูลค่า การนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นกว่ามูลค่าการส่งออกจึงทำให้ดุลการค้าขาดดุลทวีมากขึ้นทุกปีและการวิเคราะห์ ว่า ตลาดส่งออกได้มีการกระจายตลาดไปยังกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศผู้ผลิตน้ำมันใน ตะวันออกกลางมากขึ้นจะเห็นได้ว่าสินค้าส่งออกยังมีคู่แข่งทางการส่งออกได้อีกมากทั้งชนิดสินค้า และ การเปิดตลาดใหม่ๆ หากได้มีการกำหนดเป้าหมายและพัฒนารส่งออกอย่างเป็นระบบต่อไป

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 ได้จัดขึ้นจากประเมินสภาพเศรษฐกิจ และ สังคม และการดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 เนื่องจากการขยาย ตัวของเศรษฐกิจมีแนวโน้มลดลงต่ำกว่าในอดีต ในขณะที่เศรษฐกิจโลกตกต่ำ ราคาสินค้าขึ้นปฐม ลดลง และมีการใช้นโยบายกีดกันทางการค้ารุนแรงขึ้น

ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 จึงมีแนวทางการพัฒนาโดยเน้น การขยายตัวทางเศรษฐกิจ พร้อมทั้งการกระจายรายได้ การแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท และ การรักษาคุณภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ให้มีโอกาสนในการพัฒนาต่อไปในอนาคตอย่าง มั่นคง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 เน้นการพัฒนาคมน สังคม พัฒนาคุณภาพ คนให้เป็นคนดีมีความสามารถควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจพัฒนาขีดความสามารถทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี พัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจาก สถานการณ์เศรษฐกิจและสังคมภายในและภายนอก ด้านการผลิต การตลาดของโลกได้เปลี่ยนแปลงไป อย่างมาก ในด้านการผลิตประเทศไทยจะมีคู่แข่งมากขึ้น การปกป้อง และการกีดกันทางการค้า และปัญหาความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 เน้นแนวทางการดำเนินการเพื่อรักษาอัตรา การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ โดยการให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเงินการคลัง และตลาดทุนโดยเร่งดำเนินการระดมเงินออมภาคเอกชนในประเทศ การพัฒนาการเกษตรที่มุ่งเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต และกระจายระบบการเกษตรสมัยใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เพิ่มสภาพการณ์ แข่งขันด้านอุตสาหกรรม การค้าและบริการ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี กำหนดเป้าหมายการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อให้มีการนำเทคโนโลยีที่

เหมาะสมมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และเสริมสร้างความสามารถในการจัดหาและถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และการพัฒนาเทคโนโลยี

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการศึกษา โดยเฉพาะประเด็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นเป้าหมายการพัฒนาจำเป็นที่จะต้องเน้นการพัฒนาคคนให้ เป็นคนมีความสามารถ และสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้สามารถรักษาสถานภาพการแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี อย่างเป็นขั้นตอน และกำหนดให้อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้นจากอัตราปัจจุบัน กำหนดให้มีการรับนักศึกษาใหม่ในระดับอุดมศึกษามีสัดส่วนของสายวิทยาศาสตร์ต่อสายสังคมศาสตร์เป็น 30:70 และ ให้ประชาชนได้รับการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนอย่างกว้างขวางทั่วถึง และต่อเนื่อง มีการฝึกอบรมแรงงานที่ด้วยโอกาสทางเศรษฐกิจ ได้พัฒนาขีดความสามารถเพื่อการยกระดับรายได้ และฐานะของตนเองให้ดีขึ้น และให้กลุ่มผู้ด้วยโอกาสทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะแรงงานรับจ้างภาคเกษตรแรงงานที่มีรายได้ต่ำในเมือง แรงงานเด็กและสตรี แรงงานไทย ในต่างประเทศ มีความมั่นคงในการทำงาน ได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 มียุทธศาสตร์ใหม่ที่สำคัญประกอบด้วย การพยายามเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐกับประชาชนให้เกิดขึ้นมากที่สุด โดยการใช้ระบบความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในสังคม และสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และการแก้ไขความขัดแย้งในสังคมด้วยสันติวิธี อีกประการคือ การปรับระบบการบริหารจัดการเพื่อให้มีการแปลงแผนไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งการปรับกระบวนการและกลไกในการบริหารจัดการงบประมาณและบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ

ในประเด็นการพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคคน และคุณภาพชีวิต แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ระบุแนวทางการสร้างฐานการผลิตให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในตลาดโลกโดยการพิจารณาสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ด้านการค้าทั้งภายใน และภายนอกประเทศ โดยเฉพาะการเปิดเสรีทางการค้าและบริการ รวมทั้งกฎเกณฑ์ทางการค้าระหว่างประเทศใหม่ๆ จะมีผลทำให้รูปแบบการผลิต และการค้าของประเทศต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ ภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ โดยการพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดตามแนวคิดดังกล่าว แผนที่จะจัดขึ้นที่ไ้ได้ระบุไว้มีดังนี้

1. การปรับโครงสร้างการผลิตให้เข้มแข็งเพื่อให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในตลาดโลก โดย (1) การสร้างรากฐานการผลิตที่มั่นคง (2) การสร้างความสมดุลของการผลิตกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และ (3) การเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก

2. การพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อสร้างรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน โดย (1) การเพิ่มขีดความสามารถในการถ่ายทอดเทคโนโลยี (2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (3) การเพิ่มประสิทธิภาพการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี และ (4) การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดย (1) พัฒนาระบบสื่อสารโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคนี้ (2) พัฒนาการขนส่งทางอากาศให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการขนส่งในภูมิภาค (3) พัฒนาระบบการขนส่งทางบกให้เชื่อมโยงการขนส่งระบบอื่น และเป็นฐานรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ (4) พัฒนาระบบการขนส่งทางน้ำภายในและระหว่างประเทศให้เต็มศักยภาพ (5) พัฒนาและจัดหาแหล่งพลังงานให้เพียงพอ และมีความมั่นคงควบคู่ไปกับการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการผลิตสินค้าและบริการของประเทศ และ (6) พัฒนาและจัดหาน้ำ

4. การเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการสร้างรากฐานการผลิตที่เข้มแข็งและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดย (1) ลดบทบาทของภาครัฐจากการเป็นผู้กำกับดูแล และดำเนินการด้านการผลิต การค้า และการบริการ มาเป็นผู้ประสานงาน (2) ปรับระบบการจัดสรรงบประมาณ (3) เพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศเพื่อนำไปสู่เพิ่มประสิทธิภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และเอกชนในการพัฒนาประเทศ (4) เพิ่มประสิทธิภาพในการการบริหารทรัพยากรจากต่างประเทศ (5) ให้มีคณะกรรมการระดับนโยบายที่มีเอกภาพเป็นการถาวร (6) รับผิดชอบการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าการเกษตร อุตสาหกรรมการเกษตรและอุตสาหกรรมชุมชน (7) ให้มีคณะกรรมการระดับนโยบายรับผิดชอบการพัฒนาอุตสาหกรรมก่อสร้างเป็นการเฉพาะ (8) ปรับบทบาทของกระทรวงที่เกี่ยวข้องแห่งประเทศไทยไปสู่การพัฒนา และปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในประเทศ และ (9) ให้มีกฎหมายการป้องกันการผูกขาด

5. พัฒนารัฐวิสาหกิจ เพื่อลดบทบาทของรัฐในการเป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจ และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ โดย (1) เพิ่มบทบาทภาคเอกชน เพื่อให้รัฐวิสาหกิจเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง (2) สนับสนุนรัฐวิสาหกิจให้มีสถานะเป็นบริษัทมหาชน และจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อให้สามารถระดมทุนจากประชาชนได้อย่างกว้างขวาง (3) จัดตั้งองค์กรกลางเป็นการถาวร เพื่อบริหารนโยบายการเพิ่มบทบาทภาคเอกชน และ

ประสานการปฏิบัติกับรัฐวิสาหกิจต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และ (4) นำระบบประเมินผลการดำเนินงาน มาใช้แทนการกำกับดูแลในรายละเอียดเพื่อให้รัฐวิสาหกิจดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคล่องตัว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เน้นการเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจให้เข้มแข็ง และมีเสถียรภาพภายใต้แนวคิดหลักที่จะสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของคนเพื่อยกระดับรายได้และความเป็นอยู่ของประชาชนทุกกลุ่มให้ดีขึ้นและให้เศรษฐกิจขยายตัวในระดับที่เหมาะสมและต่อเนื่อง โดยประกอบด้วยแผนมีดังนี้

1. การเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดย (1) รักษาเสถียรภาพของระดับราคาผู้บริโภค (2) เพิ่มระดับเงินออมของประเทศ และ (3) ลดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด

2. การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจ โดย (1) เพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มบทบาทของระบบการเงิน (2) ปรับปรุงประสิทธิภาพการกำกับดูแลสถาบันการเงินและระบบการเงิน โดย (3) พัฒนาคูคณาการด้านการกำกับดูแลสถาบันการเงินและกชเสริมสร้างจรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจการเงิน

3. การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการเงิน และตลาดทุนเพื่อเป็นแหล่งระดมเงินทุนและเงินออม โดย (1) สนับสนุนกิจการวิเทศธุรกิจ โดยปรับปรุงสิทธิประโยชน์ด้านภาษีและขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของกิจการวิเทศธุรกิจ (2) ส่งเสริมการระดมทุนจากตลาดทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศของบริษัทต่างประเทศที่เป็นกิจการของคนไทย หรือกิจการที่คนไทยร่วมทุน (3) ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ โดยสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนรวมสำหรับนักลงทุนชาวต่างประเทศ การจัดตั้งกองทุนรวมประเภทใหม่ๆ เพื่อเป็นทางเลือกแก่นักลงทุน (4) พัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการเงินกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค โดยจัดระบบการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน และการให้กู้ยืมหรือร่วมลงทุนในโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจไทย และประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค และ (5) สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกิจกรรมทางการเงิน และลดต้นทุนเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันกับต่างประเทศ และเพื่อขยายบทบาทในการให้บริการการเงินแก่ประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9(พ.ศ. 2540-2544)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 เกิดจากแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ

อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ภายใต้สภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 กำหนดวิสัยทัศน์ของการพัฒนาประเทศว่า ให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ” ใน 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน วัตถุประสงค์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ในการดำเนินการตามวิสัยทัศน์นี้ได้แก่

1. เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพและมีภูมิคุ้มกัน และเพิ่มสมรรถนะของระบบเศรษฐกิจโดยรวมให้สามารถแข่งขันได้และก้าวทันเศรษฐกิจยุคใหม่

2. เพื่อวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็งยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้อย่างรู้เท่าทันโลก และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่ายชุมชน

3. เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทยทุกระดับ เป็นพื้นฐานให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการปฏิรูประบบบริหารจัดการภาครัฐ เอกชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา การสร้างระบบการเมืองที่ดี

4. เพื่อแก้ปัญหาความยากจนและเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนไทยในการพึ่งพาตนเอง ให้ได้รับโอกาสในการศึกษา และบริการทางสังคมอย่างเป็นธรรม และทั่วถึง สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และปรับกลไกภาครัฐให้เอื้อต่อการแก้ปัญหา

ในการดำเนินการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 แนวทางที่สำคัญได้จัดลำดับไว้เพื่อจะสร้างประสิทธิภาพมีดังนี้

1. การเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวอย่างรวดเร็วและมีเสถียรภาพ

2. การสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก เน้นพัฒนาธุรกิจชุมชน

3. การบรรเทาปัญหาสังคม

4. การแก้ปัญหาความยากจน

สำหรับยุทธศาสตร์การบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ได้วิเคราะห์สาเหตุของวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงต้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 แล้ว สรุปว่าปัญหาเศรษฐกิจนั้นจากการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมที่ขาดประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้นให้ความสำคัญกับการหาแนวทางการบริหารด้านการเงินให้สร้างภูมิคุ้มกันแก่ระบบการเงินเพื่อป้องกันวิกฤต และการใช้มาตรการกระตุ้นการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจทั้งด้านการใช้จ่ายภาครัฐ และมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการขยายตัวเศรษฐกิจฐานราก ตลอดจน มุ่งเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้เป็นโอกาส โดยการเตรียมเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็ง สร้างภูมิคุ้มกัน

ต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลกระทบทั้งจากภายในและภายนอก เพื่อให้สามารถแสวงหาประโยชน์ และป้องกันผลกระทบทางลบจากกระบวนการโลกาภิวัตน์

จากยุทธศาสตร์การบริหารเศรษฐกิจส่วนรวม วัตถุประสงค์ได้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อชี้แนวทางของการดำเนินนโยบายมีดังนี้ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550)

1. ให้ภาคการเงินมีความเข้มแข็ง มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีสามารถป้องกันวิกฤตการณ์ และความผันผวนจากเศรษฐกิจการเงินโลกได้ มีศักยภาพในการสนับสนุนการระดมทุนของระบบเศรษฐกิจเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ และมีส่วนสนับสนุนการกระจายเงินทุนไปสู่ภูมิภาค

2. สร้างความมั่นคงทางการคลังในระยะยาว โดยคำนึงถึงความสอดคล้องระหว่างการรักษาวินัยการคลังและความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

3. พัฒนาความเชื่อมโยงระหว่างประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลางที่เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ของประเทศ และมีการเตรียมความพร้อมของเศรษฐกิจและสังคมอย่างรู้เท่าทันและมีภูมิคุ้มกันจากผลกระทบที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์

แนวทางยุทธศาสตร์การบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการสร้างประสิทธิภาพในการบริหารทางเศรษฐกิจและสังคม และพร้อมที่จะรับมือสภาพการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยระบุแนวทางหลักที่มีดังนี้

1. การพัฒนาด้านการเงินเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อความวิกฤตทางเศรษฐกิจ และช่วยกระจายความเจริญ และเป็นธรรม

2. การพัฒนาการคลัง เพื่อสร้างความมั่นคงของฐานะการคลัง และกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค โดยเน้นการรักษาวินัยการคลังและบริหารหนี้ การเงินในระยะยาว

3. การพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่างประเทศให้อยู่บนทางสายกลาง มีการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกอย่างรู้เท่าทัน ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศที่ใช้ความรู้ความสามารถในประเทศมากขึ้น (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ระบุยุทธศาสตร์การพัฒนาความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีภายใต้กระแสการพัฒนาของโลกซึ่งกำลังมุ่งสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ได้ทำให้แนวโน้มการแข่งขันในเวทีโลกทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นตามลำดับ ขณะที่ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยกลับลดต่ำลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ระบบเศรษฐกิจให้ประเทศไทยพัฒนาความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจ และวางรากฐานการปรับโครงสร้างการพัฒนาประเทศให้เข้าสู่คุณภาพสามารถก้าวตามโลกได้อย่างรู้เท่าทัน และสร้างความเป็นธรรมในสังคม กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 2 ประการ คือ

(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550)

1. พัฒนาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้สามารถประยุกต์และพัฒนาเทคโนโลยีทันสมัยเพื่อต่อยอดเทคโนโลยีที่มีอยู่

2. เสริมสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับสังคมไทย เพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างการพัฒนาของประเทศให้มุ่งสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้

การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 มุ่งเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ การพัฒนาต่อยอด ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนานวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต การเสริมสร้างพื้นฐานความคิดแบบวิทยาศาสตร์ให้กับสังคมไทย และพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งยกระดับการพัฒนา และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่นำไปสู่เศรษฐกิจ และสังคมแห่งการเรียนรู้ แนวทางดำเนินการที่ระบุไว้มีดังนี้

1. การประยุกต์ใช้ และการพัฒนาเทคโนโลยี ให้มีความสำคัญต่อการเพิ่มผลิตภาพการผลิต เพื่อสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดสัดส่วนการพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ให้มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ และพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี รวมทั้งพัฒนาความสามารถของทรัพยากรบุคคลของชาติในทุกกระดับ

3. การยกระดับการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเป็นโครงสร้าง พื้นฐานที่สำคัญในการกระจายองค์ความรู้และข่าวสารสู่คนไทยอย่างกว้างขวาง อันเป็นการสนับสนุนการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันและการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้ประกาศให้เป็นแผนที่เกิดจากการระดมพลังความคิด และการมีส่วนร่วมของประชาชนชาวไทยจากทั่วประเทศมาร่วมกันดำเนินการในทุกชั้นตอนอย่างกว้างขวางและเห็นพ้องร่วมกันอัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550)

หลังจากการทบทวนผลการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 7 ร่วมกันได้ข้อสรุปว่า แม้เศรษฐกิจขยายตัวดี แต่การพัฒนาคนและสังคม และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมยังเป็นไปได้ช้า ส่งผลให้การพัฒนาไม่สมดุลและไม่ยั่งยืน จึงปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาใหม่ที่เน้น “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และใช้

เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาคนให้มีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งทำให้เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับชีวิตของสังคมไทยและนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

สำหรับการดำเนินการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ความเข้าใจบริบทการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาในอนาคต หมายความว่า ต้องมีการเตรียมความพร้อมและรู้จักนำศักยภาพที่มีอยู่มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อนำไปการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวโน้มของบริบทการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญมีดังนี้ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550)

1. การเปลี่ยนแปลงของกระแสเศรษฐกิจและการเงินโลกทั้งด้านการรวมตัวของกลุ่มเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินของโลก และความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจไทยกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค อันส่งผลให้ประเทศไทยมีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศจากการเป็นสมาชิกภายในกลุ่มข้อตกลงการค้า และข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ จำนวนมาก อาทิ ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน (ASEAN) และเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) ความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขง (Great Mekhong Sub-region:GMS) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในกลุ่มบังคลาเทศ-อินเดีย-พม่า-ศรีลังกา-ไทย (BIMST-EC) รวมทั้งบทบาทในองค์การสหประชาชาติ การเป็นผู้ประสานงานประชุมเอเชีย-ยุโรป (ASEM) การประชุม UNCTAD

2. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดทั้งพัฒนาการด้านทางเทคโนโลยีผู้เศรษฐกิจยุคใหม่ และผลกระทบต่อการพัฒนาของโลกที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ได้แก่ เทคโนโลยี สารสนเทศ และการสื่อสาร เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันการเติบโตของเศรษฐกิจยุคใหม่ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมากกว่าเป็น การใช้เทคโนโลยีเดิม ปัจจุบันประเทศไทยการลงทุนด้านวิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าประเทศคู่แข่ง และภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่ยังใช้เทคโนโลยีการผลิตระดับพื้นฐาน เช่น การผลิตเสื้อผ้า สินค้าอุปโภค และบริโภค

3. การเปลี่ยนแปลงด้านสังคมที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและผลกระทบต่อประเทศไทย และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและแนวโน้มพฤติกรรมกรบริโภคของโลกและผลกระทบต่อประเทศไทย

4. การเคลื่อนย้ายของคนอย่างเสรีที่มีแนวโน้มการเคลื่อนย้ายของคนระหว่างประเทศ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการขนส่ง และกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้มีการเดินทางทั้งวัตถุประสงค์ เพื่อการท่องเที่ยวและการทำธุรกิจในที่ต่างๆ ทั่วโลกมากขึ้น มีการเคลื่อนย้ายแรงงานและผู้ประกอบการเพื่อไปทำงานในต่างประเทศได้สะดวกขึ้น ตลอดจนสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ ทำให้ประเทศต่างๆ ตระหนักถึงความสำคัญของบุคลากรที่มีองค์ความรู้สูงต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

5. การเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติขาดแคลน และความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมโลกมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงตามการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรโลก การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ และอุณหภูมิโลกที่สูงขึ้น พร้อมกับผลกระทบต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยจากความเคลื่อนไหวในเวทีโลก นำมาสู่การสร้างข้อตกลงระหว่างประเทศและพันธกรณีต่างๆ ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรร่วมกัน ประเทศประเทศไทยจึงได้ร่วมเป็นภาคีในสนธิสัญญาที่เร่งรัดให้มีการดูแลทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหลายด้าน

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกที่จะมีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต แนวคิดหลักและทิศทางการปรับตัวของประเทศไทยให้เข้าไปในทางสายกลางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาแบบองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ประเทศสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลเป็นธรรมและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. กระบวนทัศน์การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. กระบวนทัศน์การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา”
3. การเสริมสร้างทุนเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน
4. การบริหารจัดการประเทศสู่ความยั่งยืน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ระบุวิสัยทัศน์มุ่งพัฒนาประเทศไทยสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุขเศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ และทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืนอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศ ที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” โดยกำหนด วัตถุประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่ประเทศไทยจะต้องปรับตัวในอนาคต และเพื่อการพัฒนาประเทศ ในระยะยาว และระยะ ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายหลักของการพัฒนาไว้ ดังนี้

1. สร้างโอกาสการเรียนรู้คู่คุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่องที่ขับเคลื่อนด้วยการเชื่อมโยงบทบาทครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา เสริมสร้างบริการสุขภาพอย่างสมดุล ระหว่างการส่งเสริม การป้องกัน การรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพ และสร้างความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

2. เพิ่มศักยภาพของชุมชน เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเป็นรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจ คุณภาพ

ชีวิต และอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนนำไปสู่การพึ่งตนเองและลดปัญหาความยากจนอย่างบูรณาการ

3 ปรับโครงสร้างการผลิตสู่การเพิ่มคุณค่าของสินค้า และบริการบนฐานความรู้ และนวัตกรรม รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสาขาการผลิตเพื่อทำให้มูลค่าการผลิตสูงขึ้น

4 สร้างภูมิคุ้มกัน และระบบบริหารความเสี่ยงให้กับภาคการเงิน การคลังพลังงาน ตลาดปัจจัยการผลิต ตลาดแรงงาน และการลงทุน

5 สร้างระบบการแข่งขันด้านการค้าและการลงทุนให้เป็นธรรม และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศ รวมทั้งสร้างกลไกในการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ประชาชนในทุกภาคส่วนอย่างเป็นธรรม

6 เพื่อเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ ควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศ และการดำรงชีวิตของคนไทยทั้งในรุ่นปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งสร้างกลไกในการรักษาผลประโยชน์ของชาติอย่างเป็นธรรมและอย่างยั่งยืน

7 เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน และขยายบทบาทขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควบคู่กับการเสริมสร้างกลไก และกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

สำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน คำนึงถึงความสอดคล้องและเป็นไปตามหลักการ “ความเพียงพอ” ที่มุ่งใช้ “ความมีเหตุผล” และ “ฐานความรู้” ในกระแสโลกาภิวัตน์ โดยระบุปัจจัยสนับสนุนต่างๆ ได้แก่ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550)

1 การพัฒนาฐานโครงสร้างพื้นฐาน และ โลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2 การปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ

3 การปรับโครงสร้างภาษีให้สอดคล้องกับโครงสร้างเศรษฐกิจ

4 การสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

วัตถุประสงค์ที่ดำเนินยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเน้นปัจจัยมีดังนี้

1 ทางด้าน การปรับโครงสร้างการผลิตสู่การเพิ่มคุณค่า (Value Creation) ของสินค้า

2 การบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสาขาการผลิต เพื่อทำให้มูลค่าการผลิตสูงขึ้น

3 การสร้างภูมิคุ้มกัน (Safety Net) และระบบบริหารความเสี่ยงให้กับภาคการเงินการคลัง พลังงาน ตลาดปัจจัยการผลิต ตลาดแรงงาน และการลงทุน

4 การสร้างระบบการแข่งขันด้านการค้า และการลงทุนให้เป็นธรรม และคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศรวมทั้งการสร้างกลไกในการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ประชาชนในทุกภาคส่วนอย่างเป็นธรรม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ **10** กำหนดแนวทางเกี่ยวกับการปรับตัวภาคเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและพัฒนาระบบภูมิคุ้มกันความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์ และสร้างกลไกที่จะทำให้มีการกระจายผลประโยชน์ต่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศและมีการแข่งขันที่เป็นธรรม เนื้อหาที่สำคัญของแนวทางที่ระบุไว้มีดังนี้ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550)

1. การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้า และบริการบนฐานความรู้ และความเป็นไทย โดยเน้น

1) การปรับโครงสร้างภาคเกษตร ให้ประเทศไทยมีความมั่นคง และความปลอดภัยด้านอาหาร เป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญของโลก เป็นแหล่งผลิตไฟเบอร์และวัสดุ และสนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรที่มีโอกาสใหม่ เช่น พลังงาน ทดแทน สินค้าชีวภาพ และสินค้าที่สอดคล้องกับรสนิยมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป

2) การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม ให้เป็นฐานการผลิตระดับภูมิภาคและโลก สำหรับอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูงและวางรากฐานให้กับอุตสาหกรรมใหม่ที่มีศักยภาพ และแนวโน้มที่ดีบนพื้นฐานการสร้างมูลค่าโดยใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม

3) การปรับโครงสร้างภาคบริการ ให้เป็นแหล่งสร้างรายได้หลักของประเทศ โดยพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของภูมิภาค

4) การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต โดย บริหารองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ทั้งการสั่งสม การสร้าง การแพร่กระจาย และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยี โดยเฉพาะการสร้างโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมเข้าสู่ระบบฐานความรู้

2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และบริการโลจิสติกส์ (Logistics) เพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิต ภาคธุรกิจ และภาคบริการของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง และการบริหารจัดการโลจิสติกส์ และระบบสื่อสารโทรคมนาคมที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

2) บริหารจัดการด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ที่โปร่งใส มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า และมีประสิทธิภาพ ภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

3) ขยายตลาดส่งออก โดยการเปิดเสรีกับประเทศที่มีช่องทางการค้า

4) พัฒนาและเร่งรัดการปรับกฎระเบียบและกฎหมายระหว่างประเทศ

5) ผลักดันความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคให้มีความก้าวหน้าในการก้าวสู่ประชาคมเอเชียตะวันออก (**East Asian Community**) ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ **Economic Community Social Community and Security Community** โดยการขยายความร่วมมือ ASEAN และ ASEAN+3 รวมทั้งผลักดันการดำเนินการในเรื่องตลาดพันธบัตรเอเชียให้สามารถปฏิบัติได้จริง เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนสำรองแหล่งสุดท้าย

6) ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศในกรอบความร่วมมือ **GMSACMECS IMF-GT JDS** และ **BIMSTEC** โดยพัฒนาโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานหลักเชื่อมโยงแนวพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจปรับปรุงกฎระเบียบทั้งในประเทศ และระหว่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกการค้าการลงทุนข้ามพรมแดน ควบคู่กับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ดูแลและป้องกันผลกระทบทางสังคม และสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

7) พัฒนาผู้ประกอบการใหม่และส่งเสริมผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพ

8) สนับสนุนความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือ และการแก้ไขในประเด็นปัญหาความร่วมมือระหว่างประเทศ

9) เสริมสร้างการยอมรับและความเชื่อมั่นของต่างประเทศต่อประเทศไทย

3 การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ การบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ การสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต และการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและการพัฒนาแหล่งพลังงานทางเลือก

4 แนวทางการสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม และการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม โดยการบริหารจัดการเศรษฐกิจและการสร้างเครื่องมือและกลไกในป้องกันการผูกขาดในทุกตลาด และทำให้เกิดการกระจายประโยชน์ โดย

1) การส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรมในประเทศ

2) การกระจายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไปสู่ภูมิภาคอย่างสมดุลและเป็นธรรม

3) การเพิ่มประสิทธิภาพและความครอบคลุมของการให้บริการของระบบการเงินฐานรากให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก

4) การดำเนินนโยบายการคลังเพื่อส่งเสริมการกระจายรายได้ กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 การกำหนดและแผนการลงทุนด้าน

เศรษฐกิจขึ้นด้านประเภทต่างได้แก่

1. การปฏิรูประบบการออม ให้มีความครอบคลุมครบถ้วนสำหรับกำลังแรงงาน ทั้งขยายการออมภาคบังคับ ปฏิรูปกองทุนบำเหน็จบำนาญ และการออมเพื่อการชราภาพสำหรับแรงงานนอกระบบ

2 การขับเคลื่อนการรวมกลุ่ม และการพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน ในสาขาการผลิต และบริการที่มีศักยภาพ รายสาขา รายพื้นที่ เพื่อเพิ่มผลผลิตการผลิต และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เช่น พัฒนาการรวมกลุ่มอุตสาหกรรม การสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายธุรกิจ ในอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ

3 ปฏิรูประบบนวัตกรรม (Innovation system reform) อย่างครบวงจร ทั้งสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย จัดตั้งกองทุน และบริษัทร่วมทุน และสำนักงานอนุญาต รวมทั้งศูนย์การกระจายนวัตกรรม เพื่อสามารถพัฒนานวัตกรรมได้อย่างก้าวกระโดด

4 สร้างฐานการทำ Value Creation ในภาคเกษตร โดยการวิจัย ปรับปรุง และกระจายพันธุ์ที่ดีในสินค้าเกษตร ให้เกษตรกรใช้อย่างทั่วถึงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของสินค้า

5 ลดต้นทุนด้านขนส่ง และ โลจิสติกส์ พัฒนาและขยายขีดความสามารถของโครงข่ายการขนส่งทางราง ทางน้ำ ทางท่อ ระบบการขนส่งสนับสนุน (Feeder) และศูนย์รวบรวม และกระจายสินค้าตามจุดยุทธศาสตร์ฐานการผลิตของประเทศ

6 การลงทุนเพื่อพัฒนาบริการภาครัฐพัฒนาโครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศภาครัฐ และระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government)

7. การลงทุนเพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานที่สมดุลและเป็นธรรม ขยายโครงข่ายการให้บริการ โครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมให้ครอบคลุมพื้นที่ชนบท และการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน และชุมชน

8 สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน จัดหาแหล่งพลังงานทั้งใน และต่างประเทศเพิ่มเติมรวมทั้งหาแหล่งพลังงานใหม่ๆ ที่มีความคุ้มค่าเชิงพาณิชย์หรือมีต้นทุนต่ำ ตลอดจนการสำรองแหล่งพลังงาน รวมทั้งเร่งพัฒนาเทคโนโลยี และการลงทุนแหล่งพลังงานทดแทน

นอกจากการกำหนดการลงทุนแล้ว ยังมีแผนสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่จำเป็นต้องดำเนินการในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เพื่อ สร้างกระบวนการเรียนรู้หนุนเสริม การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติที่สำคัญ จำแนกตามยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ดังนี้

1. ด้านการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวม โดยการศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมและการพัฒนาระบบการออมระยะยาว และการศึกษาระบบการเงินระดับฐานราก เพื่อวางระบบที่ช่วยเสริมบริการของ

ระบบการเงินเชิงพาณิชย์ เพื่อกำหนดรูปแบบและกฎระเบียบในการดำเนินงานที่เหมาะสมกับเงื่อนไขและโครงสร้างสังคมไทย โครงสร้างภาคการเงินของประเทศ รวมทั้งการคุ้มครองผู้บริโภค

2 การปรับโครงสร้างการผลิตให้ผลิตภาพการผลิตและคุณค่าของสินค้าและบริการ บนฐานความรู้ และความเป็นไทย

การปรับโครงสร้างภาคเกษตรประกอบด้วยการศึกษาวิจัยโอกาส และความเป็นไปได้ในการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และการเพิ่มผลิตภาพการผลิต (**Productivity**) ในกลุ่มสินค้าสร้างรายได้หลักจากการส่งออก การศึกษาวิจัยการบริหารจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลิตผลการเกษตร ในกลุ่มสินค้าที่มีการนำเข้าได้ง่าย และมีปัญหาการค้าตกต่ำเป็นประจำทุกปี

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเกิดจากแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจที่ เพื่อที่จะสร้างรากฐานเศรษฐกิจให้มั่นคงซึ่งพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจให้สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงของประเทศ มีค้ำกันทางเศรษฐกิจที่ช่วยลดความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกและบรรเทาความผันผวนเสถียรภาพ ขณะเดียวกันมีความสามารถปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์โลกจะเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน อันจะทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างต่อเนื่องและกระจายผลประโยชน์ของการพัฒนาอย่างเป็นธรรม นำไปสู่ความยั่งยืนของการพัฒนา

ในผลการประเมินแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอความเห็น หลังจาก 2 ปี ที่ดำเนินแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ทำให้สภาพเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2545 มีความเข้มแข็งมากกว่าก่อนเกิดวิกฤติ และความอยู่ดีมีสุขของประชาชนหลังวิกฤติได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและอยู่ดีมีสุขมากกว่าช่วงก่อนวิกฤติ โดยใช้ตัวชี้วัดที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ตัวชี้วัดของดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจประกอบด้วย ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก การเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และการกระจายผลประโยชน์ของการพัฒนาอย่างเป็นธรรม ตัวชี้วัดของดัชนีความอยู่ดีมีสุข ที่วัดผลกระทบสุดท้ายของกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับคนอย่างเป็นองค์รวมโดยเชื่อมโยงทุกมิติทั้งด้านสุขภาพ อนามัย ความรู้ ชีวิตการทำงาน รายได้ และการกระจายรายได้ สภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตของตนเอง ตลอดจนชีวิตครอบครัว และการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐที่พัฒนาเพิ่มเติมขึ้นใหม่ การประเมินดังกล่าวทำขึ้นเพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงหลังจากการดำเนินแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางรากฐานการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็ง มุ่งเสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจระดับรากหญ้า และระดับมหภาค ควบคู่ไปกับการสร้างความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกอย่างรู้เท่าทัน บนพื้นฐานพึ่งตนเอง และมีภูมิคุ้มกันที่ดี อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน และเสริมสร้างความอยู่ดีมีสุขของคนไทยอย่างยั่งยืน

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาเพื่อสร้างความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ได้แก่

1. ต้องมีการบริหารจัดการนโยบายเศรษฐกิจให้มีแข็งแกร่งการขยายตัวเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ และกระจายผลประโยชน์แก่ส่วนใหญ่ของประเทศ โดยเพิ่มผลิตภาพ การผลิต และพัฒนานวัตกรรม พัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานรากให้แข็งแกร่ง ปรับระบบบริหารจัดการเศรษฐกิจของภาครัฐให้สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ

2. ต้องพัฒนาศักยภาพของประชาชน และความเข้มแข็งของครอบครัว รวมทั้งชุมชนให้เป็นฐานรากที่มั่นคงสังคม โดยพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้มีคุณภาพ และสามารถปรับตัวพร้อมก้าวสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้เท่าทัน โดยการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีทักษะฝีมือสอดคล้องกับความต้องการภาคการผลิต และเทคโนโลยีสังคมใหม่ เพื่อสนับสนุนการเพิ่มสมรรถนะการผลิตและการแข่งขันของประเทศ

3. ต้องสนับสนุนให้ท้องถิ่น ชุมชนและประชาชนเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

4. ต้องวางรากฐานระบบบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ โดยกำหนดเป็นนโยบายให้ทุกหน่วยงานนำหลักการบริหารจัดการที่ดีไปปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยมีการประเมินผลการดำเนินการระดับองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม และประกาศให้สาธารณชนทราบ

อานวย วีรวรรณ และคณะ (2539) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจในอดีตและเสนอทิศทางและนโยบายทางเศรษฐกิจในอนาคตว่าการเปลี่ยนแปลงสำคัญที่เกิดขึ้นทางเศรษฐกิจในอดีตสามารถวิเคราะห์ได้ 6 ประการ ได้แก่

1. การเริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นทางการในเมืองใน ปี พ.ศ. 2504 ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นของแผนพัฒนาประเทศระยะยาว อันส่งผลให้เศรษฐกิจขยายตัวและรายได้ประชาชนสูงขึ้น

2. การขยายบริการทางสังคม และโครงสร้างพื้นฐานส่งผลให้คนทั่วประเทศมีความเป็นอยู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อันส่งผลให้อายุเฉลี่ยของคนไทยสูงขึ้น จำนวนหมู่บ้านที่ใช้ระบบไฟฟ้า และน้ำกินเพิ่มขึ้น ระยะทางของถนนในชนบทเพิ่มขึ้น สตรี และเด็กได้รับการดูแลมากขึ้น

3. โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากเศรษฐกิจเกษตรกรรมไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น

4. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตนั้นเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงของสินค้าส่งออก

5. ระบบการคลัง และการเงินของประเทศก็ได้มีการปรับปรุงพัฒนาขึ้นมา

6. การเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นในช่วง 30 ปี ไม่ใช่มีแต่ความสำเร็จ แต่ก็ยังมีปัญหาเดิมที่

ยังไม่สามารถแก้ไขได้ รวมทั้งปัญหาใหม่ เช่น ช่องว่างการกระจายรายได้และโอกาสทางเศรษฐกิจระหว่างคนรวยและคนจนที่เพิ่มขึ้น

การเสนอความคิดเห็นทิศทาง และนโยบายทางเศรษฐกิจในอนาคตต้องคำนึงถึงการพัฒนา ระบบเศรษฐกิจโลก ภูมิภาค รวมทั้งภายในประเทศ ซึ่งปรากฏให้เห็นการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การเพิ่มสมาชิกขององค์การการค้าโลกและการค้าเสรีแบบเปิด ระบบเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ (Knowledge based Economy) การเข้าสู่สังคมโลกาภิวัตน์ ความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพให้กับทั่วประเทศ

สำหรับการสร้างวิสัยทัศน์ที่พึงปรารถนาในอนาคตต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นหลายประการ คือ

1. ระบบเศรษฐกิจมีความเจริญเติบโตที่เหมาะสมกับความมั่นคงของภาวะเงิน และการจ้างงาน
2. ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพมั่นคง
3. ระบบเศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตแบบยั่งยืน
4. ระบบเศรษฐกิจมีการกระจายความเจริญอย่างทั่วถึงในทุกภูมิภาค
5. โครงสร้างเศรษฐกิจมีความสมดุลทั้งด้านเกษตร- อุตสาหกรรม-บริการ

การดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจให้เป็นไปตามทิศทางที่ถูกต้องนั้นควรเข้าใจสังคมที่จะเปลี่ยนแปลงไปเป็นสังคมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและการใช้ความรู้ (Knowledge-based) เป็นฐานในการผลิต เพราะฉะนั้น ต้องมององค์ประกอบระบบเศรษฐกิจหลายด้านในอนาคต ได้แก่ ความสำเร็จทางเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศ สภาพชีวิตของประชาชน ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างเมือง ภาค ต่างประเทศ และโลก

สภาพเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นในอนาคตภาคบริการจะขยายเจริญเติบโตต่อไปภาคอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นหลักจะพบอุปสรรคที่ต้องนำเทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิต ประเทศไทยจะมีบทบาททางเศรษฐกิจในมหาสมุทรแปซิฟิกพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสถานะเศรษฐกิจด้านการจัดการค้าเสรี การรวมกลุ่มการค้าเพื่อแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ตลาดต้องการแรงงานที่มีทักษะสูงที่สามารถดูแลบริหารเครื่องจักร หรือเทคโนโลยีขั้นสูง และข้อมูลข่าวสารในสังคมสารสนเทศ

นโยบายเศรษฐกิจของไทยได้ดำเนินมาตั้งแต่ พ.ศ. 2504 ภายใต้ชื่อว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รัฐเน้นนโยบายการลงทุน เพื่อสร้างปัจจัยพื้นฐานเศรษฐกิจของประชาชน และการขยายอุตสาหกรรมในภูมิภาค นอกจากนี้ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางการเกษตร และการส่งเสริมของการลงทุนจากต่างประเทศขึ้นตลอดจนการขยายบริการทางสังคมและสุขอนามัย เป็นต้น

ถึงแม้ว่านโยบายเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงมาตลอดตามความต้องการของรัฐ และประชาชน พร้อมกับตามสภาวะเศรษฐกิจของโลก รัฐบาลเน้นนโยบายเศรษฐกิจด้านการพัฒนาทางการเกษตร การพัฒนาและเพิ่มการผลิตทางอุตสาหกรรมเพื่อส่งออก การขยายเขตอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค การส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ และการขยายตลาดการส่งออก

ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 เป็นต้นมา นโยบายเศรษฐกิจเน้นการรักษาการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยที่ให้รัฐบาลมีบทบาททางเศรษฐกิจมากขึ้น นอกจากนี้ยังเน้นนโยบายการพัฒนาคนและสังคม การปรับปรุงโครงสร้างการผลิตและการตลาด การขยายตลาดต่างประเทศ เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มการผลิตสาขาต่าง ๆ และการสร้างคนที่มีความสามารถแข่งขันกับในตลาด ต่างประเทศได้

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 นโยบายเศรษฐกิจให้ความสำคัญกับให้พัฒนาเศรษฐกิจก้าวหน้าทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ พร้อมกับการสร้างสังคมที่เข้มแข็ง และดุลยภาพ นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามการพัฒนาของโลกเพื่อที่จะสร้างความเข้มแข็งในการแข่งขันในเวทีโลก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ซึ่งเป็นนโยบายเศรษฐกิจฉบับล่าสุด เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2550 - 2554 เป็นแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจที่จะดำเนินการต่อไปในอนาคตข้างหน้า ใช้พื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้กระบวนการพัฒนาสอดคล้องกับการสร้างความสมดุลและยั่งยืน โดยเศรษฐกิจช่วยในการพัฒนาคนให้มีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากนี้เน้นความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศในภูมิภาค ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตร และการพัฒนาระบบภูมิคุ้มกันความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับนโยบายที่เกี่ยวข้อง เช่น การปรับโครงสร้างการผลิตและการบริหารให้เพิ่มขึ้นโดยเน้นความเป็นไทย การพัฒนาบริการ โลจิสติกส์ การพัฒนาแนวทางการแข่งขันที่มีความเป็นธรรม เป็นต้น

จากนโยบายเศรษฐกิจของประเทศไทยดังที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-10 สามารถสรุปได้ว่านโยบายเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทุกด้านในทุกภูมิภาคควบคู่กันไป ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ทรัพยากร วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น และมีความเชื่อมโยงกับการพัฒนากำลังคนของประเทศให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการกำลังคนทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน โดยรัฐได้ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 รัฐได้เน้นการลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ ส่งเสริมการค้าเสรี

สนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติในขอบเขตที่สมควร และพัฒนากำลังคน เป็นต้น รัฐได้พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเรื่อยมา จนกระทั่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6-10 รัฐมุ่งเน้นการรักษาการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยให้รัฐมีบทบาททางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น มีการขยายการลงทุนทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ มีมาตรการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และสร้างความเข้มแข็งให้ระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนการพัฒนาประเทศตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้สามารถรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ด้วยการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาด้านการศึกษาของประเทศ มุ่งสร้างสังคมคุณภาพ มีการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี เป็นต้น โดยคำนึงถึงผลกระทบสุดท้ายของกระบวนการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อคนอย่างองค์รวม เพื่อให้สังคมไทยมีการพัฒนาอย่างรอบด้าน และอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน

สาธารณรัฐเกาหลี

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2505-2509)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 ระบุการสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจของชาติให้มีความมั่นคงและเข้มแข็ง และปรับปรุงอุปสรรคของการดำเนินการตามระบบเศรษฐกิจ โดยได้กำหนดแผนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ ดังนี้ (Gyeongnam Education, 2007)

1. การพัฒนาอุตสาหกรรมพลังงานไฟฟ้า ถ่านหิน และการกรองน้ำมัน
2. การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร
3. การขยายและการลงทุนด้านอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจพื้นฐาน
4. การหาทุนที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ
5. การแก้ไขภาวะการขาดดุลการค้าระหว่างประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ดำเนินไปด้วยภายใต้นโยบายหลักว่า “การผลิต การส่งออก และการสร้าง” โดยเฉพาะการส่งออกนั้น เป็นเป้าหมายที่สำคัญของนโยบายรัฐบาลรัฐบาลเน้นการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมโดยปรับปรุงโครงสร้างเศรษฐกิจให้เอื้อต่อการส่งออก และสร้างนิคมอุตสาหกรรม (CEOI by owonchol, 2007) ช่วงเวลานี้จึงมีการสร้างโรงงานที่เป็นพื้นฐานการพัฒนาอุตสาหกรรม ได้แก่ โรงงานปุ๋ย โรงงานกรองน้ำมัน โรงงานปูนซีเมนต์ และโรงงานประกอบสินค้า ตลอดจนหาพลังงานไฟฟ้า พลังงานถ่านหิน การขยายเส้นทางรถไฟ ถนน และท่าเรือ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรม การผลิต และสร้างความทันสมัยระบบทางการเกษตร โดยมีเป้าหมายสำคัญ ดังนี้ (Yeonyongman, 2005)

1. เพิ่มผลิตผลทางการเกษตรเพื่อพึ่งพาด้วยตัวเองได้
2. พัฒนาอุตสาหกรรมโดยเน้นอุตสาหกรรมเหล็ก เครื่องจักร และเคมี
3. เพิ่มการส่งออก การแก้ไขการขาดดุลการค้าโดยทดแทนการใช้วัตถุดิบที่นำเข้ามา
4. เพิ่มอัตราการจ้างงาน และลดอัตราการเกิดของเด็ก
5. เพิ่มรายได้ของประชาชน
6. พัฒนาเทคโนโลยี และสร้างประสิทธิภาพในการผลิต

ในระยะดำเนินแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 เริ่มมีบริษัทขนาดใหญ่ก่อตัวขึ้นซึ่งเรียกกันว่า แซบออล (Chebal) และ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 ดำเนินไปด้วยภายใต้นโยบายหลักว่า “การขยัน การประหยัด และการออมสินทรัพย์”

โดยเฉพาะช่วงเวลานี้ อุตสาหกรรมหนัก และเคมี และโรงงานผลิตเหล็กเกิดขึ้น สำหรับอุตสาหกรรมเบาเริ่มมีความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ อุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ และอุตสาหกรรมการซ่อมแซมเรือ อันเป็นการปูพื้นฐาน โครงสร้างอุตสาหกรรมทันสมัยและอุตสาหกรรมหนัก และเคมี

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 มีเป้าหมายที่จะสร้างอุตสาหกรรมหนัก และเคมี การพัฒนาชนบท ทั้งการเกษตรและการประมง การพัฒนาเทคโนโลยี การพัฒนาระบบการศึกษา การเพิ่มอัตราการจ้างงาน การสร้างเขตอุตสาหกรรม ถึงแม้ว่า ระยะเวลาที่เกิดสภาวะวิกฤติน้ำมันขึ้น แต่ยังมีเศรษฐกิจเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 ดำเนินไปด้วยภายใต้นโยบายหลักว่า “การสร้างความเหมาะสมระหว่างความเจริญเติบโต ความมั่นคง และความสมดุล” (Yeon, yong-man, 2005) อันทำให้เกิดคำว่า “มหัศจรรย์ของแม่น้ำฮัน และสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนและรัฐบาลเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจว่า “ถ้าทำงานด้วยความตั้งใจสามารถสำเร็จได้”

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ ต่อเนื่องมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ด้วยให้ความสำคัญกับการสร้างประสิทธิภาพ

และเน้นการพึ่งตนเองและการสร้างโครงสร้างอุตสาหกรรมหนักและเคมี องค์ประกอบของเนื้อหาส่วนใหญ่มุ่งกับการเจริญเติบโตเศรษฐกิจเป็นหลัก ถึงแม้ว่า ปัญหาเศรษฐกิจที่สะสมมาปรากฏตัวขึ้นกับปัญหาน้ำมันโลกอีกครั้ง และมีเหตุการณ์ที่ผู้นำประเทศได้รับการถูกยิงเสียชีวิตซึ่งทำให้สร้างความวุ่นวายทางการเมือง แต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดำเนินไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Yeonyongman, 2005)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ระบุเป้าหมายการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การสร้างประสิทธิภาพ และการสร้างความสมดุล พร้อมกับ การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ และสนับสนุนเอกชนในการสร้างนวัตกรรม โดยรัฐให้ความช่วยเหลือความต้องการพื้นฐานของประชาชน หลักการของการดำเนินนโยบายเน้นการสร้างความมั่นคง การสร้างประสิทธิภาพและการสร้างความสมดุล โดยให้ความสำคัญกับการควบคุมค่าครองชีพสูงขึ้น การเปิดตลาด การกระตุ้นการแข่งขันทางตลาด และการพัฒนาท้องถิ่น (Yeonyongman, 2005)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 สร้างขึ้นจากการประเมินแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 และ ระบุเป้าหมายเศรษฐกิจให้พัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคม ปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรม พัฒนาเทคโนโลยี สร้างสมดุลการได้รับประโยชน์จากการพัฒนาและการความมั่นคงทางสังคม พัฒนาท้องถิ่นให้ทั่วถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ สร้างระบบสวัสดิการสังคมที่มั่นคงโดยสร้างพื้นฐานประสิทธิภาพ และความสมดุล (Yeonyongman, 2005)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2540)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 มีความแตกต่างจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมาซึ่งได้กำหนดนโยบายการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจการสร้าง ความเสมอภาคทางสังคมและการพัฒนาให้ทั่วถึง การเตรียมสังคมโลกาภิวัตน์และสร้างพื้นฐานเพื่อเตรียมตัวหลังเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้รวมชาติแล้ว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ใช้นโยบายเศรษฐกิจเพื่อรักษาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่

1. การแก้ไขปัญหาธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจ โดยลดเครือข่าย และทุนของบริษัท พร้อมกับการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม
2. การพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศ
3. การลงทุนพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
4. การสร้างบ้านให้กับประชาชนที่รายได้น้อย
5. การพัฒนาทั่วประเทศให้ทั่วถึงโดยขยายระบบสวัสดิการสังคม
6. การปล่อยอัตราดอกเบี้ยธนาคารเพื่อเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจโลก การเปิดตลาดทางการเกษตร และ ธุรกิจการให้บริการ และการเข้าสมาชิก กลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว
7. การวางแผนความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับเกาหลีเหนือ
8. การปรับโครงสร้างการบริหารของบริษัทรัฐวิสาหกิจให้เป็นบริษัทเอกชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการแข่งขัน

เนื่องจากขนาดเศรษฐกิจของชาติใหญ่โตขึ้นและธุรกิจสาขาต่าง ๆ สามารถสร้างแผนการพัฒนาการดำเนินงานธุรกิจด้วยตนเอง บทบาทของรัฐบาลที่สร้างแผนพัฒนาเศรษฐกิจที่จัดขึ้นทุก 5 ปีนั้น เปลี่ยนเป็นแผนดำเนินงานเศรษฐกิจรายปี เพราะฉะนั้นรัฐทำหน้าที่เป็นผู้ให้สนับสนุน ส่งเสริม และแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจเพื่อให้แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมั่นคง และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ให้สนับสนุนองค์กรวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางเศรษฐกิจมาใช้ในการจัดแนวทางเศรษฐกิจของชาติในอนาคต

จากนโยบายเศรษฐกิจของประเทศเกาหลีดังที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-7 สามารถสรุปได้ว่าในระยะแรกประเทศเกาหลีได้ให้ความสำคัญการพัฒนาประเทศ ผู้การเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่มีการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม มีการปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้สามารถพึ่งตนเองและเอื้อต่อการส่งออก จึงมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ แสวงหา ทรัพยากร พลังงาน และการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานให้สามารถรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมหนักและเคมี รวมทั้งการพัฒนาความทันสมัยของระบบการผลิต การเกษตร การประมง และการพัฒนาชนบท เป็นต้น เพื่อให้ทุกท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง และนำไปสู่ความพร้อมในการส่งออก ดังนั้นนโยบายเศรษฐกิจในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - 6 ส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ประเทศเกาหลีได้เน้นการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีธุรกิจขนาดใหญ่ที่สามารถสร้างแผนดำเนินงานธุรกิจของตนเองได้เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริม และแก้ไขปัญหา เพื่อให้ภาคธุรกิจสามารถพัฒนานวัตกรรมและมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงหลากหลายสาขา ดังที่สุริชัย หวันแก้ว และ อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์ (2548) ได้กล่าวถึงโลกาภิวัตน์ว่า โลกาภิวัตน์มีการปรากฏตัวในระบบต่าง ๆ ของสังคม ได้แก่ เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม กฎหมาย เทคโนโลยี กระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้สังคมแคบลง และสลายขีดจำกัดของปฏิสัมพันธ์ในสังคม และกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มภูมิภาคควบคู่กันไปด้วยเพื่อการต่อต้านหรือต่อรองกับมหาอำนาจระดับโลก ได้แก่ ประชาคมยุโรป (European Union) สมาคมประชาชาติเอเชีย (ASEAN) เอเชียแปซิฟิก (APEC) องค์การการค้าโลก (WTO) และความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุนภายใต้กรอบ การประชุมเอเชีย-ยุโรป (ASEM & Asia Europe Meeting) ดังนี้

1. สมาคมประชาชาติเอเชีย (ASEAN) เริ่มมีบทบาทขึ้นเมื่อเอเชียก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่มีวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 ในการประชุมสุดยอด ปี ค.ศ. 1997 โดยได้กำหนดเป็นแนวทางขององค์กรต่อไปในศตวรรษที่ 21 ซึ่งให้ความสนใจร่วมกันในการแก้ปัญหาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997 ด้านการค้า ยาเสพติด การลักลอบอาวุธ การฟอกเงิน การข้ามมนุษย์ การก่อการร้าย เป็นต้น ต่อมาเอเชียร่วมมือกับนอกภูมิภาคได้แก่ ASIAN+3 โดยมีประเทศญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ มาร่วมเจรจา เพื่อหาบทบาทและแนวทางแก้ปัญหาในบริบทสากล

2. กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจแห่งภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (APEC: Asia-Pacific Economic Cooperation) ที่มีสมาชิก 21 ประเทศ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกเอเชียนและประเทศที่อยู่ในบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิก ได้แก่ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา และแคนาดา เป็นต้น วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม APEC นั้นเพื่อสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการค้าของภูมิภาคและพัฒนาและส่งเสริมระบบการค้า และสนับสนุนผลักดันให้การเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัยประสบความสำเร็จ เป็นต้น โดยใช้หลักการในความร่วมมือ ได้แก่ การปรึกษาหารือ (Consultative forum) และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางเศรษฐกิจที่ประเทศสมาชิกสนใจ ยึดหลักฉันทมติ (Consensus) ในการดำเนินการ และยึดหลักผลประโยชน์ร่วมกัน (สมพงษ์ เพ็องอารมณ, 2546)

3. องค์การการค้าโลก WTO ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ซึ่งได้พัฒนามาจากการทำความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากร หรือ แกดตต์ (General Agreement on Tariffs and Trade : GATT) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนให้มีการค้าเสรีระหว่างประเทศ เพื่อดูแลให้สมาชิกดำเนินการตามข้อตกลงทางการค้าที่มีต่อกัน และเพื่อเป็นศูนย์กลางในการตัดสินข้อขัดแย้งทางการค้าระหว่างสมาชิก

การตกลงที่สำคัญภายใต้ WTO โดยมีหน้าที่สำคัญ ได้แก่ (สมพงษ์ เพ็องอารมณ, 2546)

1. การเปิดตลาดซึ่งประกอบด้วย การลดภาษีศุลกากรสินค้าอุตสาหกรรม สินค้าเกษตร และ สิ่งทอ และเสื้อผ้า

2. กฎระเบียบการค้าซึ่งประกอบด้วยความตกลงว่าด้วยการใช้มาตรการสุขอนามัย และ สุขอนามัยพืช ความตกลงว่าด้วยการต่อต้านการทุ่มตลาด และความตกลงว่าด้วยการตอบโต้ การอุดหนุน

3. เรื่องอื่น เช่น ทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า การค้าบริการ และ มาตรการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการค้า กรณีของประเทศไทย การเป็นสมาชิกของ **WTO** มีประโยชน์จากการเปิดตลาดการค้าสินค้า ทั้งจากการลดภาษีศุลกากร และการยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากรของประเทศคู่สำคัญของไทย พร้อมทั้งป้องกันประเทศใหญ่ใช้อำนาจทางเศรษฐกิจบีบบังคับแต่ฝ่ายเดียว แต่ยอมรับว่าการเป็นสมาชิกของ **WTO** ทำให้ประเทศไทยต้องต้องมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบเช่นเดียวกัน และต้องปรับตัวเพื่อสู้กับการแข่งขันที่จะเวทีความรุนแรงยิ่งขึ้น

4 **ASEM** เกิดจากแนวคิดการรักษาสมดุลของความสัมพันธ์ของกลุ่มเศรษฐกิจระหว่างเอเชีย สหรัฐ และสหภาพยุโรป โดยสหรัฐได้เชื่อมโยงเข้ากับเอเปค (**APEC**) และสหภาพยุโรปภายใต้ **NTA (New Atlantic Agenda)**

ASEM มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย และยุโรป รวมทั้งเชื่อมโยง และกระชับความร่วมมือระหว่างกันในด้านต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเงิน การเมือง และวัฒนธรรม การจัดตั้ง **ASEM** มีประโยชน์กับการค้าการลงทุนภายใต้แผนปฏิบัติการส่งเสริมการลงทุน (**IPAP: Investment Promotion Action Plan**) และ แผนปฏิบัติการอำนวยความสะดวกด้านการค้า (**TFAP: Trade Facilitation Action Plan**) ที่ผ่านมา ได้แก่

1. การจัดทำเว็บไซต์เชื่อมโยงและเผยแพร่ข้อมูลการลงทุนของสมาชิก**ASEM**

2. การจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ระหว่างนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญของทั้ง 2 ภูมิภาคในสาขาความร่วมมือทางการค้าที่สำคัญหลายสาขา

3. การจัดทำ **ASEM Connect** ขึ้นเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต สำหรับวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมของเอเชีย-ยุโรป

4. การสร้างบรรยากาศทางการค้าที่ดีโดยสร้างแนวทางการลดอุปสรรคด้านภาษี

โดยเฉพาะ **ASEM** ให้ความสำคัญกับการร่วมมือทั้งการศึกษาและวัฒนธรรมที่ได้รับการตกลงความคิดเห็นระหว่างผู้นำประเทศที่เข้าร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาความแตกต่างด้านเศรษฐกิจ และ สังคมโดยเน้นการพัฒนาสังคมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในปี 1998 **ASEM** ตกลงการสร้าง **ASEM Education Hubs** และการจัดตั้ง **Asia-Europe University Center** เพื่อเข้าใจระหว่างยุโรป และเอเชียโดยสร้างโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา และเพื่อเข้าใจวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์โดย

การสร้างโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์ ปัจจุบัน **ASEM** ยังมีประเด็นที่ต้องแก้ไข คือ การสร้างรูปธรรมในการจัดระบบของแต่ละสาขาย่อย การจัดระบบการบริหารจัดการ และการระดมทุนขององค์กรอย่างชัดเจนเพื่อดำเนินโครงการของ **ASEM** ให้มีประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ (**Sejong Institute, 2000**)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ประเทศไทยกับประเทศที่อยู่ในภูมิภาคใกล้เคียงและแม้แต่ประเทศที่อยู่ภูมิภาคอื่นมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดมากขึ้นภายใต้ระบบเศรษฐกิจของโลกที่มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้น มากยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นประเทศไทยมีความจำเป็นต้องเข้าสู่เวทีเศรษฐกิจโลก เพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจของตน โดยคำนึงถึงจุดแข็งและจุดอ่อนในการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศ

ความร่วมมือทางการเมืองและความมั่นคง

ไทยและสาธารณรัฐเกาหลีได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระดับอัครราชทูตเมื่อ ปีพ.ศ. **2501** และได้ยกระดับเป็นเอกอัครราชทูตเมื่อ ปี พ.ศ. **2503** ความสัมพันธ์ทั่วไประหว่างไทย และสาธารณรัฐเกาหลีดำเนินมาอย่างราบรื่นตลอดมา ทั้งสองประเทศได้ส่งเสริมความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ (กรมข่าวทหารบก, **2547**)

ผู้อำนวยการศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีหลักฐานของเกาหลีว่าไทยได้มีการติดต่อกับเกาหลีมาช้านานนับตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาแล้ว โดยมีเรือสินค้าจากสยามประเทศเข้าไปขายสินค้าในเกาหลี แต่ข้อเขียนไม่ปรากฏชัดว่า เรือนั้นคนไทยเป็นเจ้าของ หรือเป็นเรือของคนจีน และเกลาอีเรือก็เป็นคนจีนทั้งหมด ต่อมาในยุคใหม่นับตั้งแต่ตอนกลางของคริสต์ศตวรรษที่ **20** เป็นต้นมา ประเทศไทยได้สร้างความสัมพันธ์กับประเทศบนคาบสมุทรเกาหลีอย่างเป็นทางการ นับตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน คนไทยโดยทั่วไป มีความรู้สึกที่ดีและเป็นมิตรกับประเทศเกาหลีทั้งสองประเทศ (ดำรง ฐานดี, **2007**)

เมื่อสงครามเกาหลีได้เกิดขึ้นในวันที่ **25** มิถุนายน พ.ศ. **2493** องค์การสหประชาชาติได้ลงมติที่จะให้ความช่วยเหลือเกาหลีใต้ โดยการส่งกองกำลังทหารสหประชาชาติเพื่อที่จะปกป้องระบบประชาธิปไตยของเกาหลี และกองทัพดินแดนที่เสียให้กับกลุ่มคอมมิวนิสต์ สถานการณ์ของสงครามเกาหลีทำให้ไทยกับเกาหลีสร้างความสัมพันธ์การเมืองและความมั่นคงขึ้นมาจนถึงปัจจุบัน ไทยส่งกองกำลังทหารเข้าร่วมสงครามเกาหลีภายใต้กองกำลังสหประชาชาติในปี พ.ศ. **2493-2496** และดำรงกำลังทหารในเวลาต่อมารวมทั้งสิ้น **23** ผลัด กำลังพล **11,786** นาย เสียชีวิต **130** นาย ไทยยุติการส่งกำลังทหารไปเกาหลีใต้ในปี พ.ศ. **2515** เนื่องจากสถานการณ์คาบสมุทรเกาหลีมีเสถียรภาพขึ้น แต่ไทยยังคงจัดส่งนายทหารติดต่อประจำคณะกรรมาธิการหยุดยิงทางทหาร และ เจ้าหน้าที่หน่วยแยกกองทัพไทยประจำกองร้อยทหารเกียรติยศ (**Honour Guard Company**) ของกองบัญชาการ

สหประชาชาติ ณ กรุงโซล เพื่อดำรงการติดต่อทางทหาร และการมีส่วนร่วมในการรักษาสันติภาพ บนคาบสมุทรเกาหลีมาจนถึงปัจจุบันสม่ำเสมอ (กรมข่าวทหารบก, 2547) ข้อมูลจากกรมข่าวทหารบกให้ข้อบ่งชี้ว่า รัฐบาลเกาหลีได้สร้างอนุสาวรีย์และศาลาไทย ที่เมืองโปซอน เมื่อปี พ.ศ. 2517 เพื่อเป็นเกียรติ ประวัติและระลึกถึงทหารไทยที่ได้เดินทางไปร่วมรบในสงครามเกาหลี ศาลาไทยออกแบบและสร้างโดยช่างเกาหลี และมีพระพุทธรูปที่ข้าราชการและคนไทยในเกาหลีนำมาประดิษฐานไว้เมื่อปี พ.ศ. 2531 เพื่อให้คนทั่วไปที่เดินทางมาเยี่ยมชมได้สักการะบูชา ต่อมาในปี พ.ศ. 2537-2538 ได้มีการปรับปรุงให้มีรูปแบบมาตรฐานของศิลปกรรมไทยอย่างแท้จริง และในปี พ.ศ. 2539 องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เชิญตราสัญลักษณ์งานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ มาประดิษฐานที่หน้าบันศาลาไทยดังกล่าว ไทยสนับสนุนกระบวนการปรองดองเพื่อนำไปสู่การรวมประเทศของเกาหลีทั้งสอง และสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลเกาหลีใต้ที่เน้นการติดต่อเกี่ยวพันกับเกาหลีเหนือ เพื่อลดความหวาดระแวงและความตึงเครียด ไทยสามารถชักจูงเกาหลีเหนือเข้าเป็นสมาชิก ARF (ASEAN Regional Forum) ลำดับที่ 23 ในการประชุมระดับรัฐมนตรี ARF ครั้งที่ 7 เมื่อ ค.ศ. 2543 ที่กรุงเทพฯ ได้สำเร็จ เปิดโอกาสให้เกาหลีเหนือสามารถหารือกับประเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ในภูมิภาคสม่ำเสมอ

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

ปัจจุบัน ประเทศต่างๆทั่วโลกให้ความสนใจกับการพัฒนาการดำรงชีวิตประชาชนมากกว่าเดิมเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตพลเมืองที่ดีขึ้น โดยเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจ และความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กล่าวได้ว่า การจัดการ และการบริหารทางเศรษฐกิจภายใน และต่างประเทศเป็นประเด็นสำคัญตั้งแต่ระดับบุคคลจนถึงระดับประเทศ

ชมพูนุท โกสลากร และคณะ (2547) ได้อธิบายทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ว่า เป็นแนวความคิดหรือหลักการเลือกหาหนทางที่จะใช้ปัจจัยการผลิตอันมีอยู่อย่างจำกัดของประเทศ เพื่อสนองตอบความต้องการอันมีอยู่มากมายนับไม่ถ้วนของพลเมืองของประเทศ สรุปได้ว่า ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มีประเด็นสำคัญ 2 ประการ คือ

1. การจัดสรรทรัพยากรการผลิตให้กับหน่วยการผลิต

2. การใช้ทรัพยากรการผลิตอย่างเต็มกำลังเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การกินดีอยู่ดีของประชาชน สำหรับทฤษฎีเศรษฐกิจระหว่างประเทศเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ

ระหว่างภูมิภาคหรืออาณาเขตทางเศรษฐกิจตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไป และเกี่ยวกับปัญหา 2 ประการ คือ การจัดสรรทรัพยากรระหว่างประเทศ และศึกษาผลของการค้าระหว่างประเทศที่มีต่อการใช้

ทรัพยากร ของแต่ละประเทศ ตลอดจนผลที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ในการศึกษาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ประเด็นที่ได้รับความสนใจมีหลายประเด็น ได้แก่ ประเด็นทิศทางการค้า และโครงสร้างของสินค้าที่ค้าขายในเขตการค้าภูมิภาคที่สำคัญ (**Regional Trade Area**) ของโลก และการกระจุกตัวของสินค้าส่งออกของประเทศ นอกจากนี้ยังมีประเด็น การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศ และประเด็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาการค้าภายในภูมิภาค (**Intra-regional**) และระหว่างภูมิภาค (**Inter-regional**) การค้าส่วนใหญ่ของประเทศในภูมิภาคยุโรปตะวันตก อเมริกาเหนือ และเอเชีย เป็นการค้าระหว่าง ประเทศสมาชิกในภูมิภาคเดียวกัน นั้นหมายถึงว่า 3 ภูมิภาคดังกล่าว นับว่าการค้าภายในภูมิภาคมีความสำคัญมากกว่าการค้าระหว่างภูมิภาค ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากตลาดในภูมิภาคมีขนาดใหญ่มาก และมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และการค้า ซึ่งส่งเสริมให้มีการค้าระหว่างประเทศสมาชิกเดียวกัน

ในการแบ่งสินค้าส่งออกในการค้าโลก สินค้าที่สำคัญสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ได้แก่ สินค้าเกษตร สินค้าแร่และเชื้อเพลิง และสินค้าอุตสาหกรรม ในปี 2546 สินค้าดังกล่าวถูกแบ่ง ส่วนของการค้าโลก สินค้าอุตสาหกรรมมากที่สุดเป็น ร้อยละ 75.1 สินค้าแร่และเชื้อเพลิง ร้อยละ 126 และสินค้าเกษตร ร้อยละ 9.3 บรรดาประเทศกำลังพัฒนาเผชิญกับปัญหาการกระจุกตัวสูง แม้ว่า หลายประเทศได้พยายามกระจายการพึ่งพิงโดยการผลิตสินค้าประเภทใหม่ๆ มากขึ้น แต่ยังไม่สามารถกระจายการพึ่งพิงได้มากนักทำให้รายรับเงินตราต่างประเทศในแต่ละปีไม่แน่นอนมีผล กระทบ ต่อการพัฒนาตามแผนที่วางไว้ ดังนั้นประเทศกำลังพัฒนาจึงพยายามแสวงหามาตรการ เพื่อรักษาเสถียรภาพของการค้าด้วยวิธีต่างๆ

การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศอาจแบ่งได้เป็น การเคลื่อนย้ายการเงิน และการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ สำหรับการเคลื่อนย้ายเงินทุนของการผลิตระหว่างประเทศ เกิดขึ้นในปัจจุบันสามารถ แบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ การลงทุนโดยตรงซึ่งบริษัทแม่อยู่ในประเทศ อุตสาหกรรม และบริษัทในเครือเป็นสาขาอยู่ในหลายประเทศ และการลงทุนโดยอ้อมซึ่งเป็นการลงทุนในหลักทรัพย์ เช่น หุ้น พันธบัตร หรือตราสารทางการเงิน โดยเจ้าของเงินทุนต้องการ แสวงหาผลตอบแทนที่ดีกว่าการลงทุนในประเทศ การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศอาจแบ่ง ได้เป็นการเข้ามาในประเทศและการอพยพไปต่างประเทศ ตั้งแต่ ค.ศ. 1980 การเคลื่อนย้ายแรงงาน ระหว่างประเทศเกิดขึ้นมาก โดยเฉพาะการเคลื่อนย้ายจากประเทศกำลังพัฒนาไปสู่ประเทศพัฒนา ในช่วงทศวรรษที่ ค.ศ. 1990 การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของทวีปเอเชียตะวันออก และเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ทำให้การเคลื่อนย้ายของแรงงานผิดกฎหมายมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศไทยมี แรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงซึ่งส่วนมากเป็นแรงงานไร้ทักษะ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าปัจจุบันหลายประเทศในโลกได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มกันขึ้นหลายกลุ่มใน

ลักษณะต่างๆ กัน ซึ่งการรวมกลุ่มการค้าที่มีผลกระทบต่อการขยายตัวของการการค้าระหว่างประเทศของโลก ได้แก่ เขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) และสหภาพเศรษฐกิจ (Economic Union) นอกจากนี้ ยังมีการรวมกลุ่มทางการค้าในลักษณะอื่นๆ ได้แก่ เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASIAN Free Trade Area : AFTA) และ สหภาพยุโรป (European Union : EU) ซึ่งการรวมกลุ่มจะเกิดประโยชน์ต่อการจัดสรรทรัพยากรระหว่างประเทศ การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศ และก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศในกลุ่มเศรษฐกิจอีกด้วย

ประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลีมีการตกลงทางการค้าเมื่อปี 2504 และมีการประชุมกรรมการร่วมทางการค้าระดับรัฐมนตรีการค้า (JTC) ตั้งแต่ปี 2518 เพื่อแก้ไขปัญหาและส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้าการลงทุนระหว่างกัน เมื่อปี พ.ศ. 2541 ได้ตั้งคณะกรรมการร่วมไทย-เกาหลี และมีการประชุมครั้งแรกที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อ 20 มิ.ย. 2546 เพื่อกระชับความร่วมมือทั้งด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ฯลฯ นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-เกาหลี ระหว่างสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยและหอการค้า และอุตสาหกรรมสาธารณรัฐเกาหลี (KCCI) ปัจจุบัน สาธารณรัฐเกาหลีเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญ ที่มีมูลค่าการค้าสูงเป็นอันดับ 9 ของไทย โดยมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ปี 2542 มูลค่า 27 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ปี พ.ศ. 2543 มูลค่า 33 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ปี พ.ศ. 2544 มูลค่า 33 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ปี 2545 มูลค่า 38 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเกาหลีใต้เป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้า และมีมูลค่าลดลงเรื่อยๆ สาธารณรัฐเกาหลีเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 14 และแหล่งนำเข้าอันดับที่ 8 ของประเทศไทย ในขณะที่ไทยเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 18 และแหล่งนำเข้าอันดับที่ 22 ของสาธารณรัฐเกาหลี โดยเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอาเซียน ประเทศไทยเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ 5 (ส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 1.12) รองจากอินโดนีเซีย (ร้อยละ 3.16) มาเลเซีย (ร้อยละ 2.9) สิงคโปร์ (ร้อยละ 2.1) และฟิลิปปินส์ (ร้อยละ 1.28) สินค้าออกของประเทศไทยมายังสาธารณรัฐเกาหลี 10 รายการแรก ได้แก่ เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องจักร ยางพารา น้ำตาล น้ำมัน อาหารทะเล เส้นใยประดิษฐ์ ไม้แปรรูป/แผ่นใยและแผ่นแข็ง ไม้ และพลาสติกและผลิตภัณฑ์พลาสติก สาธารณรัฐเกาหลีมีมาตรการที่ส่งผลกระทบต่อ การนำเข้าสินค้าเกษตร โดยวิธีการเก็บภาษ้นำเข้าสูง ห้ามนำเข้า หรือกำหนดโควตานำเข้าแบบมีเงื่อนไข (กรมข่าวทหารบก, 2547)

นอกจากนี้ ศูนย์เกาหลีศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ดำรง ฐานดี, 2007) ได้ระบุ และสรุปได้ดังนี้ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของสาธารณรัฐเกาหลีนั้นยังคงเน้นอุตสาหกรรมหนัก และไฮเทคที่กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ทำการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นสำคัญ ทำให้สินค้าของสาธารณรัฐเกาหลี เช่น เรือเดินสมุทร รถยนต์ เครื่องจักร สินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องมือสื่อสารมีจำหน่ายในท้องตลาดของประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งตลาดในประเทศไทย

โครงสร้างทาง เศรษฐกิจของประเทศไทยยังคงเป็นเกษตรกรรม และเป็นสินค้าที่ส่งออกไปขายในตลาดสาธารณรัฐเกาหลี แม้ว่าจะมีสินค้าบางตัวที่เป็นสินค้าอุตสาหกรรม เช่นแผงวงจรไฟฟ้า แต่ก็ยังเป็นสินค้าที่ผลิต โดยกลุ่มอุตสาหกรรมต่างชาติ ทำให้ประเทศไทยขาดดุลการค้ากับสาธารณรัฐเกาหลีเรื่อยมานับสิบปี

ตาราง 1 มูลค่าทางการค้าระหว่างไทย-เกาหลี

ปี พ.ศ.	(มูลค่า - ล้านบาท)	ไทยส่งออกไปยังเกาหลี ส่งมายังไทย
2539	25,661	67,990
2540	30,807	68,717
2541	25,741	61,919
2542	34,496	66,964
2543(มค.-กค.)	27,491	46,375

ที่มา : ดำรง ฐานดี (2007)

ทางฝ่ายไทยได้พยายามเรียกร้องให้เกาหลีได้เพิ่มปริมาณ และมูลค่าในการซื้อสินค้าไทยให้มากขึ้น แต่ทางเกาหลีก็ได้ยกตัวเลขจำนวนนักท่องเที่ยวเกาหลีที่เดินทางมาไทยราวปีละ 3-400,000 คน ในขณะที่นักท่องเที่ยวไทยเดินทางไปเกาหลีได้เพียงปีละ 6-90,000 คน เกาหลีจึงอ้างว่า เขาได้ใช้จ่ายเงินไปกับการท่องเที่ยวจำนวนมหาศาลกับไทยเป็นการทดแทนแล้ว

อย่างไรก็ตาม การขาดดุลการค้าจำนวนมากในแต่ละปีนี้เป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับพ่อค้า และนักลงทุนของไทย ที่จะสามารถขยาย การส่งออกไปยังสาธารณรัฐเกาหลีได้อีกมากหรือ ไปลงทุนในสาธารณรัฐเกาหลีมากขึ้น ทั้งนี้เพราะคน เกาหลีได้มีรายได้มากและมีอำนาจในการซื้อสูงการค้าและการลงทุนควรกระทำอย่างเป็นระบบ และเพิ่มจำนวน มูลค่า ให้มากขึ้น อันจะเป็นการนำเงินตราเข้ามายังประเทศอีกทางหนึ่ง (ดำรง ฐานดี, 2007)

ทั้งนี้ เกาหลีได้เริ่มนำเข้าข้าวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา ตามโควตาที่ได้ผูกพันไว้กับองค์การการค้าโลก และใช้วิธีการเปิดประมูล ในปี พ.ศ. 2544 เกาหลีได้นำเข้าข้าวจำนวน 142,520 ตัน แยกเป็นข้าวเมล็ดสั้น 92,520 ตัน (จากจีน 70,000 ตัน และออสเตรเลีย 22,520 ตัน) ข้าวเมล็ดกลางจากสหรัฐ 30,000 ตัน และข้าวเมล็ดยาวจากไทย 20,000 ตัน การกำหนดสัดส่วนโควตาโดยจำแนกตามประเภทดังกล่าวไม่ได้สัดส่วนกับประวัติการส่งออกข้าวของประเทศต่างๆ ซึ่งไทยเป็นผู้

ส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุด (ปี พ.ศ. 2544 ไทยส่งออกข้าวกว่า 7 ล้านตัน) ข้าวนำเข้ายังไม่อนุญาตให้จำหน่ายโดยตรงในท้องตลาด ต้องแปรรูปใช้ในอุตสาหกรรมอาหารเท่านั้น (กรมข้าวทหารบก, 2547)

สภาพความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐเกาหลีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จนถึงปี 2550 ด้านประเภทธุรกิจต่างๆดังต่อไปนี้ (Kotra Bangkok สำนักงานเพื่อการส่งออกและการลงทุนของรัฐบาลเกาหลีประจำไทย. 2550)

1. สภาพการลงทุนของสาธารณรัฐเกาหลีในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2549 มูลค่าการลงทุนของสาธารณรัฐเกาหลีในประเทศไทยเพิ่มขึ้น 170.9% จากปี 2548 เป็น 106 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ธุรกิจที่ได้รับอนุญาตมีทั้งหมด 24 รายการจาก 33 รายการที่ได้เสนอเพื่อขออนุญาต การลงทุนประเภทธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์มีอัตรา 55.8 ของการลงทุนทั้งหมด รองลงมา คือเหล็กหรือเครื่องจักร เคมี กระจาย เป็นลำดับ โดยเฉพาะ การลงทุนของบริษัท SAMSUNG มีมูลค่า 38.9% ของของการลงทุนทั้งหมด โดยลงทุนการขยายฐานการผลิตเครื่องโทรทัศน์ รองลงมาเป็น บริษัท Allied digits เป็น 14.9%

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ตาราง 2 การลงทุนของสาธารณรัฐเกาหลีในประเทศไทย

ปี	จำนวน	มูลค่า (\$)	หมายเหตุ
ก่อน ปี 2532	26	19,627	
2533	16	12,806	
2534	16	32,488	
3535	9	26,362	
2536	18	36,686	
2537	14	27,192	
2538	10	21,722	
2539	17	24,140	
2540	13	186,196	
2541	7	92,868	
2542	13	7,008	
2543	17	29,409	
2544	17	22,195	
2545	33	76,500	
2546	40	87,000	
2547	42	165,400	
2548	31	58,000	\$1=40.3บาท
2549	24	106,120	\$1=37.87บาท
รวม	301	956,833	

ที่มา : Kotra Bangkok (2550)

ตาราง 3 การลงทุนที่ได้รับการอนุญาตจาก BOI มูลค่าลงทุน

	2546	2547	2548	2549
จำนวนของการลงทุนที่ ได้รับอนุญาต	40	42	31	24
มูลค่าลงทุน	3,506 ล้านบาท	6,630.8 ล้านบาท	1,485.5 ล้านบาท	4,024.8 ล้านบาท

ที่มา : Kotra Bangkok (2550)

ตาราง 4 ประเภทธุรกิจของสาธารณรัฐเกาหลีที่ลงทุนในประเทศไทย

ล้านบาท

ธุรกิจ	2547		2548		2549	
	จำนวน	มูลค่าลงทุน	จำนวน	มูลค่าลงทุน	จำนวน	มูลค่าลงทุน
การเกษตร	1	1,040.0	1	122	-	-
การทำเมืองแร่ เครื่องกระเบื้อง	-	-	1	95.0	-	-
อุตสาหกรรมเบา การสิ่งทอ	3	102.6	3	101.4	1	30.5
เหล็ก เครื่องจักร	10	1,011.8	7	328.1	6	701.8
อิเล็กทรอนิกส์ อิเล็กทรอนิกส์	22	4,043.4	8	669.6	13	3,191.0
เคมี กระดาษ	4	286.0	10	277.8	2	54.0
บริการ	2	147.0	4	1.4	2	47.5
รวม	42	6,630.8	31	1,485.5	24	4,024.8

ที่มา : Kotra Bangkok (2550)

การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการค้าการลงทุนระหว่างไทย-เกาหลี

ผลการวิจัยของชินันท์ มิโกกิ (2536) ที่ได้ศึกษาการค้าระหว่างเกาหลีใต้กับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและเกาหลีใต้ พบว่า ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างสองประเทศเริ่มต้นอย่างเป็นทางการหลังปี 2504 จากการลงนามในข้อตกลงทางการค้าในระดับรัฐมนตรี และได้มีการประชุมทางการค้าระดับรัฐมนตรีของทั้งสองประเทศติดต่อกันมาอย่างสม่ำเสมอ ในภาคเอกชนเองก็ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ไทย- เกาหลี (Thai-Korea Economic Co-operation Committee) อันเป็นความร่วมมือระหว่างหอการค้าและอุตสาหกรรมของเกาหลีใต้ (Chamber of Trade and Industry of South Korea) จนกระทั่งในช่วงปี พ.ศ. 2535 สาธารณรัฐเกาหลีเป็นคู่ค้าสำคัญอันดับที่ 8 ของไทย ในปี พ.ศ. 2540 มูลค่าการนำเข้าสินค้าจากเกาหลีใต้มีมูลค่ารวม 68,717.8 ล้านบาท มีอัตราเพิ่มร้อยละ 1.1 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2539 หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 8 ของมูลค่าการนำเข้ารวม โดยมีรายการนำเข้าที่สำคัญ คือ เครื่องจักร เคมีภัณฑ์ เหล็กและเหล็กกล้า ในด้านการส่งออกของไทยไปเกาหลีใต้นั้น ในปี พ.ศ. 2540 มีมูลค่ารวม 30,807.6 ล้านบาท มีอัตราเพิ่มร้อยละ 20.1 เมื่อเทียบกับปี 2539 หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 2 ของมูลค่าการส่งออกรวม โดยมีรายการส่งออกที่สำคัญคือ ยางพารา น้ำตาลทราย และก๊าซธรรมชาติ

เหลว

จากผลการส่งออกและการนำเข้าของทั้งไทยและเกาหลี มูลค่าสูงขึ้นทุกปี ในปี 2549 การส่งสินค้าออกไปสาธารณรัฐเกาหลี มีมูลค่า 2,634 ล้านดอลลาร์ และ มูลค่าการนำเข้าจากสาธารณรัฐเกาหลีอยู่ที่ 5,002 ล้านดอลลาร์ มูลค่ารวมของการค้าระหว่างไทยกับเกาหลีเป็น 7,636 ล้านดอลลาร์ อันทำให้ทางไทยขาดดุลการค้าระหว่างประเทศ (Ministry of Foreign Affairs and Trades, 2007).

ตาราง 5 ผลการส่งออก และนำเข้าของไทยและสัดส่วนของสาธารณรัฐเกาหลี

หน่วย: ล้านดอลลาร์/%

พ.ศ.	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	อัตราการเพิ่มขึ้น
มูลค่าการส่งออกของไทย (สัดส่วนของสาธารณรัฐเกาหลี)	80,039 (1,583)	96,531 (1,859)	110,952 (2,259)	129,950 (2,634)	17.1 (16.6)
การนำเข้าของไทย (สัดส่วนของสาธารณรัฐเกาหลี)	75,038 (2,889)	94,037 (3,576)	118,192 (3,885)	126,848 (5,002)	7.3 (28.8)
ผลการค้า (ผลการค้ากับเกาหลี)	5,001 (-1,306)	2,494 (-1,717)	-7,240 (-1,826)	3,101 (-2,368)	

ที่มา : Ministry of Foreign Affairs and Trades (2007)

ตาราง 6 สภาพการส่งออกของไทย

หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ / %

พ.ศ.	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	
					อัตราการเพิ่มขึ้น
สินค้าอุตสาหกรรม	68,771	83,762	97,436	113,382	16.4
คอมพิวเตอร์	8,018	8,902	11,501	14,489	26.0
เครื่องอุปโภคภัณฑ์เกี่ยวกับ ขนส่ง	4,119	5,787	8,197	10,041	22.5
เครื่องใช้ไฟฟ้า	6,427	8,446	8,854	9,740	10.0
วงจรไฟฟ้า	4,625	4,903	5,951	7,029	18.1
สิ่งทอ	5,428	6,360	6,662	6,844	2.7
พลาสติก	3,441	4,577	6,054	6,496	7.3
เครื่องไฟฟ้า	4,873	6,299	5,959	5,894	- 1.1
สินค้าทำจากเหล็ก	2,679	3,840	4,513	5,841	29.4
เครื่องจักร	2,575	3,957	4,657	5,779	24.1
สินค้าแปรรูปโพลีเอทิลีน	1,468	2,573	3,369	4,905	45.6
อัญมณี	2,513	2,645	3,227	3,644	12.9
สินค้าเคมี	1,381	1,812	2,325	3,103	33.5
สินค้ายางพารา	1,489	1,821	2,196	2,727	24.2
อาหารกระป๋อง	1,347	1,467	1,713	1,952	14.0
สินค้าเกษตร	6,693	8,070	7,848	10,225	30.3
ยางพารา	2,788	3,429	3,710	5,394	45.4
ข้าว	1,834	2,694	2,329	2,568	10.2
มันสำปะหลัง	650	861	849	1,133	33.4
สินค้าที่ไม่ใช่อาหารทะเล	1,819	1,852	2,011	2,256	12.2
แร่ธาตุ	921	1,244	1,999	2,380	19.1
รวม	80,039	96,531	110,952	129,950	17.1

ที่มา : Ministry of Foreign Affairs and Trades (2007)

แม้ว่าเกาหลีใต้มีความต้องการสินค้าเกษตร โดยเฉพาะสินค้าหมวดอาหารในปริมาณสูง เช่น เนื้อสัตว์ ผลไม้ มันสำปะหลัง ข้าวโพด และถั่วเหลือง เป็นต้น แต่เกาหลีใต้มีนโยบายคุ้มครองเกษตรกรภายในประเทศด้วยการใช้มาตรการที่เป็นภาษี และไม่ใช้ภาษีมาปิดกั้นการนำเข้าสินค้าเกษตร โดยการนำโควตา และออกกฎหมายกีดกันเช่น **Food Sanitation Act, Quarantine Act** และ **Health Certificate Requirement** เป็นต้น ในด้านภาษีศุลกากรได้มีการกำหนดอัตราภาษีในระดับสูงต่อสินค้าประเภทผลไม้ น้ำผลไม้ และธัญพืช อย่างไรก็ตาม จากที่เกาหลีใต้เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ทำให้เกาหลีใต้ต้องทำการเปิดเสรีในสินค้าเกษตรมากขึ้น เช่น ข้าว และสินค้าเกษตรที่ผลิตในประเทศไม่เพียงพอ และจะต้องทำการลดอัตราภาษีศุลกากรนำเข้าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมอย่างเป็นขั้นตอนในอนาคต ทำให้การส่งออกของไทยไปตลาดเกาหลีใต้ในหลายรายการจะได้รับประโยชน์จากนี้ เช่น ยางพารา ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ไก่แช่แข็ง กุ้งแช่แข็ง ปลากระป๋อง ผลไม้กระป๋อง และธัญพืช เป็นต้น

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตาราง 7 สภาพการนำเข้าของไทย

หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐ / %

พ.ศ.	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	
				อัตราการเพิ่มขึ้น	
สินค้าอุปโภคบริโภค	6,326	7,454	8,378	9,564	14.2
สินค้าที่ใช้ไม่ทน	3,782	4,381	4,860	5,405	11.2
สินค้าที่ใช้ทน	2,544	3,073	3,518	4,159	18.2
เครื่องไฟฟ้า	946	1,223	1,462	1,846	26.3
ของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	1,151	1,351	1,491	1,633	9.5
วัตถุดิบ	32,972	41,823	49,401	51,901	5.1
อะไหล่ของเครื่อง	9,286	11,007	13,044	14,132	8.3
สินค้าเคมี	5,285	6,881	7,701	8,323	8.1
สินค้าทำจากเหล็ก	3,501	4,883	5,863	7,822	33.4
เหล็ก	3,996	6,354	8,469	6,989	-17.5
วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตพลาสติก	2,148	2,700	3,170	3,384	6.8
วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสิ่งทอ	2,133	2,369	2,543	2,503	-1.6
วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเครื่องอัญมณี	1,326	1,643	1,873	1,889	0.8
สินค้าที่เป็นทุนทรัพย์	24,984	29,330	35,945	36,791	2.4
เครื่องจักรสำหรับอุตสาหกรรม	7,930	9,553	11,242	11,513	2.4
เครื่องจักรที่ใช้พลังงานไฟฟ้า	5,988	7,099	8,987	9,029	0.5
ประเภทเครื่องคอมพิวเตอร์	4,198	4,626	5,549	6,107	10.0
รถยนต์/อะไหล่	3,052	3,612	3,939	3,688	-6.4
เครื่องมือทางการแพทย์	1,275	1,561	2,099	2,212	5.4
เครื่องมือเกี่ยวกับการขนส่ง	1,175	1,087	1,825	1,263	-30.8
เชื้อเพลิง	8,937	13,150	20,828	25,043	20.2
น้ำมัน	7,133	10,505	16,871	19,846	17.6
แก๊สธรรมชาติ	714	1,074	1,492	2,002	34.2

	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	
				อัตราการเพิ่มขึ้น	
ถาดหิน	305	440	542	851	56.8
รวม	75,038	94,037	118,192	126,848	7.3

ที่มา : Ministry of Foreign Affairs and Trades (2007)

สภาพการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยในระหว่างปี 2549-2550 พบว่า สัดส่วนการค้าระหว่างประเทศไทย กับประเทศ อื่นๆ ได้แก่ กลุ่มประเทศอาเซียน 19.7% ยุโรป 11.3% ตะวันออกกลาง 9.3% ญี่ปุ่น 16.3% สหรัฐอเมริกา 10.9% และ จีน 9.8% ในการส่งสินค้าออกไปต่างประเทศ การส่งออกสินค้าให้กับออสเตรเลีย ตะวันออกกลาง จีน และไต้หวันนั้น เพิ่มมากขึ้น แต่ มูลค่าการส่งออกให้กับ อินโดนีเซีย พม่า สิงคโปร์ ญี่ปุ่น และฝรั่งเศสนั้นลดลง หรือ ชะลอลดลง ในการนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศจาก พม่า อิตาลี เกาหลีใต้ อินเดีย และตะวันออกกลางนั้นเพิ่มมากขึ้น แต่ การนำเข้าจากฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เวียดนาม และฮ่องกงนั้น ลดลง หรือ ชะลอลดลง ในผลดุลการค้าระหว่างประเทศ ประเทศไทยได้ผลกำไรจากการค้าระหว่างยุโรปและอเมริกา การขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่นลดลง แต่การขาดดุลการค้ากับตะวันออกกลาง เกาหลีใต้ และอินโดนีเซียนั้นเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการค้ากับออสเตรเลียเริ่มมีกำไรตั้งแต่ปี 2549 จากขาดดุลปี 2548 หลังจากมีการตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับออสเตรเลีย มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับสาธารณรัฐเกาหลีในปี พ.ศ. อยู่ที่ 7,630 ล้านดอลลาร์ เพิ่มขึ้นเป็น 24.3% จาก ปี พ.ศ. 2548 การส่งออกของสาธารณรัฐเกาหลีให้กับประเทศไทย อยู่ที่ 5,000 ล้านดอลลาร์ การส่งออกของประเทศไทยให้กับสาธารณรัฐเกาหลีอยู่ที่ 2,630 ล้านดอลลาร์ ดังนั้นประเทศไทยยังขาดดุลจากการค้ากับเกาหลี 2,370 ล้านดอลลาร์ ในปี พ.ศ. 2549 (Ministry of Foreign Affairs and Trades, 2007).

เป้าหมายการส่งออกของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2550

รัฐบาลไทยได้กำหนดเป้าหมายของการส่งออกในปี พ.ศ. 2550 เป็น 145,900 เหรียญสหรัฐ ที่เพิ่มขึ้น 12.5 % จาก ปี 2549 โดยกำหนดเป้าหมายการส่งออกให้กับตลาดเดิม เป็น 79,100 เหรียญสหรัฐ ที่เพิ่มขึ้น 7.4 % จาก ปี 2549 ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น และกำหนดเป้าหมายการส่งออกให้กับตลาดใหม่ เป็น 66,800 เหรียญสหรัฐ ที่เพิ่มขึ้น 19.2 % จาก ปี 2549 ได้แก่ จีน อินเดีย ตะวันออกกลาง และ แอฟริกา รัฐบาลไทยเตรียมวิธีการส่งเสริมการส่งออกเพื่อจะบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยการเข้าร่วมกิจกรรมนานาชาติเพื่อส่งเสริมการส่งออก

ส่งเสริมการส่งออกผลไม้ให้กับตลาดจีน และ ฮองกง ส่งเสริมการส่งออกสินค้าเพื่อสุขภาพ และ แพชั่นให้กับตลาดญี่ปุ่น และส่งเสริมการเปิดธุรกิจใหม่เพื่อส่งออก

ถึงแม้ว่ารัฐบาลไทยได้กำหนดเป้าหมายของการส่งออกให้เพิ่มขึ้นเป็น **12.5%** จาก ปี **2549** ก็ตาม เนื่องจากปัจจัยที่ค่าเงินบาทแข็งตัวขึ้น การชะลออัตราการเจริญเติบโตของสภาวะเศรษฐกิจของโลก และการเผชิญหน้ากับอุปสรรคของการส่งออกที่เกิดจากการป้องกันตลาดแต่ละประเทศ ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจมองว่า การขยายเศรษฐกิจของประเทศไทยในปี **2550** อยู่ในระดับที่ **10-11.6%** เท่านั้น (Ministry of Foreign Affairs and Trades, 2007)

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตาราง 8 การค้าระหว่างประเทศของสาธารณรัฐเกาหลี

100 ล้านเหรียญสหรัฐ

พ.ศ.	2547			2548			2549		
	การส่งออก	การนำเข้า	ดุลการค้า	การส่งออก	การนำเข้า	ดุลการค้า	การส่งออก	การนำเข้า	ดุลการค้า
รวม	2,538	2,245	293	2,844	2,612	232	3,255	3,094	161
จีน	498(41.7)	296(35.0)	202	619(24.4)	386(30.6)	233	695(12.2)	486(25.6)	209
สหรัฐ	428(25.2)	288(16.0)	140	413(3.5)	306(6.3)	107	432(4.5)	337(10.0)	95
ญี่ปุ่น	217(25.6)	461(27.1)	-244	240(10.7)	484(49)	-244	265(10.4)	519(7.3)	-254
ฮ่องกง	181(23.7)	33(19.5)	148	155(14.3)	20(37.5)	135	190(22.2)	21(2.8)	169
สิงคโปร์	57(21.9)	45(9.1)	12	74(31.0)	53(19.2)	21	95(28.1)	59(10.7)	36
แคนาดา	34(26.1)	22(17.7)	12	34(1.9)	26(19.0)	8	36(5.1)	31(18.7)	5
รัสเซีย	23(41.0)	37(45.6)	-14	39(65.2)	39(7.2)	0	52(34.0)	46(16.2)	6
APEC				1,979(10.1)	1,741(12.8)	-238	2,253(13.8)	2,005(15.2)	248
EU	378(52.0)	242(24.8)	136	437(15.4)	273(12.9)	164	492(12.8)	302(10.5)	190
ASEAN	240(18.6)	224(21.3)	16	274(14.2)	261(16.4)	13	321(16.9)	297(14.1)	24
BRICS				728(26.5)	472(26.5)	256	832(14.4)	595(26.0)	237
ASIA	1,295(30.4)	1,112(27.8)	183	1,469(13.4)	1,260(13.3)	209	1,685(14.7)	1,460(15.9)	225
อเมริกาเหนือ	462(25.3)	310(16.1)	152	448(31)	332(7.2)	116	468(4.5)	367(10.7)	101
ยุโรป	446(39.8)	305(23.3)	141	529(18.5)	336(10.1)	193	603(14.1)	374(11.3)	229
อเมริกากลาง	116(31.4)	67(44.8)	49	150(29.6)	70(5.5)	80	206(37.4)	97(38.7)	109
ตะวันออกกลาง	110(28.1)	337(25.0)	-227	122(11.2)	474(40.8)	-352	145(18.2)	625(31.9)	-480
แอฟริกา	56(80.6)	28(42.0)	28	62(10.1)	29(3.5)	33	77(24.6)	44(48.4)	33
Oceania	49(0.4)	85(25.6)	-36	60(22.2)	110(29.1)	-50	68(12.7)	124(13.4)	-56
อื่นๆ	3.6(28.5)	0.4(55.7)	3.2	4.2(12.4)	0.8(63.9)	3.3	3.7(-11.4)	1.1(36.7)	2.6

ที่มา : Ministry of Foreign Affairs and Trades (2007)

ความสัมพันธ์ทางการศึกษาไทยกับเกาหลีพัฒนามาอย่างต่อเนื่องในหลายด้าน โดยเฉพาะ ไทย-เกาหลี มีความสัมพันธ์ด้านการศึกษาโดยการจัดทัศนศึกษาและทุนการศึกษาให้กับอุดมศึกษา ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

ตาราง 9 ความสัมพันธ์ทางการศึกษาไทยกับเกาหลี

โครงการ	เวลา	เนื้อหา	หมายเหตุ
ทัศนศึกษา ณ สาธารณรัฐเกาหลี	เม.ย.- มิ.ย. ของทุกปี	นักศึกษา 4 คนเป็นผู้แทนเข้าร่วม โครงการทัศนศึกษา	
ทุนการศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกภายใต้โครงการ Global IT Technology Program ของ Information and Communications University	เม.ย. - มิ.ย. ของทุกปี	การรับสมัครทุนการศึกษา ITTP จาก สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	
ทุนการศึกษาระดับปริญญาตรีปริญญาโท และ ปริญญาเอก ภายใต้โครงการ The Ewha Global Partnership Program ของ Ewha Womans University	ก.ย. - ต.ค. ของทุกปี	การรับสมัครทุนการศึกษา EGPP จาก สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	
ทุนการศึกษาระดับปริญญาโท และ ปริญญาเอก ของ The Korea Development Institute School of Public Policy and Management	ส.ค. - ธ.ค. ของทุกปี	การรับสมัครทุนการศึกษา KDI จาก สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ (2548ก)

นอกจากนี้ยังมีการเข้าอบรมสำหรับเยาวชน “East Asia Youth Leadership Forum” เพื่อที่จะสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศซึ่งมีจำนวนนักเรียนเยาวชนอายุระหว่าง 14-17 ปี จากประเทศเอเชียตะวันออกต่างๆ โดยเฉพาะญี่ปุ่น จีน และเกาหลี เป็นต้น ในการอบรมกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นประกอบด้วย การติดต่อกับหน่วยงานระดับสูงทั้งรัฐและเอกชนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการนำเสนอความคิดเห็นของเยาวชนที่เข้าร่วมอบรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

จากรายงานของมูลนิธิแห่งเกาหลี (Korea Foundation, 2007) การศึกษาเกี่ยวกับเกาหลีศึกษา

เริ่มได้รับความสนใจจาก ทางนักวิชาการ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยพิมพ์หนังสือ **Korean modern history** ซึ่งแนะนำประวัติศาสตร์ของเกาหลีตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์ จนถึงสมัยผู้นำเผด็จการปกองฮี ตั้งแต่ทศวรรษที่ ค.ศ. 1980 ซึ่งประเทศเกาหลีได้ผลการพัฒนาเศรษฐกิจให้ชาวโลกมากขึ้น เริ่มมีข้อมูลข่าวสารที่อธิบายเกี่ยวกับการเมือง สังคมและ เศรษฐกิจ

ต่อมา การนำละครโทรทัศน์ของเกาหลีที่ออกอากาศในประเทศไทยนั้นทำให้คนไทยให้ความสนใจกับวัฒนธรรมเกาหลีมากขึ้นทั้งนักเรียนและประชาชนทั่วไป นอกจากนี้หนังภาพยนตร์เพลงตามเข้ามาทำให้สร้างกระแสความนิยมเกาหลีในสังคมไทยมากขึ้น กระแสความนิยมวัฒนธรรมเกาหลีได้รับความสนใจจากหลายประเทศไม่ว่าจะประเทศจีน ประเทศที่อยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็ตาม อันส่งผลต่อการสร้างความเข้าใจวัฒนธรรมเกาหลีมากขึ้นพร้อมกับ การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่าง ตลอดจนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม การท่องเที่ยว และสร้างความนิยมสินค้าเกาหลีมากขึ้นด้วย

นอกจากนี้การนำเข้าเกมส์ **on-line** ของเกาหลี ได้รับความสนใจจากหมู่วัยรุ่น จนสร้างกลุ่มที่สนใจการแสวงความนิยมวัฒนธรรมเกาหลีโดยเฉพาะ

กระแสความนิยมวัฒนธรรมเกาหลีมีผลต่อการให้ความสนใจกับการเรียน การสอน ภาษาเกาหลี และเกาหลีศึกษาในประเทศไทย สำหรับการสอนภาษาเกาหลี เริ่มมีการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี หลังจากนั้นจำนวนที่สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนภาษาเกาหลีและเกาหลีศึกษาเพิ่มขึ้นมากขึ้น เช่น มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยราชภัฏในภูมิภาคต่างๆ เป็นลำดับ สถาบันเหล่านี้ยังเน้นการสอนเกาหลีศึกษาด้วย เพื่อที่จะสร้างความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์เกาหลีเป็นต้น

สถาบันวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2510 ตั้งแต่นั้นมา นักวิชาการที่สนใจเกาหลีได้ลงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเกาหลีศึกษาในวารสารต่างๆ แต่การศึกษาเกี่ยวกับเกาหลีศึกษามีประวัติยาวนานก็จริง แต่ยังไม่มีการพัฒนาในการสร้างข้อมูลและผู้เชี่ยวชาญเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีสถาบันวิจัยและองค์กรที่ศึกษาระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลียังดำเนินการศึกษาและวิจัย ได้แก่ สมาคมเกาหลีศึกษาแห่งประเทศไทย สถาบันไทยศึกษาแห่งสาธารณรัฐเกาหลี สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา (สาธารณรัฐเกาหลี) สถาบันอินโดและเอเชียศึกษา (สาธารณรัฐเกาหลี) สถาบันเอเชียศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันเอเชียศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์เกาหลีศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ศูนย์เกาหลีศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา เป็นต้น

ด้านการศึกษาไทยในประเทศเกาหลี มหาวิทยาลัยฮันกุกภาษาและกิจการต่างประเทศ (Hankuk University of Foreign Studies) ได้เปิดการสอนภาษาไทยและไทยศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 ต่อมา มหาวิทยาลัยฮันกุกขยายการสอนภาษาไทยที่วิทยาเขตแห่งใหม่ในเมืองโยอินแลมมหาวิทยาลัยฮันกุกก็ได้จัดตั้งสมาคมไทยศึกษาทางวิชาการขึ้นแล้ว ศึกษาและทำวิจัยที่เกี่ยวกับภาษา การเมือง วัฒนธรรม และสังคมเป็นต้น อันทำให้คนที่ที่สนใจประเทศไทยมีความเข้าใจมากขึ้น โดยเฉพาะแพร่วารสารให้กับสถาบันมหาวิทยาลัย นักศึกษา และองค์กรรัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีมหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยพูซานภาษาและกิจการต่างประเทศ (Pusan University of Foreign Studies) ได้เปิดการสอนภาษาไทย พ.ศ. 2525 ในภาคใต้ของประเทศเกาหลี ปัจจุบันสมาคมไทยศึกษาทางวิชาการสร้างความสัมพันธ์กับสมาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา และอินโดเนเซียทำให้ขอบเขตการศึกษาไทยเชื่อมต่อกับภูมิภาคเอเชีย

การพัฒนาการศึกษาที่เกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี

งานวิจัยของอรทัย ศรีสันติสุข (2528) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการศึกษาในประเทศไทยช่วงระหว่างปี 1970-1984 ว่า การศึกษาเกี่ยวกับเกาหลีศึกษาได้มีการศึกษากันมาช้านานแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา ประเทศไทยจึงได้รับความสนใจมากขึ้น โดยจะเห็นได้จากกรณีหลักสูตรที่กล่าวถึงประเทศเกาหลีในวิชาตั้งแต่ระดับชั้นเรียนสามัญไปจนถึงการเรียนในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย และยังมีการจัดตั้งสถาบันเพื่อการศึกษาเรื่องของประเทศเกาหลีโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีหลักฐานยืนยันว่า ประเทศไทยมีความสนใจเกี่ยวกับสาธารณรัฐเกาหลีในด้านต่างๆ มาเป็นเวลานาน สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสุโขทัย ซึ่งได้รู้จักหลักสูตรประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออก การเมืองการปกครองประเทศในเอเชีย และภูมิศาสตร์เอเชียตะวันออก วิชาเหล่านี้มีเนื้อหาที่แนะนำเกี่ยวกับประเทศเกาหลี นอกจากนี้มหาวิทยาลัยอื่นๆ ให้ความสนใจศึกษาเรื่องราวสังคมเกาหลี ได้แก่ มหาวิทยาลัยหอการค้า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ยังมีหลักสูตรที่มีเนื้อหาประกอบของการแนะนำเกี่ยวกับประเทศเกาหลีด้าน ภาษา ประวัติศาสตร์ สังคม สื่อสารมวลชน เป็นต้น

การวิเคราะห์จากสถิติเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนไทยที่เรียนอยู่ที่สาธารณรัฐเกาหลีชี้ให้เห็นว่า แม้ว่า จำนวนนักเรียนไทยเพิ่มขึ้นกว่าเดิม แต่เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ยังมีอัตราสัดส่วนจำนวนนักเรียนที่น้อยกว่า ปัจจุบันประเทศไทยเริ่มหันมาสนใจกับการจัดตั้งสถาบันเกาหลีศึกษา โดยมีการมีส่วนร่วมทั้งผู้เชี่ยวชาญเกาหลีศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา เพื่อรองรับความต้องการ

ของสังคมที่มีการพัฒนาความสัมพันธ์ทั้งสองประเทศในทุกๆด้าน ได้แก่ การเมือง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เป็นต้น มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มีสถาบันการศึกษา เอเชียรวมทั้งมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่ศึกษาเกาหลีศึกษาและภาษาเกาหลี มีแนวโน้มที่จะพัฒนาเกาหลีศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่กระแสดความเจริญก้าวหน้าความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐเกาหลีทำให้มีความจำเป็นการพัฒนาเกาหลีศึกษามากขึ้น เพื่อรองรับความต้องการผู้เชี่ยวชาญด้านเกาหลีศึกษาและภาษาในอนาคต ที่จะมีความหลากหลายของสาขาตามการขยายความสัมพันธ์แต่ละด้าน

ตาราง 10 นักศึกษาต่างชาติที่เรียนอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลี

พื้นที่	ประเทศ	2543	2544	2545	2546	2547
เอเชีย	เนปาล	20	26	52	78	128
	ไต้หวัน	432	487	559	631	688
	ลาว			3	10	20
	มาเลเซีย	78	47	42	156	270
	มองโกเลีย	64	72	201	208	356
	พม่า	59	46	70	38	87
	บังกลาเทศ	28	36	82	68	106
	เวียดนาม	60	101	186	367	457
	สิงคโปร์	13	8	26	26	39
	อุซเบกิสถาน	56	44	63	123	150
	อินโดนีเซีย	58	69	89	101	113
	ญี่ปุ่น	1,648	1,692	3,565	2,486	2,232
	จีน	1,182	1,601	3,221	5,607	8,677
	กัมพูชา	2	2	17	24	38
ไทย	20	25	66	46	66	
ฟิลิปปินส์	32	37	126	90	116	

ที่มา : National institute international education development (2007)

การศึกษาเกี่ยวกับประเทศไทยในอุดมศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาของประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ประวัติศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งไม่แตกต่างจากการศึกษาเกาหลีในอุดมศึกษาของไทย แต่การตั้งสถาบันที่ศึกษาประเทศ

ไทยด้านภาษาและไทยศึกษาทำให้ช่วยสร้างบุคคลที่ทำงานด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และอื่นๆ โดยมีบทบาทการพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือทั้งรัฐและเอกชน โดยเฉพาะการจัดตั้งสถาบันวิจัยไทยศึกษา และสถาบันวิจัยเอเชียเฉียงใต้ศึกษาภายใต้สถาบันของมหาวิทยาลัย **Hankuk University of Foreign Studies** ทำให้การศึกษาเกี่ยวกับประเทศไทยมีความต่อเนื่อง และเชื่อมต่อการศึกษาประเทศเพื่อนบ้านของประเทศไทย จนถึงปัจจุบัน

การศึกษาเกี่ยวกับไทยศึกษาในสาธารณรัฐเกาหลีเริ่มจากการตั้งสถาบันที่สอนภาษาไทย **Hankuk University of Foreign Studies** ของกรุงโซล ใน ปี พ.ศ. 2509 และ ปี พ.ศ. 2525 ปี พ.ศ. 2526 มี 2 สถาบัน เพิ่มขึ้น ในฉันทเมืองของกรุงโซล และ เมืองพูซานของภาคใต้ ในปี พ.ศ. 2528 เปิดหลักสูตรปริญญาโทภาษาไทยด้วยสถาบันเหล่านี้ได้สร้างความสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาของประเทศไทย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นต้น ด้านการอบรมภาษา และไทยศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทเพื่อให้นักศึกษาเกาหลีเพิ่มความรู้เกี่ยวกับไทย โดยใช้ระบบโอนหน่วยกิตระหว่างสถาบันทั้งสองประเทศ นอกจากนี้ ทั้ง 3 สถาบันได้ศึกษาและทำวิจัยเกี่ยวกับประเทศไทยด้านต่าง เพื่อเผยแพร่ให้กับนักเรียน และคนที่สนใจประเทศไทย ได้แก่ ภาษา สังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ และประวัติศาสตร์ (Kimhongku, 2000)

นอกจากนี้ยังมีสถาบันศึกษาและวิจัยเชิงเศรษฐกิจที่มีหน่วยงานที่ศึกษาภูมิภาคเอเชียเฉียงใต้ (KIEP) สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (Kotra) ที่มีมีหน่วยงานที่ดูแลระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี และผู้เชี่ยวชาญด้านสาขาต่างที่ทำงานกับมหาวิทยาลัยอื่นๆซึ่งให้ความสนใจกับไทยศึกษา สถาบันกับบุคคลเหล่านี้กำลังสร้างข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับประเทศไทยก็ตาม ยังมีความจำเป็นการขยายการสร้างความรู้ไทยศึกษาให้กับนักเรียน หรือองค์กรต่างๆ ที่สนใจกับประเทศไทยตามความเจริญก้าวหน้าของความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศ

ตาราง 11 สถิติจำนวนนักศึกษาแลกเปลี่ยนระหว่างไทย- เกาหลี

พ.ศ.	ปี 2545	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	รวม
นักเรียนไทยที่ได้รับทุนจากรัฐบาลเกาหลี	20	2	1	-	-	23
นักเรียนเกาหลีที่ได้รับทุนจากรัฐบาลไทย	8	-	-	-	-	8

ที่มา : National institute international education development (2007)

บทสรุป

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี

นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของทั้งไทยและเกาหลีมีลักษณะคล้ายกันบางประการ คือ การเริ่มต้นจากการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยดูจากการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจในเวลาใกล้เคียงกัน คือ ไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 ในปี ค.ศ. 1961 ขณะเดียวกัน เกาหลีได้เริ่มใช้แผน 5 ปี

ผลการวิจัยของหงส์ฟ้า แสงธนาพฤกษ์ (2538) ที่ได้ศึกษานโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งประเทศไทยกับสาธารณรัฐเกาหลีว่า การพัฒนาทางเศรษฐกิจของไทยในช่วง 3-4 ทศวรรษที่ผ่านมา เป็นช่วงที่ รัฐบาลทุ่มเททรัพยากรและมุ่งนโยบายส่วนใหญ่ไปกับการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมเป็นหลักเมื่อเปรียบเทียบกับภาคเกษตรกรรมซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญของไทยมาแต่เดิม สามารถส่งออกอย่างชัดเจนจากสัดส่วนของผลผลิต ในภาคอุตสาหกรรมในผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ซึ่งในช่วงปี ค.ศ. 1980 สัดส่วนของภาคเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมยังอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน คือ 23% และ 22% ของ GDP ตามลำดับ ต่อมาในปี 1995 สัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมก็สูงขึ้นอย่างมากจนถึง 32% ของ GDP การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมก็สูงขึ้นตลอดจนกระทั่งในปี 1995 สัดส่วนของสินค้าอุตสาหกรรมในการส่งออกกลายเป็น 82% ซึ่งสูงกว่าสัดส่วนของสินค้าเกษตรที่มีสัดส่วนเพียง 11% เท่านั้น โดยสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงสุดในช่วงนี้ ได้แก่ สินค้าประเภทคอมพิวเตอร์และชิ้นส่วนอุปกรณ์ สิ่งทอ เครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น

ในปี ค.ศ. 1960 ในยุคของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้มีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม และมีการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment-BOI) เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมต่อไป และในปี ค.ศ. 1961 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรก (1961-1966) การส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมก็ได้ถูกบรรจุไว้ในแผนดังกล่าวด้วย ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นั้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมรวมอยู่ด้วยทุกๆฉบับ ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นพอสังเขปได้ดังนี้

1. ฉบับที่ 1 (1961-1966) เน้นการลงทุนด้านการผลิตโดยภาคเอกชน ในอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า (**Import Substitution**) ที่ยังใช้เทคโนโลยีระดับต่ำและทรัพยากรที่มีในประเทศโดยรัฐบาลทำหน้าที่สร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานที่สำคัญ

2. ฉบับที่ 2 (1967-1971) เน้นการพัฒนาตามแผนฉบับแรกเป็นหลัก

3. ฉบับที่ 3 (1972-1976) ริเริ่มการจัดทำนโยบายส่งเสริมการส่งออก (**Export Promotion**) และกระจายการลงทุนไปในพื้นที่ต่างๆมากขึ้น โดยมี **BOI** เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ส่งเสริม โดยการให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ

4. ฉบับที่ 4 (1977-1981) เน้นการส่งเสริมการส่งออกอย่างต่อเนื่อง และเริ่มกล่าวถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานที่เชื่อมโยง และสนับสนุนกับอุตสาหกรรมอื่นๆ รวมทั้งธุรกิจขนาดย่อมและอุตสาหกรรมในภูมิภาค

5. ฉบับที่ 5 (1982-1991) เริ่มการปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรม การพัฒนา พื้นที่ชายฝั่งตะวันออก (**Eastern Seaboard**) และพัฒนาเขตอุตสาหกรรมส่งออก

6. ฉบับที่ 6 (1987-1991) ส่งเสริมการผลิตให้มีความหลากหลาย (**Diversification**) มากขึ้น และส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร

7. ฉบับที่ 7 (1992-1996) เน้นการกระจายอุตสาหกรรมออกไปยังส่วนภูมิภาคให้มากขึ้น ในแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับที่ผ่านมา แม้จะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมรวมอยู่ในทุกฉบับก็ตาม แต่การพัฒนาอุตสาหกรรมจะต้องประกอบไปด้วย นโยบายการคลัง รวมทั้งนโยบายด้านเศรษฐกิจมหภาค ที่มีผลต่อระบบอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในกรณีของประเทศไทยนั้น ยังขาดนโยบายอุตสาหกรรมที่ชัดเจน ในรูปแบบเดียวกับที่ปรากฏในประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้และไต้หวัน

ผลการดำเนินงานของการพัฒนาเศรษฐกิจของเกาหลีใต้ที่ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปีเป็นหลัก ที่ดำเนินมานั้นสร้างความเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรมตามช่วงของแผน ดังนี้

1. ช่วงการส่งเสริมการส่งออก (2505-2515)

ช่วงเวลานี้เป็นช่วงที่เกาหลีใต้เริ่มพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การกระตุ้นให้เอกชนทำการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้า และส่งเสริมการส่งออกเพื่อแก้ปัญหา การขาดดุลการชำระเงิน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดการขาดแคลนการผลิตทางการเกษตร และทรัพยากรธรรมชาติ และรัฐบาลเผด็จการทำให้การดำเนินนโยบายการส่งออกเป็นไปอย่างได้ผล ได้แก่ การควบคุมอัตราแลกเปลี่ยน การให้เงินกู้เพื่อการผลิต การชักจูงให้ผลิตโดย

การควบคุมโดยตรงของรัฐบาลต่อบริษัทขนาดใหญ่

2 ช่วงการส่งเสริมอุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมเคมี (2516-2522)

ช่วงนี้เป็นช่วงที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับการขยายการผลิตในภาคอุตสาหกรรมให้ลงไปสู่สินค้าที่เป็นวัตถุดิบ (**Row Material**) เพื่อใช้เป็นฐานในการผลิตสินค้า อันส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสูงในการผลิต ทำให้รัฐบาลสนับสนุนด้านสินเชื่อที่อัตราดอกเบี้ยต่ำแก่บริษัทขนาดยักษ์ การปกป้องอุตสาหกรรมโดยใช้การกำหนดภาษีศุลกากร และการควบคุมปริมาณการนำเข้าการควบคุมจำนวนบริษัทในแต่ละกิจการเพื่อไม่ให้มีการแข่งขันด้านราคา และให้แต่ละบริษัทสามารถขยายการผลิตจนมีประสิทธิภาพจากการประหยัดต่อขนาด (**Economy of Scale**) เพื่อจะสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ ช่วงนี้เป็นช่วงที่เศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมของเกาหลีขยายตัวอย่างรวดเร็ว

3 ช่วงของการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเปิดเสรีทางการค้า (2523-2530)

การเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรมส่งผลให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการส่งออกสูงขึ้นทุกปี ขณะเดียวกันรัฐบาลหันมาสนใจแก้ไขปัญหาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางเศรษฐกิจด้วยการปรับอัตราดอกเบี้ยให้สูงขึ้น การลดค่าเงินวอนลงเพื่อให้สินค้าของเกาหลีสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก การสกัดกั้นการเก็งกำไรในอสังหาริมทรัพย์ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนการดำเนินงานที่ราคาสูง และ การเปิดตลาดภายในประเทศที่ส่งผลต่อการแข่งขันจากต่างประเทศมากขึ้นทั้งด้านการผลิตและการบริโภค องค์ประกอบที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้บทบาทของรัฐบาลในการสั่งการและควบคุมกิจการทางเศรษฐกิจลดลง

4 ช่วงปฏิรูปเชิงสถาบัน (2531-2539)

การปฏิรูปการเมือง และเศรษฐกิจส่งผลต่อการปรับโครงสร้างสถาบันการเงินให้มีความโปร่งใสและปลอดจากการแทรกแซงจากรัฐบาล นอกจากนี้ยังมีการปฏิรูปโครงสร้างการผลิตและการเปิดเสรีทั้งด้านการค้า การเงิน และการลงทุน นโยบายทางเศรษฐกิจเหล่านั้นได้บรรลุผลสำเร็จในการดำเนินตามเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548) ได้พิจารณาและประเมินสภาพเศรษฐกิจและสังคมในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) และเสนอทิศทางการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระดับสากล เพื่อเผชิญความท้าทายจากกระแสโลกาภิวัตน์ว่า ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบเปิด (**Open Economy**) มาโดยตลอด เมื่อพิจารณา

จากสัดส่วนการส่งออกและสัดส่วนของการนำเข้า ในช่วงดำเนินแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยอยู่ที่ร้อยละ 4.5 โดยการส่งออกยังคงเป็นปัจจัยหลักที่เป็นตัวสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ

กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เศรษฐกิจโลกมีการเปิดกว้าง และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประเทศไทยที่มีระบบเศรษฐกิจพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศเป็นจักรกลสำคัญ ในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ จำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ภายใต้ภาวะการแข่งขันที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรง และปรับเปลี่ยนรูปแบบที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง สาเหตุจากข้อจำกัดทางด้านทรัพยากร การขยายตัวของพลเมืองโลก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและค่านิยมทางวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าว ส่งผลให้การค้าระหว่างประเทศเป็นจักรกลในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ (**Engine of Growth**) ที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานการผลิตที่มีความเข้มแข็งเพียงพอ ดังนั้นประเทศไทยยังต้องพึ่งพิงทั้งเงินทุน และเทคโนโลยีในระดับสูงในการพัฒนาประเทศ

แนวคิดของความสามารถในการแข่งขัน นอกจากจะกล่าวถึงในระดับประเทศแล้ว ยังขยายขอบเขตครอบคลุมทั้งในระดับบริษัทหรือผู้ประกอบการ และระดับอุตสาหกรรม โดยคำนึงถึงความสามารถที่จะผลิตผลิตภัณฑ์ และให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่ากับหรือดีกว่าคู่แข่ง

ความสามารถในการแข่งขันหมายความว่า ความสามารถของประเทศในการเสริมสร้างและรักษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในระยะยาว ซึ่งจะต้องเป็นทั้งการแข่งขันระดับต่างประเทศที่เป็นความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดโลก (**Export**) ควบคู่กับการแข่งขันในระดับชาติ ที่จะก่อให้เกิดความพอใจและการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชากร โดยต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญคือ โอกาส (**Opportunity**) ความสามารถ (**Capability**) และ กลยุทธ์การพัฒนา (**Strategy**)

กระแสโลกาภิวัตน์และผลกระทบต่อประเทศไทยซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงลักษณะประชากร (**The New Demographics**) และความเหลื่อมล้ำของความรู้ (**Knowledge Divide**)

การเปลี่ยนแปลงลักษณะประชากรส่งผลให้มีการสิ้นสุดของตลาดเดียว (**The End of Single Market**) ได้แก่

1. แยกตลาดใหม่เป็น ตลาดของผู้สูงอายุ และ ตลาดของกลุ่มวัยรุ่น
2. การระงับประมาณรายจ่ายเพิ่มขึ้น

3 การเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศกำลังพัฒนาไปสู่ประเทศพัฒนาแล้ว

4 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

ด้านความเหลื่อมล้ำของความรู้ (**Knowledge Divide**) จะเกิดทั้งในระดับระหว่างประเทศ และในระดับประเทศซึ่งเกิดขึ้นจากความไม่เท่าเทียมกันของความสามารถและความจริงจังในการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการศึกษา (**Education**) ข้อมูลข่าวสาร (**Information**) และการวิจัย (**Research**) ของประเทศหนึ่ง เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ และการพัฒนาองค์ความรู้ของคนในประเทศที่มีความแตกต่างกัน ทำให้ประเทศที่มีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องจะเกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน (**Competitive Advantage**) ในสังคมเศรษฐกิจการเมืองโลกที่อาศัยองค์ความรู้ในการพัฒนา มากกว่าปัจจัยทางทรัพยากร (**Comparative Advantage**) ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศต่างๆ ในลักษณะ ได้แก่

1. ปัญหาด้านแรงงาน

1) ขาดแรงงานที่มีความรู้และทักษะ เนื่องจากการอพยพไปสู่ประเทศพัฒนาแล้วเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนที่สูงกว่า

2) ภาวะการว่างงานในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งจะเกิดขึ้นเช่นเดียวกับประเทศต่างๆ ในโลก อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบกับความรู้ ความสามารถของแรงงานที่ทำให้ผลิตภาพสูงขึ้น

2 ภาวะการแข่งขันสูงขึ้นและราคาสินค้าต่ำลง โดยเฉพาะสินค้าที่มีความต้องการ ในตลาดโลกสูง และสินค้าที่ประเทศใหม่ เช่น จีน และเม็กซิโก เป็นต้น สามารถผลิตได้ อันเนื่องมาจากความได้เปรียบทางด้านแรงงานราคาถูก ความรู้ ความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งนวัตกรรม และอำนาจในการผลิตสูง (**High Productivity**) ของประเทศเหล่านั้น

สำหรับทุนมนุษย์ (**Human Capital**) ประเทศไทยจัดได้ว่ามีศักยภาพทางด้านประชากรในหลายด้านได้แก่ โครงสร้างประชากรในวัยทำงานอยู่ในเกณฑ์ที่สูง (**Dependency Ratio** ต่ำ) ค่าตอบแทน และสวัสดิการทางด้านแรงงานอยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีสัดส่วนการทำงานสูง และไม่สูญเสียกำลังแรงงานที่มีการศึกษาสูงออกไปทำงานต่างประเทศมาก ขณะเดียวกัน มีจุดอ่อนที่ต้องได้รับการแก้ไข และปรับปรุงในหลายด้าน เช่น ระดับการศึกษาต่ำ แรงงานที่มีทักษะตามความต้องการทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมีไม่มากนักซึ่งนำมาสู่ปัญหาการมีอำนาจในการผลิตทางด้านแรงงานต่ำ (**Low Labor Productivity**) การว่างงานของวัยรุ่นสูง และดัชนีการพัฒนามนุษย์ของประเทศต่ำ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดทิศทางและแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถ ในระดับสากลของไทยจากการทบทวนสถานการณ์แนวโน้มของโลก

และการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อสมรรถนะการแข่งขันของประเทศในระยะต่อไป ประกอบกับความสามารถทางการแข่งขันของประเทศพบว่า สิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ส่งผล กระทบต่อภาคการผลิต การค้า และการลงทุนของประเทศไทย โดยสะท้อนถึงสัญญาณเตือนว่า ประเทศไทยตกอยู่ในภาวะที่ถูกบีบจากประเทศที่มีต้นทุนแรงงานถูก และประเทศที่มีระดับเทคโนโลยีที่เหนือกว่า (**Nutcracker**) รวมทั้ง ยังติดอยู่ในกับดักของการเติบโตที่ไร้กำไร ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดจากการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนน้อยกว่า (**More for Less**) มาเป็นการลงทุนที่ได้มูลค่าตอบแทนที่มากกว่า (**More for More Value**) ภายใต้ความร่วมมือในทุกระดับ ทั้งในระดับธุรกิจระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ ในบริบทของเศรษฐกิจการเมืองโลกที่หมักหมม บนพื้นฐานของเศรษฐกิจระบบคู่ขนาน (**Dual Economy**) คือ ให้ความสำคัญกับการแสวงหาเงินตราจากต่างประเทศโดยการส่งออก ในขณะที่เดียวกัน ก็ต้องเสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจภายในประเทศให้เป็นรากฐานสำคัญสำหรับพัฒนาเศรษฐกิจที่สามารถพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งจะต้องอาศัยการพัฒนาองค์ความรู้ (**Knowledge**)

สำหรับการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ทั้งทักษะ และการศึกษา ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประการ ได้แก่

1. การกำหนดนโยบายและแผนทางด้านแรงงานที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจ เพื่อรองรับปัญหาการว่างงานในภาคอุตสาหกรรม การอพยพแรงงานที่มีฝีมือไปต่างประเทศ ซึ่งในเศรษฐกิจโลกที่เน้นฐานความรู้ (**Knowledge-based Economy**) ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดความสามารถในการแข่งขัน

2. การศึกษา เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทางสังคม เพราะช่วยให้การดำเนินธุรกิจให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ การศึกษา การเพิ่มทักษะ และการฝึกอบรมจึงเป็นปัจจัยหลักในการสร้างโอกาสในการแข่งขัน ซึ่งรัฐบาลจะต้องเข้ามาแทรกแซงเพื่อให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาการเรียนรู้และเพิ่มทักษะผ่านการศึกษาทั้งในและนอกระบบ ทั้งนี้เนื้อหาจะครอบคลุมทักษะที่ต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอกรอบยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในระยะ 4 ปี (2548-2551) ภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาความร่วมมือของกลุ่มเศรษฐกิจโลก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548)

การเปลี่ยนแปลงด้านความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจจะเป็นปัจจัย และแรงผลักดันที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคตที่สำคัญซึ่ง การรวมตัวทางเศรษฐกิจทั้งในระดับทวิภาคี ภูมิภาค และพหุภาคีเป็นองค์ประกอบหนึ่ง

การรวมกลุ่มทางการค้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนกลุ่มการค้าเสรีและความครอบคลุมของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อยู่ภายใต้ข้อตกลง (Degree of economic integration) จะเพิ่มมากขึ้น การตกลงทางการค้าเหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะมีผลต่อรูปแบบของระบบการค้าของโลก (World trading system) ที่จะมีความเข้มข้นมากขึ้นและมีผลต่อกลไกการปรับตัวและการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาค และการปรับตัวในระดับกิจการของภาคธุรกิจเอกชนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเทศกำลังพัฒนามีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในตลาดโลก อันส่งผลให้มีการเจรจาการค้าหลายฝ่ายหรือพหุภาคี 3 รอบรวมทั้งมีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจในหลาย ๆ ประเทศซึ่งนโยบายหลักที่สำคัญในการปรับโครงสร้างประการหนึ่งคือ การเปิดเสรีทางการค้ามากขึ้นโดยการลดกำแพงภาษีนำเข้า รวมทั้งการสร้างตลาดใหม่สำหรับการส่งออก และในปี 2537 ได้มีการจัดตั้งองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO)

แต่ในปัจจุบันมีแนวโน้มการค้าทวิภาคีและภูมิภาค (Regional Trade Agreements : RTAs) มีจำนวนมากขึ้น จำนวนข้อตกลงในลักษณะดังกล่าวเพิ่มขึ้นมากกว่า 4 เท่า ตั้งแต่ปี 2533 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน และมีจำนวนสูงถึง 230 กลุ่ม

ในการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศภายใต้ระบบเศรษฐกิจโลก ประเทศไทยควรให้ความสำคัญการสร้างคนที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก โดยปฏิรูปการศึกษาและปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลง โดยการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้จริงตรงกับความต้องการของภาคการผลิตและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

การจัดการศึกษาไทยมีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 700 ปี นับได้เป็น 8 สมัย การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีจุดมุ่งหมายสำคัญให้กับการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เพื่อให้เป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาชาติให้มั่นคงและเจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ส่วนการจัดการศึกษาประเทศเกาหลีมีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 1,000 ปี สามารถแบ่งเป็นช่วงเวลาได้ 14 สมัย ช่วงที่ผ่านมามีประเทศเกาหลีให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองภาคอุตสาหกรรมให้สอดคล้องการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จนมาถึงยุคโลกาภิวัตน์

ปัจจุบันทั้งสองประเทศตระหนักต่อการจัดระบบการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับสังคมโลกาภิวัตน์ที่มีความหลากหลายในด้านความต้องการของสังคม ผู้เรียน และการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมอย่างรวดเร็ว โดยให้ความสำคัญกับการสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีความคิดที่สร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถ เพื่อเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในการแข่งขัน

นโยบายการศึกษาของประเทศไทย นับเป็นการจัดระเบียบการดำเนินงานใหม่ ทั้งในด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การเปลี่ยนแปลงของโลก และความก้าวหน้าทุกสาขาส่งผลต่อแผนนโยบายการพัฒนาประเทศที่จะพยายามพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันในเวทีโลก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีคุณธรรม มีจริยธรรม และ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในกระแสโลกาภิวัตน์ นโยบาย การจัดการศึกษาของประเทศเกาหลีให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยได้พัฒนา การจัดการศึกษาทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา รัฐบาลพยายามให้ประชาชน ทุกคนได้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยการสร้างความมั่นคงทางการศึกษาเพื่อสามารถผลิต ทรัพยากร มนุษย์ที่มีคุณภาพพร้อมที่จะพัฒนาประเทศในยุคสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ได้อย่างเข้มแข็ง และ ยั่งยืน

ด้านนโยบายเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศให้เจริญ ก้าวหน้าทุกๆ ด้านในทุกภูมิภาคควบคู่กันไปด้วย และมีความเชื่อมโยงกับการพัฒนากำลังคนของ ประเทศให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน นโยบาย เศรษฐกิจของประเทศเกาหลีได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อเข้าสู่การเป็นประเทศ อุตสาหกรรมที่มีการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม มีการปรับปรุงโครงสร้างทาง เศรษฐกิจให้สามารถพึ่งตนเองและเอื้อต่อการส่งออก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานของประเทศ รวมทั้งการพัฒนาความทันสมัยระบบสังคม

ประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลีมีความสัมพันธ์อันดีอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่องมาตั้งแต่ สมัยสงครามเกาหลีเกิดขึ้นจนถึงปัจจุบัน ในภูมิภาคเอเชีย ทั้งสองประเทศนอกจากจะเป็นพันธมิตร กันด้านความมั่นคงทางการเมืองแล้ว ยังมีความสำคัญกับทางเศรษฐกิจด้วย โดยเฉพาะกระแสความ นิยมวัฒนธรรมเกาหลีในประเทศไทยทำให้ประชาชนทั้งสองมีความรู้สึก และเข้าใจที่ดีต่อกันมาก ขึ้น

การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคม โดยผลิตทรัพยากรมนุษย์ ของชาติที่มีความรู้ความสามารถทั้งประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลีให้ความสำคัญกับการพัฒนา ระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับเกณฑ์สากลเพื่อสร้าง กำลังคนของชาติที่สามารถแข่งขันบนเวทีโลกในอนาคต

ความร่วมมือทางการศึกษากับต่างประเทศจะเอื้อต่อการสร้างกำลังของชาติทุกระดับ โดยเฉพาะการสร้างแนวโน้มการให้ความสนใจกับการศึกษาในภูมิภาค อันเป็นเครื่องมือสำคัญใน

การสร้างความรู้และผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันในการเข้าสู่กระแสความร่วมมือพหุภาคีกับต่างประเทศในภูมิภาคต่างๆ เพราะฉะนั้นความร่วมมือด้านการศึกษา และเศรษฐกิจจะเป็นทิศทางการดำเนินงานให้ความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น และการพัฒนาของชาติ โดยการส่งเสริมจุดแข็ง และการพัฒนาจุดอ่อนภายในให้เข้มแข็งตามสภาวะกระแสของสังคมภายใน และภายนอกที่กำลังเปลี่ยนแปลง

ดังนั้นแนวโน้มการจัดการศึกษาจะขยายสาขา และมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นตามกระแสความต้องการของสังคมโลกาภิวัตน์ และตรงตามความต้องการ การพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ โดยการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น

Prince of Songkla University
Pattani Campus